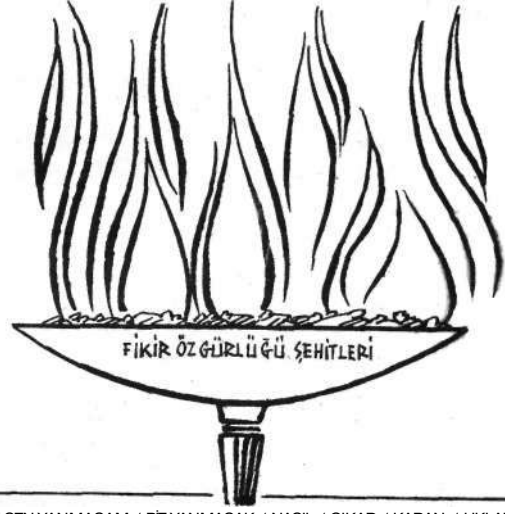

MADENCİLİK *Bülteni*

SAYI : 27 TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI YAYINI TEMMUZ-AGUSTOS 1993

SİVAS'TA 37 İNSİMİZİ YOBAZLAR YAKTI DEVLET DE SEYRETTİ

BEN YANMASAM / SEN YANMASAM / BİZ YANMASAK / NASIL / ÇIKAR / KARAN-/UKLAR / AYDIN-/UĞA
Nazım Hikmet

Bülent ŞENTÜRK

SAYFA 3

Sivas'ın Düşündürdükleri

Fevzi TUNA

SAYFA 4

Lâiklikten Niye Korkuluyor?

Mehmet CEBİ

SAYFA 10

'? 1992 Kozlu Faciası

Müşfik SANŞAN

SAYFA 13

Zonguldak Havzası ve TTK

Ali Haydar GULTEKİN

SAYFA 14

* | Sf

Çevre Kirliliğinin Önlenmesinde Doğal Mimirallerin Rolü

Mustafa YENİÇERİ

SAYFA 15

TDÇ'nin Demir Madenciliği ile İlgili Sorunları

Doç. Dr. Hayri ERGÜN

SAYFA 16

feri Bir Dünya Düzenine Doğru Giderken Madenciliğin Endüstriyel Gelişmedeki Önemi

Ali AYDIN

SAYFA 18

İrgünlü Toplum Ülke Sorunlarını Çözebilir mi?

Remzi GEDIKOGLU

SAYFA 20

Savulun KİT'leri Yok Etmekle Görevli Başbakan Geliyor...

Bu SAYIMIZDA

Sivas'la İlgili
Açıklamalar
TTK'nu Ne Yapmalı
Yorumsuz
İTÜ Maden Fakültesi
40. Kuruluş Yılına
Kutladı
Yayın Dünyası
Etibank ve Gerçekler

DÜNYA

HABERLER

SÜPERKONSANTRE
DETERJANLAR
SODYUMSÜLFAT
TALEBİNİ TEHDİT EDİYOR

BAKIR TALEBİNİN
BÜYÜMESİ E OR

BAŞYAZI

Dünyada ve yurdumuzda esen demokrasi ve özgürlük rüzgarları, varolan yapıyı ve işleyişleri arzu edildiği gibi ve kısa sürede değiştirememektedir. Değişim doğal olarak, toplumsal dinamiklerin etkinliğine bağlı bir süreç izlemektedir. Toplumumuzun sosyal, siyasal, kültürel ve ekonomik bakımdan ileriyeye götürülmesi için yıllardır mücadele veren yurtseverlere, demokratlara 12 Eylül darbesinden sonra uygulanan cuntacı, baskıcı, anti-demokratik politika, devleti yönetenlerden de güç ve destek alarak serpilip gelişen tarikatçı-şeriatçı kesimlerin ekmeğine yağ sürmüştür. Terörü seçen kesimlerine son zamanların moda deyimini ile "Radikal İslamcılar" denilen ve ideolojik kaynağını anti-laik, şeriatçı görüşlerin teşkil ettiği bu gerici kesimler, demokrasi ve özgürlüğün önünde açık bir tehlike olarak durmaktadır. Ancak daha da önemlisi bu açık tehlikeyi kullanan ve varolmasında önemli payı bulunan ve topluma kafalarının da ki yönetim biçimini getirebilmek için en vahşice plan ve yöntemleri uygulamaktan çekinmeyen birtakım odakların varlığıdır. Her ne kadar kamuoyunda ilerici, yurtsever, demokrat ve dürüst gazeteci Uğur MUMCU'yu öldürenlerin şeriatçı kesimler oldukları düşüncesi hakimse de, cinayetin faillerinin ortaya çıkarılmaması veya açıklanmaması demokrasi ve özgürlüğe düşman olanların sadece şeriatçılarla sınırlı olmadığı izlenimini vermektedir.

Anfi-demokrat güçler Uğur MUMCU cinayeti ile sanki toplumun duyarlılığını ölçmek istemişler ve kanımızca tahmin edemedikleri bir duyarlılık ve kararlılıkla karşılaşmışlardır. Partiler, sendikalar ve demokratik kitle örgütleri flamaları altında yurdun dörtbir yanında yüzbinlerce demokrat, bugüne kadar susturulduğunu ama ölmediğini göstermiştir.

Evet laiklikten, özgürlükten ve demokrasiden yana güçler ölmediklerini göstermişler ancak, ortaçağ karanlığı içinde bulunan şeriatçı güçler ve aralarındaki destekçileri de laik Cumhuriyet'e ciddi tehdit oluşturduklarını göstermek istercesine Sivas'da Pir Sultan Abdal etkinliklerine katılan ve aralarında değerli şair ve yazarların bulunduğu 37 yurttaşımızı diri diri yakarak öldürmüşler ve 60 yurttaşımızın da yaralanmalarına sebep ol-

muşlardır. Tıpkı neo-nazilerin Almanya'da yaptıkları gibi.

Bu utanılacak olay, unutulacak gibi değildir. Ancak olayın unutulmamacak bir yanı daha vardır ki bu çok daha kaygılanmamıza neden olmaktadır. O da resmi ağzaların sanki yapılanları mazur göstermek istercesine

^^ ***Siyasi polemiklerde M ağzılardan düşmeyen "din, vicdan ve düşünce özgürlüğü" tek taraflı mıdır? Beğenmesek de, katılmasak da, başkalarının düşünce özgürlüğüne saygı göstermek çağdaşlığın âkfa bir gereğidir.***

"tahrik unsuru" arayışları idi. Ve hemen buldular da... "Aziz Nesin ve konuşması". Bu yaklaşım Cumhuriyet döneminde yetişmiş en üst yetkili ağzaların, siyasi kaygı ve çıkarlar uğruna gerici akımlara nasıl şirin gözükmeye çalıştıklarını bir kez daha gözler önüne sermektedir. Bugün, şirin gözükmeye çalıştıkları şeriatçıla-

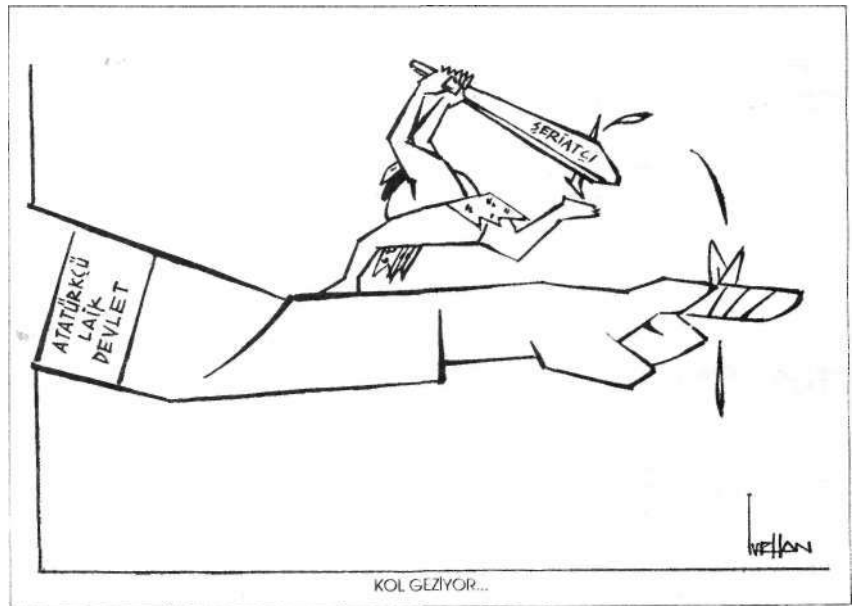
rın düzeninde var olup olamayacaklarını düşünmelidirler. Örnek mi? İşte İran...

Siyasi polemiklerde ağzılardan düşmeyen "din, vicdan ve düşünce özgürlüğü" tek taraflı mıdır? Beğenmesek de, katılmasak da, başkalarının düşünce özgürlüğüne saygı göstermek çağdaşlığın bir gereğidir. Düşünce özgürlüğünden "tahrik olmanın" mantığını anlamak mümkün değildir. "Halk (!) tahrik olmuş da" 37 kişiyi yakarak öldürmüş. Ya bu 37 kişinin ölümü ve 60 kişinin yaralanmasından tahrik olunup da 137 kişi öldürülürse, 160 kişi yaralansa "tahrik unsuru" arayanlar aynı mantıklı olaya yaklaşacaklardır? Bunun sonu var mı? Bu mantıkla devlet ve toplum yönetmenin olanağı var mı?

Aziz Nesin, Sivas'a gitmese bile böyle bir eylemin gerçekleştirileceği anlaşılmaktadır. Çünkü bu eylem planlanmış ve programlanmış bir eylemdir ve laik Cumhuriyet'e, demokratik gelişmeye karşı ayaklanmanın bir provasıdır.

Toplumumuzun ilerici ve demokrat güçlerinin demokratik sivil toplum örgütleri etrafında örgütlülük düzeylerini arttırmaları bu tehlikenin panzehiri olacaktır.

Saygılarımızla
Yönetim Kurulu

SİVAS'IN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

A Bülent ŞENTÜRK
Maden Mühendisi

"Ah kavaklar, kavaklar"... Sezen Aksu'nun bu ünlü şarkısının sözlerini de yazmış olan şair-yazar Metin Altıok da öldü. Böylece Sivas katliamında ölenlerin sayısı 37 oldu. Aralarında bu ülkenin önemli yazar, araştırmacı, şair ve halk ozanlarının da bulunduğu 37 insan 2000'li yılların Türkiye'sinde ancak Ortaçağ'a yakışan bir vahşetle yakılarak katledildiler. Konu gerek basın, gerek televizyonda sıkça işlendi. Burada kıyıda kalan bazı konularla sonuçlar üzerinde durmak istiyorum.

Öncelikle basın; son zamanlarda sıkça olduğu gibi bu olayda da sınıfta kaldı. Hiç utanmadan, büyük bir cahillikle ve aymazlıkla sınıfta kaldı. Köktendincilerin "şeriat isteriz" diye bağırıldığı, çok önceden planlanmış, daha sonra yapılmak istenenlerin bir pratiği, denemesi ve küçük bir ayaklanma örneği olan bu olayları "tahrik var" diye nitelendirmek ya aptallıktır, daha çok da olayı böyle göstermek gayretidir. Peki olay niye böyle gösterilmek isteniyor? Bu konuya sonra döneceğim. Star'ın yorumcusu Mösyo Arslan Kuşu da aynı gayret içinde idi. İzleyebildiğim kadarı ile sadece Cumhuriyet, Aydınlık ve televizyon haber kanalları olayları yansız verdiler. Boyalı basının yanlı tutumuna karşı kamuoyunun tepkisi çok sert oldu. Bu tepkilerden dolayı ikinci gündenden itibaren basın tavrını değiştirmek zorunda kaldı.

Başbakan, İçişleri Bakanı, vali, ordu komutanı ve emniyet müdürü de bu olayda sınıfta kalmıştır. Basın ve televizyonlar, her ne kadar Başbakan'ın bu olay karşısındaki sorumluluğu ile ilgili tek kelime yazıp söylemeseler de, siyasi sorumluluk Başbakan'ındır. Yeni kurulan koalisyonun da ülkenin ağır sorunları karşısında ne kadar başarılı olabileceğinin bu olay bir göstergesidir. Ülkenin bir ilinde, önceden hazırlanan, bunun istihbaratının yapılabildiği bir olay, yedi saat sürebiliyor. Güvenlik kuvvetleri ancak yedi saatin sonunda müdahale edebiliyor. Bunun nedenlerini araştırmak gerekir (Kayseri Hava İndirme Tugayı Türkiye'nin her yerine, iki saatte müdahale edebilir).

Kapitalizmin ve dünya jandarması ABD'nin komünizme (SSCB'ye) karşı destekledikleri ve besledikleri yeşil kuşak projeleri SSCB'nin dağılması ile iflas etmiştir. Geride köktendincilerin güçlendiği, iktidar dahi olabildikleri müslüman ülkeler kalmıştır. Bugün müslüman ülkelerde, köktendinciler ile laikler arasında, satır aralarının

da ölümcül bir iktidar mücadelesi sürmektedir (Cezayir, Mısır vb.). Unutulmamalıdır ki, şeriatla mücadele sadece laiklerin, solcuların mücadelesi değildir. Şeriat bir yaşam biçimidir. Bu yaşam biçimini ya kabul edersiniz, ya da reddedersiniz. Bu ikisinin arası yoktur. Şeriatçılar dini kullanarak dindar cahil halk kitlelerine sevimli görünmek isterler. Çağdaş bir görünüm de verebilirler. Ancak üstünü kazıyınca aynı yobaz suratı görürsünüz.

Demokrat Parti'den bu yana bütün iktidarlar, dincilerin gelişmesi için ya açık destek olmuşlardır; ya da görmezden gelmişlerdir. İki yol da aynı kapağı çıkar. 80 askeri darbesi ve onun sivil devamı ANAP iktidarları, dincilerin gelişmesi için her türlü desteği vermişlerdir. Köktendincilerin Özal'ın cenazesine gidip, şeriatçı sloganlar atma-

*ğğl Demokrat Parti 'den
^^ bu yana bütün
iktidarlar, dincilerin
gelişmesi için ya açık
destek olmuşlardır;
ya da görmezden
gelmişlerdir,
iki yol da aynı mğ±
kapağı çıkar. ^ş*

lan boşuna değildir. Bugün ne ANAP ne de DYP, köktendincileri ciddi bir tehlike olarak görmemektedirler. Devlet, dincileri tehlike olarak görmediği için, onlara hoşgörüyle bakmaktadır. Bu hoşgörüye yanıt Batman'da, Sivas'da verildi. Devletin en üstlerinde halkla askerleri, karşı karşıya getirmeyelim mantığı vardır. Sivas'daki 3-5 bin yobazın halk olmadığını anladıkları günün onlar için çok geç olmamasını umarım.

Son yıllarda, toplumsal muhalefet Uğur MUMCU'nun cenazesinden sonra ikinci defa kendini tanımlayacağı en önemli alanlardan biri de antişeriatçılık olacak. Bu potansiyel ikinci Cumhuriyet'çilerin, sözde aydınların ve birtakım solcuların tahayyül edebildiğinden bile fazladır. Bunlar, Kemalizm'e ve 1. Cumhuriyete saldıran köktendincilerle aynı çizgiye düşüyorlar.

Şeriat bir yaşam biçimidir. En temel kuralı da toplumdaki herkesin şeriate uygun şekilde yaşamasıdır. İnsanlar ikiye ayrılırlar; müslüman olan-

lar ve kafirler. Kafirlerle herşeyi yapmak mubahdır. Müslümanlar ise şeriatın tüm kurallarına uymak zorundadır. 5 vakit namaz, oruç zorla yerine getirecektir. Erkek ve kadın kıyafeti belirlidir ve bunun dışında ki kıyafetler günahdır. Normal etek giyen bir kadın taşlanarak cezalandırılır. Kadınların gözlük takmaları bile yasaktır. İstedığınız şeyleri yapamazsınız. Basın ve TV'de çok seslilik yoktur. Mollaların söylediği herşey kanun gibi yerine getirilir. Tatlısu aydınlarımızın pek sevdiği içkili yemekler, yat gezileri, denize girmeler, mayolu kadınlar, herşey hayal olacaktır. Seçim çok basittir, tüm eksik ve problemlere karşın ya bugünkü çağdaş yaşamı seçeceğiz, ya da yukarıda uygulamalarından çok az bahsedebildiğim ve örnekleri arttırılabilecek Ortaçağ karanlığını seçeceğiz.*

Toplumumuzun çoğunluğu herşeye karşın bugünkü çağdaş yaşamdan memnundur. Bu ülkede şeriatçı bir yaşam biçimi kabul etmeyecek insanların sayısı oldukça fazladır. Köktendinciler bugün için çok önemli bir tehlike değildir. Ancak devlet, desteğini sürdürürse zaman içinde tehlikeli olabilirler. Tekrar tekrar düşünelim, etrafımızdakilerle tartışalım, nasıl bir yaşam biçimi istiyoruz, nasıl yaşamak istiyoruz. Bu seçimi yapalım. Bu seçimimizi de gerek oylarımızla, gerekse bu konuda yapılan etkinliklerle, gösterilere katılarak belirteyim. Geleceğimizle ilgili bu kadar önemli bir konuda hiç olmazsa bu kadarı yapalım. Susmak kabullenmek demektir. Cenaze töreninde onbinlerin bağırıldığı gibi "Suskun toplum istemiyoruz."

* Ayetullah Humeyni İran'a geri döndüğünde ülkenin en ünlü seslerinden "Guguş Faigi Ateş" de kendisini destekliyordu. Ancak Humeyni, ülkedeki tüm kadın şarkıcıların şarkı söylemelerini yasakladı. Bununla da yetinmeyip Guguş'un ve diğer kadın sanatçıların kasetlerini, filmlerini, afişlerini piyasadan kaldırdı. Kadın sanatçıların çalıştığı gece klüplerini kapattırdı. Ancak mollalar öykünün burada bittiğini sanmakla ne kadar büyük bir hata yaptıklarını sonradan anladılar. Guguş, son plağını yaptıktan 14 yıl sonra bugün İslamî katı kurallara karşı çıkanların simgesi haline geldi. Devrim öncesi döneme ait, yasak kasetleri el altından yeniden İran'a giriyor. Guguş lirrik parçalarında yitik aşkları, umutsuzluğu, yalnızlığı dile getiriyor, ülkede müziği yasaklandığında, daha emekleme çağında olan bugünün gençliği Guguş'a büyük hayranlık duyuyor (1.2).

/ . CHRIS HEDGES, The Hew York Times
2. Cumhuriyet Gazetesi 11 Temmuz 1993

LÂİKLİKLEKTEN NİYE

Madencilik Bülteni Yazı İşleri Müdürlüğü'ne

"Lâiklikten Niye Korkuluyor" başlıklı yazımı gönderiyorum. Uygun görülüyorsa, yayınlanmasını diler saygılarımı sunarım.

- "Bu Fevzi Tuna'nın lâikliğinden bıktık; yine saçmalamış" diyebilirsiniz.

- "Lâiklik var memlekette. Eee, lâikler temizlenecek (ya da temizleniyor) memlekette; lâiklikten çıkık biz. Lâiklik değil bizim işimiz; çalışmak, çağdaş, uygarlık düzeyine ulaşmak, ekonomimize, memleketimize, milletimize faydalı olmak." diyebilirsiniz. Yerden göğe kadar haklısınız.

- "Lâikliği sen mi kurtaracaksın? Büyüklerimiz var memlekette, onlar her şeyi senden iyi bilir." diye nasihat verebilirsiniz. "Bu lâiklik işine sen karışma. Lâikliği kim getirdi?" bu memlekete diyebilirsiniz.

- "Lâikliği bu memlekete Atatürk getirdi. Parlemtentomuzda, 'Selânikli Mustafa'yı tarihten sileceğiz; Anıtkabir'i yıkacağız!' diyen imamlarımız var. Sen bunları duyunca, üzerine Anıtkabir duvarı yıkılmışa mı döndün? 'Selânikli Mustafa sorunu, Anıtkabir sorunu' ile uğraşma! Sorunlar varsa, alternatif vardır. Çıkış yolu doğru ise, sorun çözülür. Çözüm doğruya varır. Et kokarsa ne yapılır? Tuzlarsın sorun çözülür." diye yol gösterebilirsiniz.

'Selânikli Mustafa, Anıtkabir sorunu'na gelince...

- "Bu sorunları Dine, İslamiyete aykırı buldun; alternatif imam mı istiyorsun? Yoksa, alternatif imam mı olmaya kalkıyorsun? Senin dedenin babası, büyük Hacı Mustafa Deden, İstanbul'da medrese tahsil yaparken, sınıfın

en çalışkan talebesi değil miydi? Bir arkadaşı, kendisini geçmek için yarışa girdi, geçemedi de, sonunda delirmedi mi? Sonunda büyük deden çocukları ve torunlarına 'kimse ile yarışa girmeyin' diye vasiyette bulunmadı mı? Yoksa, imamlıkta yarışa girip geçersen bazıları, delirtip sorun çıkarmak mı istiyorsun?" diyebilirsiniz.

- "Madencilik Bülteni, mesleki dergidir; başka yayın organları da vardır; yazı, yayma uygun değildir." diyebilirsiniz.

Bazı yayın organlarına yazdım; çıkmadı. Gönderdiğim "Batıda Lâikliğin Doğuşu" başlıklı yazımı yayınlamışsınız, Sağ olun. Yayınlanacağından emin değildim. Meslekî olmadığı için yayınlanması eleştiriye uğrayabilir. Meslekî olmadığı için yayınlanmaz diye gönderemediğim "Lâiklik Dinsizlik Diyenleri Protesto Ediyorum" başlıklı yazımı, "Enerji-Sen" dergisine gönderdim. Yayınlanması "Enerji-Sen" dergisinin takdirindedir.

Yazma, Madencilik Bülteni'nin 25.nci sayısında, değerli meslektaşımız Tayfun Özulu'nun D.İ.Pisarev'den aldığı yazının son cümlesi ile son veriyorum: "Rüyalarla hayat arasında bir bağ varsa, her şey yolundadır."

İldiktik gönüllü savunucularla korunabilir mi, yoksa rüya mı görülüyor?

24 Ocak 1993 günü verilen bir TV haberi, onaylıyor mu bunu acaba? Yoksa, rüya mı görülüyor? Her şey yolunda mı?

Tarih ve toplum boşluktan hoşlanıyor mu? Lâiklik konusunda boşluklar var da, boşlukların doldurulması mı gerekiyor? Her şey yolunda mı?

Engin hoşgörünüze sığınarak selâm ve hürmetlerimi iletirim.

Fevzi TUNA

1966/1151

Bazı dergilerimizin kapaklarında, bazı başlıklar görüyorum: "İslam Şeriatıdır", "Şeriatın niye korkuluyor?" gibi. Ali Sirmen "Lâik Terör" başlıklı yazısında: "Bir bildiride lâiklerin leşleri camilere sokulmamalı." diye yazdığını yazıyordu. Başbakanımız Sayın Süleyman Demirel (Cumhurbaşkanı seçilmeden önce), "Memlekette lâik-müslüman çatışması çıkarmaya kimsenin hakkı yoktur." diyor. Bunlardan, "laizlik dinsizliktir" gibi bir anlam çıkıyor. Lâikler taciz ediliyor, gücendiriliyor. Lâikliğin doğduğu Batı Dünyası'na bakacak olursak, lâikliğin dinî bir hareket olduğunu görüyoruz.

Batı Dünyası teokratik bir devlettir. Papanın fetvaları ile yönetiliyordu. Fetva, bilindiği gibi, kutsal kitaba uygun kanundur; itiraz edilemez. Şeriat kanununa uymayan aforoz edilir, ceza olarak yakılırdı. Bu durum Saint Pierre kilisesinin yapımına kadar sürdü. Bu sıralarda Martin Luther isimli bir papaz, İncil'i Almanca'ya tercüme etmiş. Kiliseye yardım mukabili Cennet'ten anahtar verilmesi, İncil'de yokmuş. Papanın bu fetvası, dine aykırıymış. Martin Luther Papayı protesto etmiş. Protesto, Teokratik Devlet'te, Hukuk Devleti'ndeki temyize (Yargıtay) denktir. Protesto sonucu kiliseye (Teokratik Devlete) karşı muhalefet başlamış batıda. 140 küsur dine aykırı fetva tespit edilmiş ve protesto edilmiştir.

Papa, Martin Luther'i afazoz etmiş. Martin Luther'i bir prens korumuş. Aydınlar, sevinip Martin Luther'e destek olmuşlar. Papaya güvensizlik başlamış. Papanın verdiği fetva (şeriat kanunu)lann, dine uygun olup olmadığını araştıran din adamları çıkmış.

Teokratik Devletlerin Anayasası kutsal kitaptır. Kutsal Kitab'a göre fetva veren din adamı, yanlışlığa düşerse ne olur? Kutsal Kitab'ı (Teokratik Devlet Anayasasını) tağyir, tebdil ve ilga etmiş olur. Cezasını görmesi gerekir. Yanlış fetvaya uyan da dinden çıkmış olur. Ferdin yapacağı ibadetin yüce Allah'ın katında geçerliliği yoktur. Kutsal Kitaplar, insanlara Peygamberler vasıtası ile her şeyden büyük yüce Allah tarafından gönderilir. İnsanlar doğru yolu bulsun diye. Yüce Allah'ın kanunudur kutsal kitaplar. Peygamberler de, ömürleri bitti mi, Allah'ın rahmetine kavuşur. Sonuçta kutsal kitapların yorumu din adamlarına kalır. Kutsal kitaplara uygun olan kanunlara şeriat deniyor. Din adamı insandır. Yanlış yapabilir. Nitekim, yanlış fetvalar verilmiş ne yazık ki. 140 küsur yanlış fetva tespit edilip protesto edilmiş. Calvin Fransa'da protestanlığı geliştirmiş.

Batı'da protestanlık, "Dinde Reform" diye okutulur tarih kitaplarında. "Dinde Reform" demek, yanlışları kanımsındayım. Protestan hareketi, Kutsal Kitab'a yeni yorum getirmedir. Papanın verdiği fetvaları (şeriat kanunları), Din'e uygun olup olmadığını araştırmak için, İncil Almanca'ya tercüme edildi; ibadeti Almanca yapmak için değil. Yani, şeriatın (din kanunu) İncil'e uyup Uymadığı araştırıldı. Aykırı

(İncil'e uygun olmayan fetva) bulunanlar, protesto edildi. Böylece, protestan mezhebi doğdu. Protestanlar da şeriatçıydı. "Din adamı insandır, hata yapar; yanlış fetva (şeriat) dinden eder." dediler.

Teokratik devletlerin çok güçlü yanı var. Anayasası kutsal kitap. Şeriat kanunları ile yönetiliyor. Dine aykırı fetva çıkarsa ne olur? Protesto ediliyor. Protestan mezhebi gelişiyor. Protestanlar da yanlış fetva veren din adamının yönetimden çekilmesini istiyor. Fetva veren konumdaki mezhep ikiye bölünüyor. Batıda böyle oldu. Katoliklik, protesto edilen katolik, protesto eden katolik olarak iyi bölündü.

Protestanlara çok baskı yapıldı. Buna rağmen, önlenebilir; sirayet etti. Protestanlığın güçlenmesini önlemek için, papalık karşı reform yaptı. Fransa'da iki mezhebin varlığı kabul edildi (Nantes Fermanı - 1598). Protestan din adamına, devlet maaş ödemedi. Protestan rahipler, protestanlar, din işleri ile devlet işlerinin ayrılmasını istiyordu. Kutsal Kitab'ın yanlış yorumundan korkuyordular. Protestan Lider Martin Luther, Kepler Kanunlarına inanmıyordu. Buna j-ağmen, Kepler için "katli vacip" diye fetva vermedi. Galile'nin yakasına yapışan engizisyon, Kepler için bir girişimde bulunmadı. Bu durum ilginçtir. Din adamında, fetva vermeye çekingenlik başlamış. Arada rekabet var. "Karşı taraf ne tavır koyar?" diye düşünülüyor. **İnanç tekeli frenleniyor.**

Teokratik Devlet, kanun çıkarırken fetva verecek din adamı bulmakta zorlanmaya başlıyor. Fetva dine uygun

KORKULUYOR?!..

değilse, protestanlık güçlenecek. Din adamında, şeriatla yanlış yapma korkusu başlıyor. Protestanlık da, şeriat kanunlarının dine aykırı olması sonucu çıkıyor ortaya. Din adamlarında, fetva vermeme, engizisyon mahkemelerinde görev almama eğilimi doğuyor. Yanlış fetvanın bedeli, ağır ödeniyor; çünkü, Protestanlık doğuruyor. Teokratik Devlet, başlıca dayanağı olan din adamı desteğinden mahrum kalmaya başlıyor. Protestanlığın doğuşu, din adamlarında, devlet yönetiminden ayrılma eğilimini belirliyor. Protestan din adamı ise, zaten devlet yönetimine talip değil; 1789'da parlamentoya girmeyecekler; kurulan Cumhuriyet Mahkemesi'nde görev alacaklardır.

Protestanlığın olduğu yerde, inanç tekelini doğamıyor. Tarikatlara bağlı din adamları, taraftar kaybetmemek için fetva vermektan kaçınıyor; Kutsal Kitap'ta yanlış yapar korkusu ile fetva vermektan kaçınıyor. Bir taraf, diğer tarafın yanlış fetvalarını protesto etmiş. Din adamlarında oluşan fetva verme çekingenliği, lâikliğin doğmasına sebep oluyor batıda. Yoksa politikacıların din ile devlet işlerini ayırmanın sonucu değil,

Katolik din adamları, devlet yönetiminde yine görünüyor. Lâkin, protestan din adamlarının tepkisini çekiyorlar. 1789 Fransası'na geliniyor böylece. 1789 Devrimi'ne burjuva devriri denir. Parlemtanta var. Parlemtentoca aristokratlar, katolik rahipler var. Sağda oturmuşlar. Burjuva yanlılan solda oturmuş. Din adamı yok; parlemtentodaki burjuvalar ve yandaşlan yanında. Burada bir çelişkiye düşüyor.

Sağ tarafda din adamı var da, sol tarafda din adamı niye yok? (Nantes Fermanı, Fransa - 1598) hatırlanmalı. Mezhep tek değil. Katolik ve Protestan var Fransa'da. Katolik ve aristokratlar, teokratik devlet yanlıları. Protestanlar ise (protestan rahip), parlemtentoya girip yandaşlan burjuvaların yanına gitmemiş. Protestan din adamı yönetime katılmıyor. Parlemtentoda onun için yer almıyor. Devlet yönetiminde yanlış fetva vermektan çekiniyorlar. İnanç tekeline karşılar. Onlar lâik din adamları. Lâikliğin kökeninde protestan hareket var. Protestan hareketin irtica hareketinden farkı: İktidardaki din adamını tasfiyeye yönelik. Sebep: Şeriatla yanlış fetva venue korkusu. Protestanlarda inanç tekelini yok.

Sonunda, katolik din adamları, iktidardan ayrılacak; inanç tekelini bırakacaklardır. Teokratik Devlet'ten Cumhuriyet'e geçiş dönemi yaşanıyor. Sağdaki Teokratik Devlet sorumlululan, dine aykırı fetvaların, İncil'i yanlış yorumlan ile Teokratik Devlet Anayasası'nı tebdil ve tağyir etmişlerdir. Protestanlara karşı suç işlemişler. Maliyeyi bozmuşlar vs. Bu sebeple yargılanaacaklar. Cumhuriyet Mahkemesi, protestan rahip yargıç ve protestan üyelerce oluşturuluyor. Bir nevi protestan ağırlıklı engizisyon mahkemesi. Yargıç, Libri isimli bir protestan rahip.

Sonuçta, din adamları devlet yönetiminden ayrılıyor. Görülüyor ki, batıda lâikliğin arkasında Martin Luther'ler,

A^A Batı da protestan din Ww adamı yönetime katılmıyor. Parlemtentoda onun için yer almıyor. Devlet yönetiminde yanlış fetva vermektan çekiniyorlar. İnanç tekeline karşılar. Onlar AA lâik din adamları. ^?^7*

Calvin'ler, Libri'ler, protestanlar var. Geçiş dönemindeki protestan ağırlıklı Cumhuriyet Mahkemesi var. Bir bedel ödenmiş. Martin Luther, Calvin, Libri, unutulmamalı ki, Teokratik Devlet'in kendilerine güvence gördüğü okullardan yetiştiler.

Cumhuriyet Mahkemesi, Lavoisier aristokrasi yanlıları olduğu için, ona da ceza veriyor. Aristokrasiyi yanlış fetvaların sebebi ile yargılıyor aynı zamanda. Burada bir soru geliyor aklı. Katolik engizisyon mahkemesi Galile'yi affetti de, Cumhuriyet Mahkemesi Lavoisier'yi niye affetmedi? Burada yanlış fetva geliyor aklı. Yanlış fetva uygulayanların yandaşlarına da af yok.

Batıda yanlış fetva verme korkusuyla, din adamı devlet yönetimi ve yargıdan çekilince (Lâik Devlet oluşunca), Hukuk Devleti başlamış. Montesquieu gibi hukuk felsefecileri çıkmış. Görüldüğü gibi, lâiklik, din adamının yanlış fetva vermesiyle, devlet yönetiminden

ayrılması ile oluşuyor. Devlet yönetimi de politikacılara kalıyor.

İslamiyet'in en büyük mezhebi Hanefi Mezhebi'nin kurucusu İmam Hanefi efendimiz, yanlış fetva vermektan çekindiği için kadı olmayı kabul etmemiştir.

Lâikliği, memleketimize Atatürk getirdi. Lâikliği, din işleri ile devlet işlerini ayırmak için getirdi. Bizdeki lâikliğin arkasında, yanlış fetvaların protesto eden din adamları, protestan liderler yok. Yanlış fetvaların yargılanmak için oluşmuş, protestan ağırlıklı mahkeme yok. Yanlış fetvaların protesto belgesi yok. Geriye, protesto edilen, protesto eden, iki mezhep kalmamış. Sadece Din İşleri ile Devlet İşleri'nin ayrılması olarak, kolayca gelmiş. Batıdaki gibi ödenen bir bedel yok. Atatürk bedelsiz getirmiş laikliği.

- "Devlet lâik olabilir; fert lâik olmaz. Kusura bakmayın, ben lâik olamam."

- "Gerekirse lâikliği kaldırmak isteyenler olmalı."

- "Anayasadan lâiklik maddesi çıkınsın." diyen politikacıların eline kalmış lâiklik. Bir bedel ödenmemiş batıdaki gibi lâiklik için.

- Kim etti bu bedeli, size teklif?

Bana gelince :

Bu demecileri duyunca, "lâiklik ne?" diye araştırmaya giriştim. Yukandaki neticelere vardım. Diyeceğim şudur ki...

Lâik olduk, dinimizden olmadık. Oniki ayın bir sultanı Ramazan'da, orucumuzu tuttuk, dinimizden gocunmadık. Yüce Allah'ın evi bildiğimiz camilerimize gidip, babalanımızdan önde bildiğimiz imamlarımıza uyup namazımızı kıldık. Fitremizi, zekâtımızı verdik. Yüce Allah, Hac farizemizi yerine getirmemizi nasip etsin... Evimizde Kuran başucumuzda aslıdır.

Takdir: Kadiri Mutlak olan, herşeyi yoktan var eden, insanları bir kan pıhtısından yaratan, herşeyden büyük Yüce Allah'ındır.

Rabbimiz, Allah; Peygamberimi*. Hazreti Muhammed Mustafa Efendimiz; Kitabımız, Kur'an'dır diyoruz.

Lâiklikten niye korkuluyor? Bir bedel ödenmedi ki...

- Kim etti, bu bedeli, size teklif?

SİVAS'LA İLGİLİ AÇIKLAMALAR

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Başkanlığı'na

"2 Temmuz'da özgürlük aşığı 37 insan, giderek azgınlaşan şeriat özcülerine katledildi.

Bu olay demokrasi, özgürlük ve bilim düşmanı yaratıkların dünyanın her yerinde aynı olduklarını bir kez daha göstermiştir. Bu olayı gerçekleştirenlerin Almanya'da yurttaşlarımızın evlerini yakan Naziler'den hiçbir farkları yoktur.

Düşüncelerini özgürce söyleme hakkını kullanan insanlarımızı, bu örümcek kafalı canilerin saldırısından koruyamayan hükümet, yaratılan bu iğrenç olayı halkımıza malederek sorumluluktan kurtulmaya çalışmaktadır.

İnsan öldürmenin, toplu kıyımın hiçbir geçerli gerekçesi olamaz. Hükümet, olaya gerekçe arayacağına, önce, bu günlere nasıl geldiğini sorgulamalıdır.

Ülkemiz, hızla bir kaosa sürükleniyor. Sivas olayı bu gidişin yalnızca bir parçasıdır.

Demokratik, özgürlükçü ve insan onuruna yakışır bir toplumsal düzende kendilerine yer olmadığı çok iyi bilenler, ülkemizi cehenneme çevirmek için ellerinden geleni yapıyorlar, yapacaklar.

Bunu kavrayamayanlar hükümet etme sorumluluğunu taşıyamazlar.

Koalisyonun iki kanadına da sesleniyoruz:

Bir an önce safınızı belirleyiniz. Ya ülkenin tüm demokratik güçleriyle birlikte, her türlü gerici, yobaz, ırkçı karanlık güçlere karşı olacaksınız; ya da ülkemizin, sizi de yokedecek bir karanlığa gömülmesine yardımcı olacaksınız. Tercih sizindir.

Bizler, ülkenin aydınlık yarınlarına ulaşmasından başka kaygısı olmayan ilerici, demokratlar, yurtseverler, siz yanımızda olsanız da olmasanız da, insanlarımızın geleceğinin karartılmasına; çağdışı kalmış zavallıların özlediği düzenin mahkumu olmaya razı olmayacağız.

* Ülkemiz üzerinde oynanan oyunları boşa çıkarmak için,

* Demokratik, laik, özgür ve insan onuruna yaraşır bir toplumsal düzene ulaşmak için,

sorumluluk duygusu sahibi herkesi, her kesimi birlik olmaya, birlikte davranmaya çağırıyoruz."

Saygılarımızla,
TMMOB

ODAMIZ ZONGULDAK ŞUBESİ BASIN AÇIKLAMASI

TMMOB-Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi Yönetim Kurulu, Sivas katliamı ile ilgili olarak "Devlet" ve hükümet yetkililerinin gözetiminde, şeriat sürüsü; 37 seçkin aydını katletmiştir. Sivas'da yaşanan vahşet ile demokrasiye, laikliğe tahammülü olmayanlar düşünce ve fikir özgürlüğünü, yaşama hakkını hedef almışlardır. Sivas'da gerici, Türkiye'de gelecekte neler yapacaklarının provasını yapmışlardır. 37 korumasız insanı diri diri yakanları ve onları koruyanları lanetliyoruz. Adeta cinayeti haklı, canileri masum göstermeye çalışan hükümet üyelerini kınıyoruz." dediler. Yönetim Kurulu'nun açıklama metni aşağıdadır.

2 Temmuz 1993 günü Sivas'da demokratik ve laik cumhuriyetin özgür düşüncesinin, barış ve kardeşliğin düşmanları gerici şeriat sürüsü, 37 seçkin insanı göz göre göre katletmiştir. Yakınlarına ve halkımıza başsağlığı diliyoruz.

Demokrasi ve laiklik organize saldırı karandıdır. Fikir ve düşünce özgürlüğü, en temel hak olan yaşama hakkı devlet ve hükümet yetkililerinin gözetiminde ortadan kaldırılmak istenmektedir. Yaşanılan vahşet, yetkililerin seyirci olarak Ankara'dan Sivas'dan izledikleri büyük bir cinayettir.

Gerici ve yobazlar ileride Türkiye'de neler yapacaklarının provasını Sivas'da yapmışlardır.

Geleceğin ışığı olan 37 korumasız insanın benzin dökülecek diri diri yakılmasını lanetliyoruz.

Olayın niteliğini çarpıtarak, adeta canileri masum, cinayeti haklı göstermek istemesine senaryolar yazanları kınıyoruz.

Bu katliamı gerçekleştirenlerin, olayın tahrikçisi yöneticilerinin en kısa zamanda yargıda kamuoyu önünde hesap vermelerini istiyoruz.

Tartışılmayacak kadar açık olarak gerçekleştirilen bu vahşete başından beri seyirci kalan; saldırganları kollamaya yönelen ve sonra da aklamaya çabası içindeki hükümet üyelerini istifaya çağırıyoruz.

YÖNETİM KURULU

YERLİ DAZLAKLARI LANETLİYORUZ!..

Demokrasi, Özgürlük, İnsan Hakları ve Bilim Düşmanları, Dünya'nın her yerinde aynı olduklarını bu kez de Sivas'ta ortaya koydular.

Asırların ötesinden günümüze ışık tutan Pir Sultan Abdal'ların, Yunus Emrelerin topraklarında yaşanan bu insanlık dışı vahşeti lanetliyoruz.

İnsan olmanın özgür olmakla eş anlamlı olduğunu kavrayamayan yerli dazlaklar, yaktıkları insanların işiğinden doğacak aydınlık yarınların telaşı içinde saldırıyorlar.

Onlar; Almanya'da yurttaşlarımızı, Van'da konuk olan yabancıları, Antalya'da turistik tesislerimizde bulunanları, Uludağ Üniversitesi öğrenci yurtlarında kalanları eşyalarını yakan nazilerin ülkemizdeki uzantılarıdır. Bunlar özellikle 12 Eylül Faşizmi ile desteklenen, korunan demokratik-laik toplumsal yaşamı tehdit eden, okullardan tüm kurumlara kadar çok yaygın bir biçimde örgütlenen şeriatçı güçlerdir. Bunların gerçek müslüman halkımızla hiçbir ilgileri yoktur. Halkımız bu canilerin kime hizmet ettiklerini çok iyi bilmekte ve lanetlemektedirler.

Büyük Ozan Pir Sultan Abdal adına düzenlenen şölene katılan aydın insanlarımızın can güvenliğini sağlayamayan yetkililerin olayı örtmeye çalışmalarını, bu aydınlarımızı suçlu imiş gibi göstermeye çalışmasını ve onları oy uğruna gerici hedefi haline getirmelerini nefretle kınıyoruz.

Bu tür olaylara karşı başta siyasi iktidarı, siyasi partileri, meslek odalarını, sendikaları, üniversitemizi ve ülkemizin tüm aydınlarını göreve çağırıyoruz.

GELİN CANLAR BİR OLALIM....!

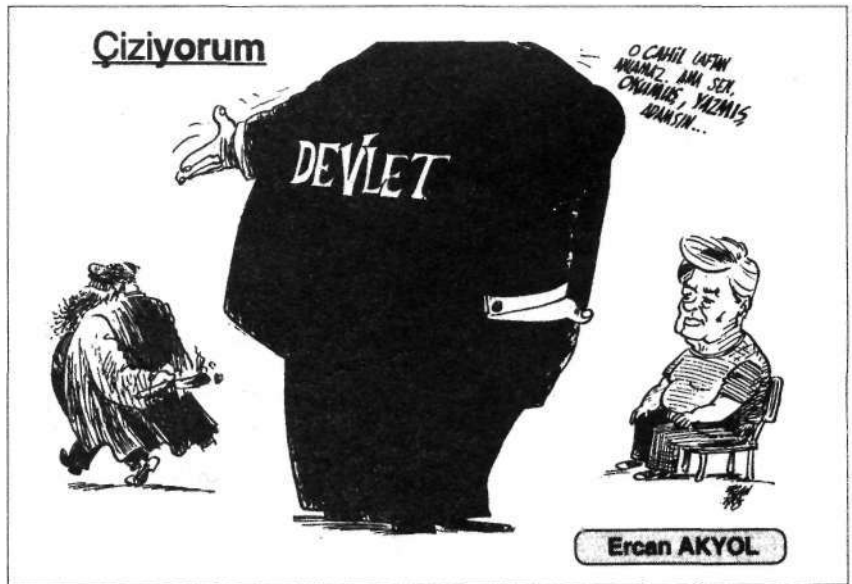
BURSA DEMOKRATİK
KİTLE ÖRGÜTLERİ

SİVAS TEMSİLCİLİĞİNDEN

Ülkemizde yıllardır ortaçağ karanlığına yatırım yapan karanlık güçlerin desteğinde işlemiş olduğu Sivas'taki toplu kıyımı lanetliyoruz.

Hiç bir gerekçe bu ortaçağ zihniyetini haklı kılamaz. Duyarsız ve etkisiz kalan tüm sorumluları şiddetle kınıyoruz.

Bu ve benzeri vahşi cinayetler karşısında tüm demokratik güçleri birliğe, dayanışmaya, örgütlenmeye ve ortak tavır almaya çağırıyoruz.

İSTANBUL İL MAHALLİ ÇEVRE KURULU

31 MART 1993 TARİHLİ KARARI

İl Mahalli Çevre Kurulu 31.3.1993 tarihli toplantısında gündemde bulunan konuları görüşmüşlerdir.

GÜNDEM:

1- 1993-1994 Kış döneminde itibaren İstanbul'da tüketilecek yerli kömürlere ait özelliklerin belirlenmesi,

2, Yurt dışından gelecek ithal kömürlerin özelliklerinin belirlenmesi,

3- İlimizin sıvı yakıt ihtiyacının tesbiti,

4- Kömür tozundan elde edilen briketler hakkında görüşme.

1) 1993-1994 Kış sezonundan itibaren İlimizde tüketilecek yerli kömürler için 22.2.1993 tarihli Komisyon tutanağında belirtilen;

1.7.1993 tarihinden itibaren: Rutubet: % 20'nin altında, kül: % 18'in altında, toplam kükürt: % 2,3 (maksimum), yanabilir kükürt: % 2'nin altında, kalorifik değer: 3500 KcalAg (minimum), boyut % 400 mm. (maksimum).

1.7.1994 tarihinden itibaren rutubet % 18'in altında, kül: % 14'ün altında, toplam kükürt: % 1.7 (maksimum), yanabilir kükürt: % 1.4, kalorifik değer 4000 KcalAg (minimum), boyut: 200 mm. (maksimum).

1.7.1995 tarihinden itibaren: Rutubet: % 10'un altında, kül: % 10'un altında, toplam kükürt: % 1.5 (maksimum), yanabilir kükürt: % 1.2, kalorifik değer 4500

KcalAg (minimum), boyut 150 mm. (maksimum) kriterlerinin aranarak bu kriterlerin dışındaki kömürlerin ilimizde tüketiminin önlenmesine,

2) Yurt dışından getirilecek ithal kömürler için 7.1.1993 tarih ve 120 sayılı Çevre Koruma Vakfı Kararının 1. maddesinde konulan % 0.5 toplam kükürt oranının Çevre Bakanlığı'nın kabul ettiği % 1 oranına çıkarılmasına,

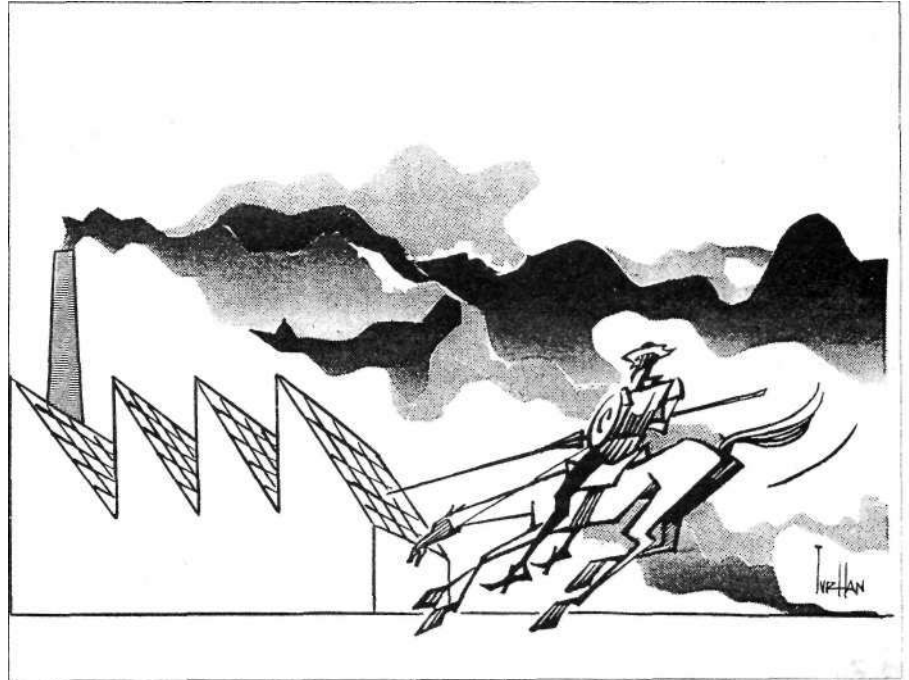
3) 680.340 ton fuel-oil No: 6'nın yerine özel kalorifer yakıtı veya 5 No: fuel-oil temini için Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına teklifine.

4) Kömür tozundan briket imali için kullanılan bağlayıcıların etkileri hakkında:

İstanbul Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Kimya Mühendisliği bölümünden Prof. Dr.

Hüseyin Gülersoy, İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi Çevre Mühendisliği bölümünden Prof. Dr. Olcay Tunay, Yıldız Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi Çevre Mühendisliği bölümünden Prof. Dr. Ferruh Ertürk, İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi Çevre Mühendisliği bölümünden Dr. Kadir Alp, Marmara Üniversitesi Çevre Sorunları Araştırma Müdürü Prof. Dr. Adnan Aydın, Yıldız Üniversitesi Doç. Dr. Mustafa Öztürk, İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Fakültesi'nden Prof. Dr. Orhan Kural ve İstanbul Teknik Üniversitesi Kimya-Metalurji Fakültesi'nden Prof. Dr. Ekrem Ekinci'nin yazılı görüşleri alındıktan sonra karar verilmesine,

Oy birliğiyle karar verildi.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU'NU NE YAPMALI?

ENERJİ ve TABİİ KAYNAKLAR BAKANI İLE GÖRÜŞME

Zonguldak ve taşkömürü sorunu, madenciliğimizin genel krizi kapsamında ayrı bir başlık altında ele alınıp irdelenmesi gereken ve ülkenin hiçbir kurumunun tek başına çözmeye gücü yetemeyeceği bir sorunlar yumağı haline dönmüştür. Çeyrek yüzyılı aşan birikimlerle dağ gibi yığılan Zonguldak'm ve TTK'nun sorunları için, uzun vadeli çözümlere ihtiyaç vardır. Gününbirlik çözümlerle bir yere varılamayacağı açıktır. Alınacak her türlü palyatif önlem, sorunu ötelemekten başka bir yarar sağlamayacaktır. İç içe giren Zonguldak-TTK sorunları, Kurum'da faaliyet gösteren tüm taraflar açısından adil ve kalıcı bir çözüme kavuşturulamazsa, ülke ölçeğinde sosyopolitik huzursuzluk odağı olmaya devam edecektir. Kurumla ilgili herkes sağlıklı teşhisler koyarak, kalıcı çözümler üretip bunları hayata geçiremezse, stratejik öneme sahip bir yeraltı kaynağımız devreden çıkacaktır. Bu durumun, hem Zonguldak Şehri, hem de sanayimiz açısından hiç de hoş olmayacak sonuçlar doğuracağı bir gerçektir.

Zonguldak Taşkömürü Havzası'nda toplam rezerv 1.3 milyar ton civarındadır. Görünür rezerv ise 150 milyon tondur. Demir-çelik üretiminin vazgeçilmez hammaddesi olan taşkömürü, koklaşabilme özellikleri açısından dünyanın en kaliteli kömürleri arasında yer almaktadır. Bugün oldukça yüksek olan taşkömürü maliyetleri (yaklaşık 200 \$/ton), akılcı bir organizasyon, yatırım, istihdam, üretim ve pazarlama politikası ile çok daha düşük bir seviyeye çekilebilir. Ancak bu maliyet dahi (100 \$/ton), bugünkü dünya fiyatları ile rekabet edecek boyuta gelemmez. Dolayısıyla, devletin belli bir oranda TTK'nu sübvansede etmeyi sürdürmesi gerektiği inancındayız. Çünkü, bugünkü dünya taşkömürü fiyatlarının, uzun yıllar aynı düzeyde kalmayacağı görülmektedir.

Avrupa'daki birçok ülke, taşkömürünü dünya fiyatlarının çok üzerinde üretmesine rağmen (ortalama 150 \$/ton), hiçbir zaman taşkömürü ocaklarını kapatmayı düşünmüyor; yani, belli bir oranda sübvansede ederek üretime devam ediyorlar. Zonguldak Taşkömürü Havzası'nın özelleştirilmesi mümkün değildir. Çünkü, bu kadar önemli sorunları olan ve -300 kotunun altından kömür çıkartan bir özel maden işletmesinin, bugünkü dünya kömür fiyatları ile rekabet edemeyeceği bir gerçektir.

Bu yazı 18 Temmuz 1993 tarihli Milliyet Gazetesinde yayınlanmıştır.

Demir-çelik sektörünün ihtiyacı olan koklaşabilir taşkömürünü ithal etmek, kısa vadede cazip gelebilir. Uzun vadede ise, dünya konjonktüründeki değişimler, sanayimizi sıkıntıya sokabileceği gibi, ülkemizi de çok yüksek fiyatlı taşkömürü ithalatı ile karşı karşıya bırakabilir. Kapatılan ocakların yeniden açılmasının, çok pahalıya patlayacağı gerçeğinin de göz ardı edilmemesi gerekir.

Kurum'un neden bu duruma geldiği, aşağı yukarı herkes tarafından bilinmektedir. Tekrar bu detaylara girmenin, sorunun çözümüne fazla bir katkısı olmayacağı görüşündeyiz. Sorunun çözümü için, aşağıdaki öneriler hiç vakit kaybetmeden hayata geçirilmelidir.

a) Kurum, özerk bir yapıya kavuşturulmalı ve politik müdahalelerden arındırılmalı;

b) Verimsiz ve eski üretim birimleri terk edilerek bakir damarlarda işletmeye devam edilmeli;

c) Üretimde düşey ve yatay konsantrasyon sağlanarak gerekli ana hazırlık yatırımları kısıtlanmadan yapılmalı, mevcut projelere (Gelik, Asma, Amasra, Armutçuk ve Lavuar) yeterli kaynak sağlayarak daha güvenli çalışma ortamı yaratılmalı;

d) İş normları yeniden tarif edilmeli, yeraltı ile yerüstü çalışanlarının oranı gözden geçirilmeli ve olması gereken seviyeye çekilmeli;

e) Çalışacak işçi ve personel sayısı sağlıklı bir şekilde tespit edildikten sonra, fazlalıklar, adil bir terim çerçevesinde ve kazanılmış özlük haklarına hâle getirmeyecek bir şekilde giderilmeli;

f) Devletin yürütmesi gereken altyapı hizmetleri, Kurum'un sırtından alınarak, TTK, sadece kömür üretimi gerçekleştiren bir kuruluş haline getirilmelidir.

Bugün TTK'nun zararı, yaklaşık 6 trilyon civarındadır. Zararı bu boyutlarıyla savunmak mümkün değildir. Ancak, yukarıda sıralanan dönüşümler gerçekleştirilirse, bu zararın makûl bir düzeye çekileceğini belirtmek isteriz. Gereken önlemler alınmazsa, sanayimiz için hayati önem taşıyan Zonguldak Havzamızı kaderine terk ederek, en stratejik doğal kaynaklarımızdan birisini yeraltında atıl bırakmak mecburiyetinde kalacağız.

Asım KUTLUATA

Yönetim Kurulu'muz 14.7.1993 günü Sayın Veysel ATASOY'u ziyaret ederek Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na atanmaları nedeniyle kendilerini kutladı ve madencilik sektörü ve maden mühendislerinin sorunlarını içeren bir rapor ilettiler. Yaklaşık bir saat süren görüşmede Sn. Bakan'a Madencilik Sektörü'nün 80'li yıllarda dünya ölçeğinde yaygınlaşan ve yoğun olarak da metal madenciliğinde duyulan yaygın bir krizi yaşamakta olduğu; bu kriz döneminde madencilik sektörünün desteklenmesi gerekirken tam tersine son yıllardaki hükümetler tarafından tamamen görmezlikten gelindiği; bunun sonucu olarak birçok işletmenin kapanma noktasına geldiği; ancak bu krizin geçici olduğu ve kaynak yaratıcı bir sektör olan madenciliğin desteklenmesinin ülke yararına olacağı görüşleri iletildi.

Ayrıca KİT'ne politik müdahale yapılması ve işçilerin, birikimi olan uzman kişilerin aktif görevlere atanmasının doğru olacağı, maden mühendislerinin çok önemli oranda işsiz oldukları, bunun azaltılması için yatırımların hızlandırılması ve yeni Maden Bölümleri'nin açılmaması ve öğrenci sayısının azaltılması konuları Sayın Bakan'a iletildi.

Zonguldak'lı kapatmanın yanlış olacağı ve yatırımları hızlandırarak teknik kadroların vereceği görüşler doğrultusunda gerekenlerin zaman kaybetmeden hayata geçirilmesinin, bu önemli kaynağı ekonominin hizmetine uygun bir şekilde sunabileceği görüşü dile getirildi.

Maden Dairesi'nin, uzmanlardan oluşan kadrosuyla, taşra örgütlenmesini en azından bölgeler düzeyinde gerçekleştirmesi gerekliliği önemle vurgulandı.

Sektörün ve üyelerimizin sorunları ile çözüm önerilerimizi içeren bir rapor kendilerine

Sayın Bakan da bu sorunlara eğileceğini, çözümü için gerekli çalışmalarda bulunacağını belirtti. TTK'nun kapatılmasına kendisinin de karşı olduğunu belirten Sn. Bakan; ancak, bir reorganizasyon yapılmasının ve Havza'ya yeni teknoloji getirmenin zorunlu olduğunu vurguladı.

Yönetim Kurulu'muz bir ihtisas odası bilinciyle görüşlerine başvurulduğunda elinden gelen yardımı yapmaya hazır olduğunu bildirdi.

ODAMIZIN ÇEVRE BAKANI'NA SUNDUĞU GÖRÜŞLER

ETİBAH 1 BÖLÜNMESİ ÜZERİ!

İnsanlar, yaşamaya başladıkları andan itibaren, çevre ile etkileşim içine girer ve sanayileşme süreci boyunca bu etkileşim daha da ön plana çıkar. Sanayileşme, çevre kirliliğini de beraberinde getirmiştir. Aşın kirlenme, çevre bilincinin artmasına ve çevre için toplumsal baskılara neden olmuştur.

Sanayileşme sürecinde olan ülkemizde de, çevre hızla tahrip edilip kirlenmektedir. Çevre Bakanlığının kurulması tüm yurttaki örgütlenmeye başlaması ve ülkemizde gelişen çevre bilinci çok sevindiricidir.

Ülkemizde kirliliğin olduğu yerlere, kirleticiler açısından baktığımızda, Madencilik Sektörü'nün payının çok az olduğunu söyleyebiliriz. İzmit ve İzmir Körfezleri ile Haliç ve Marmara Denizi'ndeki kirliliğe bizim hiç bir katkımız yok.

Madencilik, kendine özgü koşulları ve özel kanunu olan bir sektördür. Maden mühendisi olmadan, madenler (maden, kömür, taş, kum, çakıl, mermer) işletilemez. Maden mühendisi, planlamadan ve işletme cevher hazırlama faaliyetlerinin sona ermesine kadar geçen sürede tek yetkilidir. Jeofizik ve Jeolojik etüdüleri inceler, projeyi yapar, işletmeye başlar. Açık işletmelerde, kazılan kayaların (dekapaj) nereye döküleceğinin (büyük işletmelerde tepeler, yerinden kaldırılıp yeni tepeler oluşturulur), işletmenin ne tarafa gideceğinin, patlatmanın nasıl yapılacağına kararını maden mühendisi verecektir. Bu kararlar sonucunda, çevreye ne tür zararların verileceğini yine meslektaşlarımız bilecektir. Ateşlemelerde kullanılan patlayıcı cinsinin, miktarının ve gücünün az ya da çok olacağını, ne kadar toz çıkaracağını, daha sonraki kırma ve öğütme sürecinde cevherin nasıl hazırlanacağını, konuları Maden Mühendisliği disiplini içerisinde yer alır. Çevre Bakanlığı herhangi bir maden işletmesini denetlemek isterse, bu denetimi ancak uzman bir maden mühendisine yaptırabilir. ÇED denetlenmesinde mutlaka maden mühendisi bulunmalıdır. Açık işletmelerde meydana çıkan kirlilik, daha sonra yeniden düzenleme "reclamation" ile ortadan kaldırılabilir. Arazi düzeltilir, üst örtü toprağı yeniden serilir, gübre katılır, ağaç dikilir. Afşin ve Elbistan'da bunun örneği vardır; madencilikten önce tarla olan yerler bugün ağaçlandırılmıştır. Beş, on yıla kadar o arazi bir orman görüntüsü alacaktır. Yeniden düzenleme, işletme sırasında dahi, uygun yerlerde başlatılabilir.

Yeraltı işletmelerinde ise, maden mühendisinin önemi daha da artmaktadır. Ocaklarda nasıl galeri sürülecek, nasıl ilerlenecek ve kazı yapılacaktır? Bu kazı sonucunda, yeryüzünde tasman olacak mıdır? Bunu önlemek için ne yapmak gerekir? Çıkan su nasıl ve nereye atılacaktır? İşçi sağlığı

ve iş güvenliği için, ne tür tedbirler alınacak ve bunlar nasıl denetlenecektir? Bütün bu saydıklarımızı yapabilecek tek disiplin maden mühendisliğidir.

Bir diğer önemli husus ise, cevher zenginleştirme ve işletme tesislerinin faaliyetleridir. Maden ocaklarından çıkartılan cevher, bu tesislerde kırma, eleme, öğütme, flotasyon ve diğer zenginleştirme yöntemleri ile izabe işlemleri sonucunda metal, mamul ya da yarı mamul haline getirilirler. Bu işlemler esnasında da, zenginleştirilmiş ürünün nasıl elde edileceği ile katı, sıvı, gaz gibi atık ve paşaların nicel ve nitel olarak nasıl açığa çıkacağı konusunda da maden mühendisleri bilgilidir.

Madencilik kendi doğal yapısından kaynaklanan çevresel olumsuzlukların giderilmesi özelinde, sektörel aktiviteler için gerekli projelerin incelenmesi, işletme esnasındaki faaliyetlerin izlenmesi, denetlenmesi, işletme sonrası iyileştirilmesi ve tekrar kullanıma kazandırılması konularında, en yararlı ve geçerli kararları da, yine sektörün uzmanı olarak maden mühendisleri verirler. Bu eğitimi sadece onlar almışlardır.

Madencilikle ilgili ÇED'in hazırlanmasında ve denetlenmesinde, yukarıda anlattığımız nedenlerden dolayı, maden mühendislerinin bulunması zorunludur. Bu nedenle Çevre Bakanlığı ve ilgili birimlerinde maden mühendislerinin de istihdam edilmeleri yararlı ve isabetli bir karar olacaktır. Bilgilerinize arz eder; saygılar sunarım.

Oda Başkanımız Asım KUTLUATA'nın Başbakan Yardımcısı Sn. Erdal İNÖNÜ, ETKB Sn. Veysel ATASOY ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Sn. Tahir KÖSE'ye çektiği telgraf

Etibank Genel Müdürlüğü'nün bankacılık bölümü ayrılarak bir Anonim Şirket haline getirilme çalışmalarının Bakanlar Kurulu'nun gündeminde olduğunu öğrenmiş bulunuyoruz.

Etibank, sanayileşmenin ve kalkınmanın en önemli etkenlerinden biri olan madencilik gelişmesini, kaynakların en verimli şekilde üretilmesini gerçekleştirmek amacıyla ihtisas bankası olarak 1935 yılında 2805 sayılı yasa ile kurulmuştur. Ve ülke madencilikimizin gelişmesinde bankacılık bölümü olarak önemli katkıları olmuştur. Madencilikimize kaynak yaratmak, kredi vermek, teşvik etmek, finans sorunlarını çözmek gibi önemli bir işlevi olan bankacılık bölümünün ayrılması, her yönüyle büyük sorunları olan Etibank'ın madencilik bölümünü ve ülke madencilikimizi daha fazla sıkıntıya sokacağı görüşündeyiz. Etibank'ın, madencilik ve bankacılık olarak iki kısma ayrılması durumunda her ikisinin de ayakta duramayacağı ve batacağının bilinmesini isteriz.

Bu nedenle konunun tekrar gözden geçirilmesi dileğimizi iletir, Etibank'ın bir bütün olarak değerlendirilerek daha verimli hale getirilmesinin en doğru yol olacağı düşüncesiyle saygılar sunar, başarılar dilerim.

MESLEK ANILARI / A Mehmet ÇEBİ / Maden Mühendisi

1992 KOZLU FACİASI

3 Mart 1992 günü saat 21.45 civarında Zonguldak'tan Kozlu'ya dönüp bir ekmek bayisine uğradığımda, bayi, beni tanıdığı için, Kozlu'daki grizu patlamasından haberim olup olmadığını sordu. Ben afallamıştım. Bayi, ambulansların devamlı yaralı taşıdığını söyledi. Şaşkına dönmüştüm. Acaba, patlamanın şiddeti ne derecedeydi? Patlama benim kartiyemde olabilir miydi?! Düşünecek zaman yoktu. Kafam karmakarışık olmuştu. Santralı arayarak olayın doğruluğunu öğrenmek istedim. Santral memuru, Saat 20.00 civarında büyük bir patlama olduğunu ve tüm TTK yetkililerinin işyerinde olduğunu söyledi. Ben hâlâ olaya inanamıyordum. Hızla işyerine yollandım. Yollarda ambulanslar ve sivil arabalar vızır vızır çalışıyordu. Olağanüstü bir durum olduğu belliydi.

30 No.lu Kuyu civarına geldiğimde gözlerime inanmadım. Şehirde büyük bir galeyana vardı. Halk sokaklara dökülmüştü. Kadınlar, çocuklar, yaşlılar, her yaştan insan sel gibi kuyubaşlarına doğru akıyordu. 30 No.lu Kuyubaşından döne döne dumanlar çıkıyordu. Patlamanın şiddetinden şovalmanın oynadığını ve pervanenin infilak kapağının patladığını öğrendim. Oradan Yeni Kuyuya hareket ettim. Burası tam bir ana-baba günüydü. Askerler, polisler kuyubaşını tutmuş halk çevreyi sarmıştı. Herkesin gözünde bir şaşkınlık, korku ve dehşet okunuyordu. Ağlayan kadınlar, çocuklar, babalar, gözü yaşlı insanlar. Kuyubaşına yanaştım. Yeni Kuyu'dan yaralı ve ölümler çıkıyor; ambulanslara konarak derhal uzaklaştırılıyordu.

Burada yapabileceğim birşey yoktu, hemen Müesseseye hareket ettim. Ms.'ye girdiğimde tam bir curcuna vardı. İnsanlar sel sel 1 No.lu kuyubaşına koşuyordu. Herkeste bir telaş, bir şaşkınlık, bir korku, bir merak vardı. Sanki bir savaş filmi seyrediyor gibiydim. O anı yazıyla ifade etmek imkânsızdı. 1 No.lu Kuyubaşına geçtim. Burası da polisler tarafından kor-

don altına alınmıştı. Beni kuyubaşına sokmadılar. Mühendis olduğumu ve yardıma geldiğimi söyledim. 1 No.lu kuyubaşında tahlisiye istasyonu kurulmuş ve tahlisiye ekipleri teşkil ediliyordu. Tüm mühendis arkadaşlarımın burada olduğunu gördüm. Olayı duyan koşup gelmişti. Sivil olarak yapacak birşey yoktu. Acele banyoya geçerek ocak elbiselerimi giydim. Patlamayla ilgili arkadaşlardan bilgi aldım. Ancak, patlamanın şiddeti ve tesiri hakkında asıl bilgiyi ocağa indiğimde göreceğim ve dehşete düşecektim.

Kuyubaşında kurtarma çalışmalarını sevk ve idare eden Müdür Yrd. Zaffer Deler, benim dahil olduğum tahlisiye ekibine, Yeni Kuyu'dan -560 katına inmemizi oradan İncirharmanı (İNH) 7 Ocak -560/221109 çay dip taban yoluna bakmamızı, mümkünse ayağı görmemizi ve o civarı araştırıp durum hakkında rapor vermemizi ter-tip etti. Altı kişilik tahlisiye ekibinde, meslektaşlarımızdan Kemal Bulut, Ahmet Aktaş, Canip Demirel, ve Erdinç Günay ile Başmadenci Şevket Bozacıoğlu bulunuyordu.

Tahlisiye cihazlarını kuşanıp Yeni Kuyuya giderek, saat 24.00 de -560'a indik. İçimiz kıpır kıpırdı. Çünkü ileride ne olduğunu, ne olacağımızı bilemiyorduk. Yapacağımız araştırma, belki, birçok canın kurtulmasını sağlayacak; belki, biz de canımızdan olacaktık. Fakat bu bir görev idi. Biz maden mühendisi olmakla bütün bu yükümlülükleri baştan kabul etmiştik.

Yeni Kuyu temiz hava giriş kuyusu idi. Bu nedenle, kuyudan indiğimizde maskelerimizi takmış; fakat, oksijen hortumlarımızı bağlamamıştık, elimizde CH₄ ve CO dedektörleri olduğundan, ölçüm yapı yapı belirlenen hedefe doğru ilerliyorduk. Tahlisiye cihazlarımız 2 saatlik idi. Bu nedenle, ocakta daha fazla kalabilmek için, oksijen maskelerimizi tehlike noktasına kadar takmamaya karar verdik.

-560 Tumbaya geldiğimizde telefon cihazını gördük, telefonunu çalışıp çalışmadığını kontrol etmek için baktığımızda, cihazın çalışmadığını anladık. İlerlememize devam ettik. Karşıdan ışık geldiğini gördük. Bu lokomotifin ışığı idi. Bizden önceki tahlisiye ekibi, bu noktaya kadar akülü lokomotifle gelmiş ve aşağı inerek araştırmaya gitmişlerdi. Biz bu noktaya kadar yaklaşık 3 km yol yürümüş-tük.

İNH 7 Ocak -560/221109 çay dip tabanyoluna vardığımızda, tabanyolunun parça parça olduğunu gördük. Demirbağlar birbirine geçmiş; konveyör yerinden kaymış; yan yatmış ve çevre harabeye dönmüştü. Tabanyolunda karşıımızdan gelen ışıklar gördük. Bunlar diğer tahlisiye ekibi idi. Ekipteki Sertaç Kurt ve Nihat Kayabali'dan bilgi aldık. Arkadaşlar, ayağın dibine kadar çıktıklarını, yukarısının kapalı olduğunu ve oksijenlerinin bitmek üzere olduğunu söylediler. Ayağa girme imkânımız olmadığından, dip tabanyolundan geriye döndük. (Burada bulunan işçiler patlamadan yanarak kurtulmuş ve daha önce dışarıya çıkmışlardı.) Bu arada, bizim ekipten Ahmet Aktaş rahatsızlanmıştı. Onu diğer ekibe verdik. Böylece 5 kişi kalmıştık.

Biz, hâlâ oksijen maskelerimizi oksijen hortumlarımıza bağlamamıştık. Diğer ekipten ayrılarak keşfe devam etmeye karar verdik. -485/-560/221012 Yeni bant yolundan -485 katına doğru çıkmaya başladık. Bant yer yer ayaklarından kırılmış olup -560'a doğru tedricen azalan bir hasar görmüştü. -485 katından -560'a doğru inen patlama şiddeti, bu bant yolunun kuyruğunda tesirini kaybetmişti. Bant kuyduğunda bulunan Kapakçının, hiç yaralanmadan canını kurtardığını daha sonra öğrenecektik. Bant boyunca çıkarken CO oranı 10 ppm civarında idi. Oksijen hortumlarımızı yine bağlamadık. Bu arada içimizden terlemeye de başlamıştık. Çünkü sırtımızdaki cihazlarla kilometrelerce yol yürümüş-tük.

-485 katına geldiğimizde, bant başına çıkmayı teklif ettim. Bant başı -485 katından biraz daha üst katta bulunuyordu. Bant başı ile -485 katı arasında bir silo vardı. Silonun başında banda yol veren düğmecinin olduğunu biliyordum.

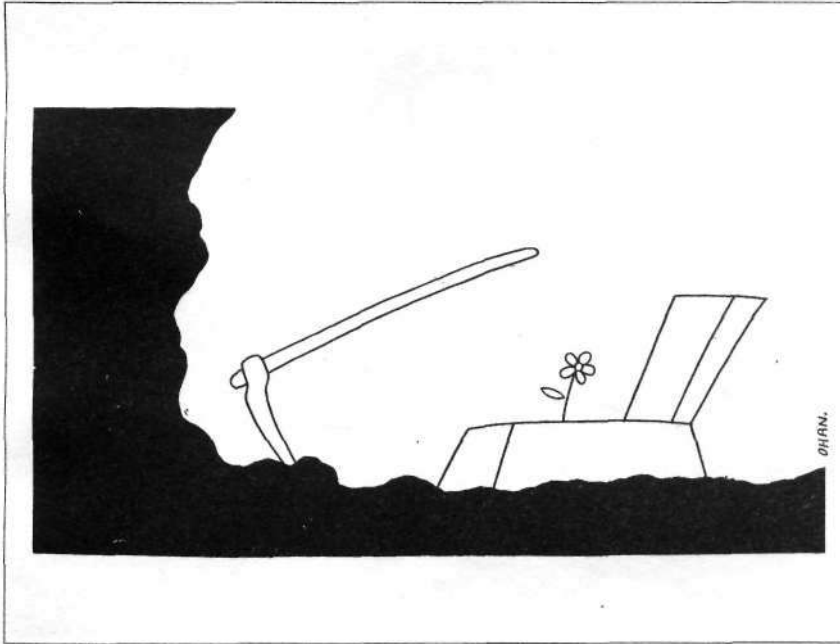
Düğmeci yaralı veya ölü olabilirdi. Bant başına doğru çıktığımda, CO'in yükseldiğini gördük. Oksijen hortumlarımızı takmaya karar verdik. Cihazlarımızı takarak 3 kişi bant başına çıktık. Bant başında, CO, 80-100 ppm civarında idi. Fakat düğmecinin cesedini göremedik. Acaba, düğmeci ne olmuştu? Bant başından -485 katına indik.

Daha sonra, İNH -485/221003 tumbayı görmek için yürümeye başladık. Çünkü burada tumbacıların ve arabacıların olması gerekiyordu. Tumbaya geldiğimizde donup kalmıştık. Gördüğümüz manzara dehşet vericiydi. Tumba çemberi yerinden fırlamış, yan dönmüştü. Altından gelen şiddetli basınç, ağır tumbayı yerinden kaldırıp atmıştı. Az ileride, tumba edilecek vagonlar birbirine geçmiş raylardan çıkmıştı. İlk cesetlere burada rastladığımızda tüylerimiz diken diken olmuştu. İşçilerimizin bazılarının kafaları vagonlara çarpmış, ezilmiş, akan kanları kömür tozu ile kaplanarak pıhtılaşmıştı. Gözler oyulmuş, saçlar yanmış, kavrulmuş, yüzler küçülmüş; yanma ve kömür tozunun yapışmasıyla korkunç bir görünüm almışlardı. Korkunç şiddetteki şok dalgası, bazıların cesedlerini fırlatıp vagonların

altına sokmuş; kollarını, bacaklarını kopartmıştı. Bu manzarayı tarif etmeye imkân yoktur, bizim ekipteki arkadaşlar çok soğukkanlı idi. Hepimiz heyecanımızı, acımızı bastırmaya çalışıyorduk. İçimizde kalp rahatsızlığı çeken olsa, o anda hemen ölebilirdi. Tumbada 6 madencinin cesedini saydık. Tumbanın biraz yakınında İNH 7 Ocak baş tabanyolu bulunuyordu. Orayı görmeye karar verdik. -485/221010 reкуп lağımı boyunca, İNH 7 Ocak baş tabanyoluna doğru ilerlemeye başladık. Çevrede 2-3 cm kalınlığında bir toz tabakası bulunuyordu. Bu arada, dikkatimizi çeken bir şey oldu. Yerde, tozla kaplanmış zeminde taze çizme izleri bulunuyordu. Acaba bizden evvel buraya başka bir tahlisiye ekibi gelmiş olabilir miydi? Fakat tahlisiye ekibi olsa, en az 5 kişilik bir ekip olmalıydı. Halbuki çizme izi 1 veya 2 kişiye aitti. Sonradan olayların irdelemesini yaptığımızda, patlamadan sonra burayı gören ilk ekibin biz olduğu anlaşıldı. Çizme izlerinin -485 bant başındaki düğmeciye ait olduğunu öğrendik. İlk patlama şokundan yarı baygın kurtulan düğmeci, toz bulutundan yönünü şaşırmış; çevrede gezinirken, daha sonra, kazadan yaralanmadan kurtulan lâğım ekibiyle karşılaşarak hayatını kurtarmıştı.

Reкуп lağımını geçip baş tabanyoluna gelmeden önce, bu noktada Sıhhiye Dairesi bulunuyordu. Sıhhiye Dairesine geldiğimizde hayretler içinde kaldık. İçerişi bombalanmış gibiy-

di. Her taraf parça parça olmuştu, dolaplar parçalanmış, sedyeler kırılmış, battaniyeler yanmış, duvarlar çatlamıştı. İçeride ceset göremedik. Sıhhiye görevlisinin, 485 Tumba'daki 6 ölüden biri olduğunu, sonradan öğrenecektik. İNH 7 Ocak -485 çay baş tabanyoluna doğru yolumuza devam ettik. Karşımızdan hafif dumanlı sıcak bir hava geliyordu. Demek ki 7 Ocak'ın ayağı tamamen kapanmamıştı. Tabanyoluna geldiğimizde, demirbağların ezilmiş; kamaların ve direklerin çevreye dağılmış ve her tarafın bir toz tabakası ile kaplanmış olduğunu gördük. O anda hepimiz çok heyecanlıydık. Çünkü her an yeni bir patlama olabilir; biz de, biraz önce gördüğümüz işçilerimiz gibi, parçalanıp yanabilirdik. Çevremizde daha dikkatli bakınca, yerde kazma ve baltalar gördük. Bu kazma ve baltaların sahipleri neredeydi? Kamaların ve direklerin arasına daha dikkatli bakınca, tabanyolundaki ilk cesetle karşılaştık. Adamın yüzünün yarısı yanmış, gözleri kaybolmuştu. Kolunun bir bilekten kopmuş; kopan yerden akan kan, kömür tozu ile kaplanmıştı. Ceketini tamamen yanmış; ceketinin altındaki kazak ise, yer yer yanmıştı. Ceset sırtüstü yatmış ve bir kolu dirsekten 90 bükülmüş durumda, dizler hafif kırık, heykel gibi kalmıştı. Feci bir görünüşü vardı. 4-5 m daha ilerleyince ikinci bir cesetle karşılaştık; o da benzer durumdaydı. Tehlike devam ediyordu. Her an, yeni bir patlama olabilirdi. Burada daha fazla kalamazdık. Geriye dönme kararı verdik. Fakat, bu iki ceset ne olacaktı. İkinci bir patlamada, bu cenazelerin alınması imkânsız hale gelebilirdi. Onları burada bırakamazdık; anayola taşımaya karar verdik. İki adet kamayı yere yatırarak, ilk cesedi böyle taşımaya düşündük. Fakat kamaların üzerine yatırmak için, cesedi tutup döndürmemiz gerekiyordu. Hepimiz cesedi tutmaya çekiniyor, irkiliyorduk. Çünkü, böyle bir manzara ile ilk kez karşılaşmıştık. Arkadaşlardan Kemal Bulut, bir kama ile cesedi dürtükleyip, yere yatırdığımız kamaların üzerine devirmeye çalıştı. Olacak gibi değildi. Soğukkanlılığımı toplayıp, işçiyi kazağının kolundan ve sırtından tutarak kamaların üzerine doğru çevirdim. Dört arkadaş kamaların birer ucundan, ben de cesedin koltuk altından tutarak taşımaya başladık. Yerlerdeki kamalar, direkler ve kırılmış bükülmüş raylar yüzünden çok zor ilerliyorduk. Sırtla-

rimızda 14'er kiloluk tahlisiye cihazları vardı. Kilometrelerce yol yürümüş, yorulmuştuk. İlk cenazeyi büyük bir stres içinde, zar-zor Sıhhiye Dairesinin önüne kadar böyle taşıdık. İkinci cenazeyi taşımak için, Sıhhiye Dairesi'nden bir sedye aradık; sedyeler kırılmıştı. Ancak, bir tanesi biraz kullanılabilir durumdaydı. Geriye dönüp ikinci cenazeyi kırık sedyeye koyarak daha kolay taşıdık. Gönlümüz rahat etmişti. Böylece bizden sonra gelecek olan tahlisiye ekipleri, cenazeleri kolayca dışarıya çıkarabilirdi.

Patlama esnasında -485/221009 lâğımında bir ekip çalışıyordu. Aca-ba, bu lâğımında ölü veya yaralı işçiler olabilir miydi? Daha oksijenimiz yeterli olduğundan, bu lâğıma da bakmaya karar verdik. Lâğım arınma geldiğimizde, kimseyi görmedik. Sonradan öğrendiğimize göre, bu lâğımında çalışan 9 kişi, patlamadan sağ kurtulup çok tehlikeli ve gerilimli bir yolculuktan sonra canlarını kurtarmışlardı.

Artık, geriye dönmemiz gerekiyordu. Bize verilen görevi yerine getirmiş; keşfimizi yapmıştık. Önümüzde iki seçenek bulunuyordu: Ya geldiğimiz yoldan geriye dönerek, -560 katına inip Yeni Kuyu'dan çıkacak; ya da -425/ -485/22922 bant yolundan çıkarak 1 No.lu kuyudibine hareket edecektik. İkinci seçenek rizikolu idi. Çünkü, -425 katında çıkacağımız nokta, bizim için bir bilinmeyendi. Yolda karşımıza göçük veya yangın çıkabilir; yeni bir patlama da olabilirdi. Bu arada geriye dönecek oksijenimiz de kalmayabilirdi. Biz, yine de -425 katına çıkmaya karar verdik. -425/-485/22922 bant boyundan yukarıya çıkmaya başladık. O heyecan içinde bant kuyruğuna bakmak aklımıza gelmemişti. Bant kuyruğunda bir kapakçı bulunuyordu. Bu kapakçının akıbetini sonradan öğrendim. -485'den tumba edilen taşlar ve kömürler, silodan bu kapağa geliyor; kapakçı, silonun kapağını açıp kapayarak, banda yükleme yapıyordu. Korkunç patlamanın meydana gelmesiyle oluşan alev topu, -425'den bant boyunca aşağıya inerek -490 bant dibindeki kapakçıyı yakmış; üzerindeki elbiselerini soyarak, çınlıplak bırakmıştı. Bizden sonra kapakçının cesedini görenlerin dehşetten dilleri tutulmuştu.

Bant başına doğru ilerlememize devam ettik. Bandın şase ve ayakları kırılmış; bant, yan yatmıştı. Fakat, bant

yanmamış; kopmamıştı. Yukarıdan aşağıya doğru gelen korkunç basınç ve kuvvet, bant boyunu harap etmişti. Arkadaşlar, bant boyunca bir ceset daha gördüklerini söylediler; öyle yanmış kömürleşmişti ki, ben cesedi dahi fark edememiştim. Bantbaşına doğru ilerlerken, bandın düğmecisinin sağ olup olmadığına bakmak için bir arkadaş bantbaşına çıktı. Orada kimse yoktu. Bant boyundaki ceset, düğmecinin olabilirdi. Bant başında hava kapıları bulunuyordu. Fakat, patlamanın şiddetinden ne kapı ne de tahkimat kalmıştı. Her taraf parparça olmuştu.

Giderek, 22928 Anayoluna varmıştık. Anayol bir harabeye dönmüştü. Tavanlardaki hava boruları kopmuş; kablolar yerlere saçılmış; demirbağlar kırılıp eğrilmiş ve tavanlarda büyük göçükler oluşmuştu. 1 No.lu Kuyudibine çok yolumuz vardı. Burada, daha fazla kalamazdık; iyice yorulmuştuk. Sırtlarımızdaki tahlisiye cihazlarının Alkali Patronları, kimyasal yapısından dolayı iyice ısınmışlardı. Bu nedenle, terden sırsıklam olmuştuk. Kuyudibine doğru hareket ettik. Bantbaşından 100 m ileride, anayolda, karşımızdan gelen ışıkları fark ettik. Kalabalık bir grubun bize doğru geldiği anlaşılıyordu. Bu gelen grup, başka bir tahlisiye ekibi olabilirdi. Karşılaştığımızda, gelen grubun 20 kişi olduğunu gördük. Bu grup, bir tahlisiye ekibiydi; başlarında Mehmet Aksoy bulunuyordu. Gelen ekibin maskesiz olduğunu gördük. Demek

ki, ortam temizdi. Zaten cihazlarımızda da CO ve CH4 çok düşük oranlardaydı. Başımızdaki maskeleri çıkarabiliydik. Maskelerimizi çıkararak, derin derin nefes aldık. Karşılaştığımız ekibe, gördüğümüz cesetlerin yerlerini tarif ederek kuyudibine doğru hareket ettik.

-425/1 No.lu Kuyudibine yaklaştıkça, hasar ve şiddetin daha da büyüdüğünü görerek, hayretler içinde kaldık. Örnek vermek gerekirse, kuyudibine yaklaşık 500 m mesafede, anayolda Akülü Lokomotif Garajı'nın yakınında 12 tonluk akülü Lokomotifin patlama şiddetinden yoldan fırladığını, 5 tonluk vagonların kibrit çöpleri gibi sağa sola dağıldığını görmüştük. Kırılan, kopan basınçlı hava borularından hala hava geliyordu.

Kuyudibine yanaştığımızda, karşıdan gelen büyük bir ışık seli ile karşılaştık. Patlama olayını duyan tüm madenciler, arkadaşlarını kurtarmak amacıyla, iş elbiselerini dahi giymeden lambalarını alıp, ocaklara doğru harekete geçmişlerdi. Çok duygulanmışım. Patlama ve yangın tehlikesi devam ettiği halde arkadaşlarına yardım edebilmek, onları kurtarabilmek için, göz göre göre ölüme meydan okuyan bu vefakâr ve cefakâr madencilerimizin cesareti karşısında gözyaşlarımı tutmam artık mümkün değildi. Maden işçisinin ve emekçisinin dayanışma ve kararlılığı herhalde bu duyguda yatıyordu.

ZONGULDAK HAVZASI VE TTK

Müşfik SANŞAN
Maden Mühendisi

Bugün, zararlı çalışan KİT'lerin ön saflarında bulunan TTK, basın ve televizyon yayınlarında sık sık gündeme getirilmektedir. Zararın büyüklüğü ve bazı menfi yayınlar sonucunda, Kurum'un kapatılması fikri gittikçe benimsenir hale gelmektedir. Yazımın hemen başında önemle belirtmek isterim ki, bu yönlü bir tatbikat, devleti Erzincan Depremi'nden çok daha müşkül duruma sokacaktır.

Konu hakkında yeterli bilgi sahibi olmadan, sadece zarar olayı etkisiyle bir karara varmak hatalıdır. Bu nedenle gerçekleri iyi bilmek, duygusallıktan uzak mantıklı ve isabetli kararlar almak gerekir. Bunun için, herşeyden önce, Zonguldak Havzası ile TTK'nu birbirinden tamamen ayrı mütalâa etmek gerekmektedir.

Bir asırdan fazla bir zaman zarfında, sanayimizin enerji ve hammadde kaynağı olarak yurdumuza büyük yararlar sağlayan Havza, hem enine hem boyuna kilometrelerce uzunluğunda bir alana yayılmış bulunmaktadır. +500 seviyesinden başlayan faaliyetler -500 seviyesine kadar inerek 1000 metrelik dikey bir derinliğe ulaşmıştır. Mevcut derinlik içinde açılmış muhtelif katlarda, yaklaşık 500 km toplam uzunlukta tam teçhizatlı beton galeriler sürülmüştür. Bunun yanında, milyarlar değerinde muazzam kuyular, bir sürü vinç ve varageller, bunlarla ilgili bir yığın tesis, malzeme ve mekanizasyonlar vardır.

Gözlerden uzak bu muazzam yeraltı dünyasının dışında olmak üzere, binlerce sanayi ve sosyal tesisler de, Havza'nın vazgeçilmez önemli bir bölümünü teşkil etmektedir. Ve hep-

sinden önemlisi, Havza'nın tesbiti yapılmış 1,3 milyar ton rezerve sahip olmasıdır. Bugüne kadar yaklaşık 300 milyon ton üretim yapan Havza, şüphesiz daha uzun yıllar varlığını koruyacaktır.

Havza'nın bu pozitif görünümüne karşı, TTK tamamen negatif bir görüntü vermektedir. Bu olumsuz durumu meydana getiren etkenlerin en başında, hatalı organizasyon, anlayış ve tatbikatı gelmektedir.

40'lı yıllarda, bölgeler bir başmühendis tarafından idare edilirken, bu bölgeler 50'li yıllarda Müdürlük, 80'li yıllarda da Müessese olmuştur. Tabii ki, Ereğli Kömürleri İşletme Müessese Müdürlüğü de Genel Müdürlük durumuna getirilmiştir. Muazzam bir şekilde büyüyen bu teşkilata karşı, Havza'nın yeraltı ve yerüstü sınırlarında hiç bir değişme olmamış; aksine, kömür üretimi daha da azalmıştır.

Bu ters orantılı gelişmeyi sağlayan politik zihniyet, TTK'nun bugünkü çıkmaza girişindeki başlıca etken olmuştur. Fazla istihdam, partizan tayinler, gerekli yatırımların yapılmaması, kötü

gıda hazırlayan başlıca unsurlardır. Bütün bunların yanında, Kozlu Faciası gibi talihsiz bir olayın vuku bulması, durumu daha da güç bir hale getirmiştir.

Herşeye rağmen, yukarıda belirtilen özelliklerle büyük bir değer ifade eden Havza'nın, maruz kaldığı bu olumsuzluklardan kurtarılması imkân dahilindedir. Bunun için, bilhassa 60'lı yılların sonları rehber olarak alınmalıdır; çünkü, EKİ, bu yıllarda mevcut bütün zorluklara karşı, kâra geçmeyi başarabilmiştir.

Asırlık geçmişi olan bir müessese-yi kapatmak, kimseye bir yarar sağlamaz. Allah'ın Zonguldak'a bahsettiği bu değerli yeraltı servetini, gereği gibi çalıştırıp memleketin istifadesine sunmak kutsal bir vatan görevidir.

^^ Gözlerden uzak
^^ bu muazzam yeraltı dünyasının dışında olmak üzere, binlerce sanayi ve sosyal tesislerde Havza'nın vazgeçilmez önemli bir bölümünü teşkil etmektedir.

”mmmm”m ^ mil

«•f

ODAMIZDAN KOCAELİ VALİLİĞİ'!

Iliniz, Gebze ilçesi Muallimköy civarında bulunan taşocağı ve maden işletmelerinden bir kısmının valiliğinizce 1593 Sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'na ve Yönetmeliği'ne dayanılarak kapatıldığı, bir kısmına ise yine aynı Kanun ve Yönetmeliğe dayanılarak ruhsat alabilmeleri için süre verildiğini üyelerimizin Odamıza başvurusu sonucunda öğrenmiş bulunuyoruz.

Bildiğiniz üzere madencilik, yatırım tutarı ve riski yüksek, geri dönüşü uzun ve üretimin gerçekleştirilebilmesi için madenin oluşum yerinden başka bir yer seçeneği olmayan bir ekonomik faaliyet alanı olup, ilişkide olduğu diğer sektörlerle yarattığı büyük iş kapasitesi ile istihdam sorununun çözümüne bölgesel bazda önemli katkısı bulunan çalışma şartları zor ve ağır bir sektördür. Bu özelliği sebebiyledir ki, ülkemizin gelişme sürecine belli dönemlerinde yasal bazı ayrıcalıklar ve idari kolaylıklar tanınmıştır. Sektörümüzün ülke kalkınmasında ki önemini idrak etmeyenlerce bu ayrıcalıkların kaldırılmış veya çok yetersiz bir hale getirilmiş olmasının sıkıntılarının yaşandığı ve bu sıkıntılarının giderilmesi için Bakanlıklar ve müesseselerce çabaların sarf edildiği günümüz şartlarında idari kararlarla madencilik faaliyetlerinin önüne set çekilmeye çalışılması ülkemiz, sektörümüz ve mesleğimiz için en azından bir talihsizliktir.

Bu sektörde faaliyet gösteren yatırımcıların mevcut kanun ve yönetmeliklere uyma mecburiyetleri vardır. Ancak, kanun ve yönetmeliklerin uygulanmasında haksız rekabete neden olunmamasını ve vaktiyle yine kanunlarla tanınmış haklarının ortadan kaldırılmamasını veya zedelenmemesini beklemeleri de, yatırım güvencesi bakımından hakları olduğu nususunu takdir edeceğimizden eminiz.

3213 sayılı Maden Kanunu veya Taşocakları Nizamnamesine göre ruhsatlı olan, bu kapatılan ocakların yeniden faaliyetlerine müsadde edilmesini ve 1593 sayılı kanuna göre almalari gereken ruhsatnamenin temini için süre tanınarak gerekli kolaylığın gösterilmesini, kanunlarımızın zata alınize tanıdığı yetkiye güvenerek beklediğimizi bildirir, saygılar sunarız.

ÇEVRE KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİNDE DOĞAL MİNERALLERİN ROLÜ

Ali Haydar GULTEKİN

Dünyamız, yirminci yüzyılın son çeyreğinde erişilen üstün teknik ve bilimsel gelişmeye rağmen sınırları anlaşılabilen, belki de sürekli genişleyen bir yapısı ile hiçbir zaman anlaşılamayacak olan evrende canlıların yaşadığı bilinen tek gezegendir. Daha dün denebilecek kadar kısa olan bir zaman periyodunda, günümüzden 10 bin yıl önce tabiat sahnesindeki faaliyetleri belirginleşmeye başlayan insanın, başlangıçta doğayla olan normal ilişkileri çağımızda bozulmaya başlamış, canlı ve cansız kaynaklar gittikçe artan bir şekilde yok olmaya ve doğrudan insandan kaynaklanan çevre sorunları belirlemeye başlamıştır. Ancak bütün olumsuzluklara karşın içinde bulunduğumuz yıllarda, özellikle de canlı kaynakların tahribinde büyük payı olan endüstriye sahip toplumların doğaya olan ilgisi olumlu yönde değişmeye başlamış, başlangıçta doğanın değerlendirilmesine bırakılan problemlerin daha ciddi şekilde ele alınmaya ve çözüm yollarının araştırılmasına çalışılmış, koruma tedbirleri ön plana çıkmıştır.

Gelişen endüstri ile birlikte özellikle sanayileşmiş ve sanayileşme sürecinde olan toplumlarda doğrudan biyosferin canlı dengesini bozan ve toksik unsur içeren artık sular çevre kirlenmesi açısından güncel sorunların başında gelmektedir. Bu sorun, hızlı ve maalesef sağlıksız bir endüstrileşme ve kentleşme sürecine giren ülkemizinde gündeminde olan önemli bir konudur. Örneğin sadece İstanbul'da yaklaşık birbucuk milyon metreküp atık su ciddi hiçbir arıtmaya tabi tutulmadan Marmara gibi bir iç denize deşarj edilmesi ve özellikle yörenin artan bir tempo ile endüstrileşmeye maruz bırakılması problemi, ileriki yıllarda daha da korkunç boyutlara ulaşacağı kaçınılmaz bir gerçektir. Hala yürürlükte olan 3 Ağustos 1983 tarihli ve 2872 sayılı çevre kanunu "Artık ve Atık" tanımlamasında bulunarak, bunlarla ilgili tedbirleri genel bir yaklaşımla maddeler halinde ifade etmektedir. Yasanın tanımladığı şekliyle artık ve atık, herhangi bir etkinlik sonucu ortaya çıkan ve doğal çevreye atılan veya bırakılan zararlı maddedir. İlgili kanun 8, 10, 11, 12. maddelerinde alınacak önlemlerle ilgili tanımlamalar belirtilerek, doğrudan taraf olan yükümlü kuruluş ve kişilerin çevreye zarar

vermeyecek önlemleri almak zorunda olduğunu açıkça belirtmektedir. Yasanın oldukça açık olmasına karşın endüstriyel kuruluşların, gerekli olan tedbirleri tam anlamı ile uyguladıklarını söylemek güç olmakla birlikte, ülkemizde son yıllarda çevre bilincinin uyanmış olması konunun sevindirici yanındır.

Atık suların en önemli özelliği (Özel nitelikli endüstriyel atık sular hariç) genelde oksijence yetersiz, buna mukabil bazı organik, organometalik ve anorganik maddelerce doğal bünyeye göre aşırı fazlalığı olmasıdır. Buna içerdikleri süspansiyon halindeki dahil, katı maddeleri de ilave edebiliriz. 0>2)

Günümüzde, bir alıcı ortama doğrudan veya dolaylı yollardan giren büyük boyutlardaki kirli suların tehlikesiz

^ ^ *Atık suların
99 arıtımında bazı özel
önlemlerin yanısıra
başvurulacak kolay ve
ekonomik bir diğer yol
mikro veya moleküler filtre
olarak doğal oluşumlarının
yaygın olduğu zeolit
grubu minerallerin AA
kullanımıdır.* ^ ^

oranda seyreltilmesi olanakları araştırılarak, alternatiflerin ortaya çıkarılmasına çalışılmalıdır. Marmara'nın bir bütün halinde atık sularca kirlenmeye başlaması bu konuda ilk akla gelen çarpıcı bir örnektir. Bu denizin derinliklerine bırakılan atık suların doğanın değerlendirilmesine bırakılarak seyreleceği varsayımı mantıklı görünmemektedir. Zira, doğanın bir ölçüde bu tür atık ve artık suların üstesinden gelmesine karşın, alıcı ortamda atıkların büyük boyutlara ulaşarak kalıcı ve geçici yıklara yol açabileceği de rahatlıkla söylenebilir. Bu şekilde bir çözümün önümüzdeki yıllarda da ısrarla sürdürüldüğü taktirde belirli bir süre sonunda kirlenme çözümü çok daha masraflı, bunun yanında onarımı olanaksız veya uzun sürelerle yansiyacak olaylara neden olacaktır. Bozulacak olan ekolojik dengenin ne dereceye kadar önlenileceği çalışmaları insan-doğa ilişkisindeki sürekliliğin sağlanması açısından önemli bir konu olarak gözükmektedir.

Sürekli ve daha düzenli bir insan-doğa ilişkisi çerçevesinde ekolojik dengenin korunması canlı ve cansız kaynakların gittikçe artan bir şekilde yok olmasını önleyecek, gelecek nesillerin gelişimini olumlu yönde etkileyecektir.

Atık suların arıtımında bazı özel önlemlerin yanısıra başvurulacak kolay ve ekonomik bir diğer yol mikro veya moleküler filtre olarak doğal oluşumlarının yaygın olduğu zeolit grubu minerallerin kullanımıdır. Ülkemizde son yıllarda sürdürülmüş olan araştırmalar sonucunda milyarlarca ton zeolit potansiyelinin varlığı anlaşılmıştır. Zeolit grubu minerallerin en önemli özelliklerinden biri farklı oranlarda kristal boşluğu içermeleri ve bu sayede atık sular içinde çözültü ortamında bulunan ve çevreye zarar veren elementleri (anyon ve katyon halinde) bünyelerine alabilmeleridir. Hammadde kaynağının yurt içinden sağlanması, maliyet ucuzluğu yanında geri kazanma olanağı ile birlikte düşünüldüğünde zeolitlerin kullanımının son derece iktisadi olacağı aşikârdır. 0)

Sonuç olarak atık suların arıtılması, atık suyun niteliğine ve suyun kullanım alanlarına göre yeniden kullanılabilir olması ile birlikte, ekolojik dengeyi bozmaması, arıtım sonucu elde edilen bazı maddelerden yararlanabilme olanaklarının bulunması nedeni ile günümüzde mutlaka yapılması gereken bir işlemdir. Ancak bu işlem yapılırken, özellikle büyük kapasiteli arıtmalarda mümkün olduğu kadarıyla basit, ucuz bunun yanında arıtımda en yüksek verimi sağlayacak sistemlerin kullanılması büyük avantajlar sağlayacaktır. Olumlu sonuçlara ulaşmak için bu konuda büyük yatırımlara başlamadan önce, atık suların içeriği araştırmalarla belirlenmeli, hangi yöntemlerin tek tek veya kombine yürütüleceğine karar verilerek sistemin pilot çapta denenmesi, daha sonra büyük çapta ve esas sistemin tesis edilmesi mutlaka gereklidir.

KAYNAKLAR

1. Shreve, R.N., *The Chemical Process Industries*, McGraw-Hill Book Company, Inc., second edition, 1956, p. 1003.
2. Biiirkiit, Y. ve Gültekin, A. H., *Auk Su Problemi ve Zeolitler*, Maden Dergisi, Kasım 1991, sayfa 12, 13
3. Olson, R.H., *Zeolites, Industrial Minerals and Rocks*, Society of Mining Engineers, New York, pp. 1391-1431.

TDÇİ'NİN DEMİR MADENCİLİĞİ İLE İLGİLİ SORUNLARI

Mustafa YENİÇERİ
Maden Mühendisi

• •& M m demir ve çelik üretiminin n| r I yanı sıra, Türkiye'nin de- r mir madenciliği yapan en büyük kamu kurumudur. Uhdesinde bulunan ruhsatlı sahalarından bir kısmı, Gn. Md.'e bağlı müesseseler tarafından, bir kısmı da taşeron marifetiyle özel sektörce işletilmektedir.

Bugün, Türkiye'nin 5,5 Mt/yıllık demir cevheri üretiminin % 70'i, TDÇİ'ne ait ruhsatlı sahalarından yapılmaktadır. Fabrikaların 7,5 Mt demir cevheri tüketimine karşılık, yurtiçinden ancak 5,5 Mt cevher üretilmekte ve bakiyesi olan 2 Mt ise yurtdışından karşılanmaktadır. Çizelge 1'de, 1992 yılı gerçekleştirmeleriyle ülkemizdeki demir cevherleri üretiminin sayısal dökümü görülmektedir.

Görüldüğü üzere, cevher arz-talep dengesi açığını azaltmak için, yeraltı demir cevheri kaynaklarını ortaya çıkarmak amacıyla, Devlet'in demir madenciliğindeki arama faaliyetlerine özel bir önem vermesi gerekmektedir. Zira, yudumuzdaki maden sahalarında sondajlı arama faaliyetleri ile görünür hale getirilmiş toplam işletilebilir rezerv 130 Mt olup, bunun 56 Mt'u Adana-Feke Bölgesinde, bakiyesi de diğer bölgelerde dağınık halde bulunmaktadır. Sözü edilen bu rezervler, fabrikalarımıza yaklaşık 15-20 yıl yetebilecektir. Maden arama faaliyetlerine Devlet'çe gereken önem verilmediği takdirde, fabrikalarımızın cevher satın aldığı yataklardaki rezerv (Divriği Bölgesi hariç), 5-6 yıl sonra tükeneceği için, eksik kalan miktarın yurtdışından ithal edilmesi kaçınılmaz olacaktır.

Kamu+Özel Sektör'ce üretilen demir cevherlerinin büyük bir kısmı DDY ile fabrikalarımıza sevk edilmektedir. DDY'nın demir cevherlerine uyguladığı taşıma fiyatı, cam eşya gibi malzemelere uyguladığı taşıma fiyatıyla aynı seviyede olmasından dolayı,

eşdeğer taşımalara kıyasla yaklaşık % 20 daha yüksek olmaktadır. Çizelge 2'de, 1990, 1991 ve 1992 yılı rayiçleri üzerinden, DDY'nın değişik uzaklıklar için uyguladığı taşıma tarifeleri verilmiştir. Demir cevherinin fabrikaya giriş maliyetinin yansından fazlasını nakliyat giderleri oluşturmaktadır. Ayrıca, yurtdışına ihraç edilen krom gibi madenlere ithal ikamesi yapılmasına rağmen, bu gibi teşvikler demir cevherine uygulanmaktadır.

Sonuç olarak, arama faaliyetlerine Devlet'çe gerekli önem verilmesi halinde, arz-talep dengesindeki cevher açığı kapanacak; DDY'nca demir cevheri taşımalarına uygulanan ekstra fiyatların kaldırılması ve ihraç edilen krom gibi diğer madenlere uygulanan teşvik tedbirlerinin demir cevherine de uygulanması halinde, dışa bağımlılığımız azalacaktır.

1992 YILI DEMİR CEVHERİ ÜRETİMİ	
İŞLETME ADI	ÜRETİM (1.0001)
DİVRİĞİ MAD. MÜES.	
TUVÖNAN	2.003
PARÇA	157
KONSANTRE	622
PELET	963
HEKİMHAN MAD. MÜES.	
LİMONİT	570
SİDERİT	103
KAMU TOPLAMI	2.833
TDÇİ SAHALARINDAN MÜTEAHHİT ÜRETİMİ	1.910
TDÇİ SAHALARI TOPLAM ÜRETİMİ	4.743
ÖZEL SEKTÖR SAHALARINDAN TOP. DEMİR CEV. ÜRETİMİ	423
GENEL TOPUM	5.166

ÇİZELGE 1

DDY TAŞIMA FİYATLARI TL/t

İSTASYON ADI	UZAKLIK (km)	DDY TAŞIMA FİYATLARI TL/t			
		03.09.1990	01.12.1990	21.12.1990	11.07.1990
DİVRİĞİ-YAKACIK	558	39.739	42.933	57.957	75.357
DEMİRDAĞ-YAKACIK	555	39.739	42.933	57.957	73.357
YEŞİLHISAR-YAKACIK	376	27.258	29.449	39.754	51.696
HEKİMHAN-YAKACIK	418	30.127	32.549	43.938	57.143
GÖMEÇ-YAKACIK	461	33.714	36.424	49.170	63.1929
AKGEDİK-YAKACIK	460	32.945	35.648	48.123	62.589
GÖLBAŞI-YAKACIK	238	17.215	18.599	25.108	32.679
SARIOĞLAN-YAKACIK	503	-	39.446	53.249	69.286
GÜMÜŞ-YAKACIK	235	-	18.599	25.108	32.679
DOĞANŞEHİR-YAKACIK	294	-	23.249	31.385	40.804
KAPIDERE-YAKACIK	264	-	20.951	28.247	36.786
BASKİL-YAKACIK	419	-	32.548	43.938	57.143
K.MARAŞ-YAKACIK	180	-	13.949	18.831	24.554
MALATYA-YAKACIK	351	25.824	27.899	37.662	49.018
KONAK-YAKACIK	512	37.156	40.143	54.191	70.536
SARIMSAKLI-YAKACIK	468	26.541	36.424	49.170	63.929
HAYDARLI-YAKACIK	206	15.064	16.275	21.970	28.571
İSLAHİYE-YAKACIK	110	10.760	11.625	15.693	20.446
PAZARCIK-YAKACIK	187	13.629	14.725	19.877	25.893
SUVEREN-YAKACIK	584	41.675	45.025	60.781	79.018
DENİZLİ-YAKACIK (Mn)	1.019	-	-	80.846	105.179
DİVRİĞİ-ÜLKÜ	1.000	68.145	73.621	99.385	129.286
DEMİRDAĞ-ÜLKÜ	997	68.145	73.621	99.385	129.286
YEŞİLHISAR-ÜLKÜ	636	44.904	48.513	65.489	85.179
HEKİMHAN-ÜLKÜ	1.005	69.292	74.861	101.058	131.429
YAŞIHAN-ÜLKÜ	307	22.236	24.025	32.431	42.232
YAKACIK-ÜLKÜ (KÖMÜR)	1.012	62.363	67.375	90.953	118.304
YAKACIK-ULKU (CEVHER)	1.012	69.292	74.861	101.058	131.429
ZONGULDAK-ÜLKÜ(KÖMÜR)	125	9.684	10.462	14.123	18.393
BALIKISIK-ULKU (DOL)	29	-	6.975	10.985	14.286
DENİZLİ-ÜLKÜ (Mn)	1.037	-	-	82.186	106.875
KANGAL-ULKU	920	-	-	91.853	119.464

ÇİZELGE 2

YENİ BİR DÜNYA DÜZENİNE DOĞRU GİDERKEN MADENCİLİĞİN ENDÜSTRİYEL GELİŞMEDEKİ ÖNEMİ

A Doç. Dr. Hayri ERGÜN
1970/1505

Ekonominin hedefi, insanların refahıdır. Bunun için ise, insanların daha iyi yaşamlarına imkân verecek şeyler üretilmelidir. Artan üretim ile birlikte, yeni iş sahaları açılacak; çalışanların sayısı ve gelir düzeyi artacaktır.

İnsanoğlu binlerce yıldan beri, bir yerlere varabilmek için, sürekli bir arayış içindedir. Günümüze kadar, ülkelerin ekonomik yaşantısında zor ve sıkıntılı zamanlar da olmuştur. Olayların ışığı altında, gelecek için yeni perspektifler arandığı, tüm zamanlarda görülmüştür.

İşte insanoğlunun bu sürekli arayış ve yeni perspektifler tasarlama çalışmalarında en önde gelen konu, yeni malzemeler bulma çabası olmuştur. Bu o kadar barizdir ki, insanlık, tarihin çağları, o zamanın tekniğine damgasını vuran malzeme ile tanımlanmaktadır. Örneğin, taş devri, bronz devri ve demir devrini biliyoruz. Endüstriyel devrimden sonra, çelik egemen malzeme olmuştur. Haberleşme çağının başlaması ile silisyum çağımıza damgasını vuran hakim malzemedir.

Endüstriyel gelişmenin temelinde, yer kabuğunda maden yatakları şeklinde zenginleşmiş minerallerin ve yararlı kayaçların aranması, üretilip, nakledilmesi ve hazırlanması ile ilgili ve bir plana göre yapılan çalışmaları kapsayan madencilik sektörü vardır.

Gelecekteki enerji tedarikimiz, büyük ölçüde, çekirdek-füzyon enerjisinden ve güneş enerjisinden faydalanabilmekteki başarımıza bağlı olacaktır. Haberleşmede "chip" tekniğinin gelişmesi, yarı-iletken malzeme araştırması ve bilgisayar strüktüründe yeni bağlantılar ile desteklenmektedir. Yüksek enerji fiziği, insan sağlığı ve tıbbi teşhis açısından çekirdek spintomografisi ve pozitron emisyon tomografisi gibi yeni imkânlar açmaktadır.

20. yüzyılın ikinci yarısı, özellikle son iki on yıl, önceden tahayyül dahi edilemeyecek bir bilimsel ve teknik

gelişme hızına şahit olmuştur. Bu gelişmeye, bilimsel-teknik ilerleme dediğimiz araştırma ve geliştirme faaliyetleri ile dahi çözüm şansı olmayan, büyük ölçüde bu ilerlemenin direkt veya indirekt sonucu olan, geniş halk kesimlerinin bilincinde giderek büyüyen ve bizleri zorlayan dünyasal problemler eşlik etmektedir.

Dünya ülkelerinin refahı, kişi başına düşen GSMH veya primer enerji tüketimi olarak ölçüldüğünde, zengin ve fakir arasında 100'den daha büyük bir faktör kadar fark vardır. Aynı zamanda, dünya nüfusu yılda % 2 oranında artmaktadır; bu ise, her yıl takriben 100 milyon daha fazla insan demektir. Fakat bunlardan 90 milyonu fakirliğin gölgesindedir. Bundan çıkacak sürüşme, şu sırada yumuşamaya başlayan doğu-batı sürüşmesini gölgede bırakacaktır. Üçüncü dünya ülkeleri sera tesirini sormayacaklar, fakat daha fazla refah talep edeceklerdir. Bu ise, daha fazla enerji ve bir sera olan dünyanın daha fazla ısınması demektir. Bu tür bir gelişmenin dünya üzerinde insanlığa yakışır bir yaşamı tehdit ettiğini, hiçbir mâkul insan tartışmayacaktır. Bu durumda, şu anımız özel bir kriz mi yaşamaktadır?

Her birim adamı, sabit yüzdelerle büyüyen oranların, üstel büyüme eğrilerine sebep olduğunu bilir. Bu ise, kaynakların sınırlı olan bir sistemi çabucak tehlikeye sokmakla kalmaz; aynı zamanda, insanın tabiat tarafından sınırlı algılamaya ve reaksiyon imkânlarını da tehdit eder. Büyüme parametreleri göz kararı ve mantık ile ayarlanmadığı takdirde, bir kargaşa (kaos) kaçınılmazdır. Bu görüş açısından bakıldığında, insan-enerji-hammadde üçgenindeki malzemelerin ülkelerin ekonomik yaşamlarında zor ve sıkıntılı dönemlerden geçişindeki önemi, daha belirgin olarak ortaya çıkmaktadır.

Günümüzde yaşanan krizlere baktığımızda, ufukta yeni bir dünya düzeni görüyoruz. ABD ve SSCB'nden oluşan, iki büyük gücün iki kutuplu (bipolar) dünya düzeni yıkılmıştır. Bunun yerine, altı veya yedi büyük gücün oluşturacağı yeni bir çok merkezli (polisentral) dünya düzeninin kurulacağı tahmin edilmektedir. Te-

melinde kömür ve çelik birliği olan Avrupa, şayet Avrupa Birleşik Devletleri şeklinde bir birleşme gerçekleşirse, bu gruba dahil olacaktır. Doğu Avrupa ve Kuzey Afrika'da ekonomik gelişme için acilen yardımlar gereklidir.

Merkezi Avrupa ile komşu ülkeleri arasındaki ekonomik eğitim ve seviye farkı giderek artarken, Türkiye'nin bu yeni dünya düzeni içindeki yeri de çok önem kazanacaktır.

Dünya politikasındaki değişimin geçici sonucu olarak, SSCB dağılmış ve komünizmin özel mülkiyet ile sosyal sınıfların kaldırılmasını öngören ekonomik, siyasal ve top-

[^] [^] *Endüstriyel
Ww gelişmenin
temelinde, yer kabuğunda
maden yatakları şeklinde
zenginleşmiş minerallerin
ve yararlı kayaçların
aranması, üretilip,
nakledilmesi ve
hazırlanması ile ilgili
ve bir plana göre yapılan
çalışmaları kapsayan
madencilik sektörü AA
vardır. 7?^*

lumsal eşitlik öğretisi, dünya politik faktörü, ideoloji ve devlet dini olarak yıkılmıştır.

1989 Sonbaharı'ndan beri SSCB, Doğu Avrupa üzerindeki hakimiyet, hükümdarlık ve saltanatını, silahlı kuvvetlerden oluşan çare, tedbir ve araçlar ile sürdürememektedir. SSCB'ndeki tarihsel gelişmelerin sonucu olarak, şu ana kadar iki Almanya'nın birleşmesi meydana gelmiştir, iki Almanya'nın birleşmesi, komünist bloktaki çözülme proseslerini hızlandırmıştır. Tutucu çevrelerin 1991 sonbaharında giriştikleri darbenin merkezi argümanı, Gorbaçov'un Almanya Politikası idi.

Avrupa ve dünya ülkelerinin birleşmesi ile ilgili düşünceler, dünya düzenindeki bu değişikliklerden ha-

reket etmek zorundadır. Soğuk savaş ve yumuşama politikasının yarattığı dünya düzeni, Çin ve Hindistan gibi güçler doğrudan katılmasa dahi, iki kutuplu bir yapı oluşturur; ABD ve SSCB, kendileri tarafından yaratılan dünya düzeninin garantör ve koruyucusu olarak hareket ediyorlardı; kendi hükümdarlık zonlarını karşılıklı olarak tanıyorlar, iki taraflı ilişkilerde bulunuyorlardı. Bu sistem içinde, münferit aktiviteler için boşluklar oluyordu; ancak, bunlara büyük güçlerin menfaatlerine dokunmadıkları müddetçe müsaade ediliyordu. Örneğin, Prag İlkbaharı'nda, Batı yardımı koşmuyor ve Arjantin'e, Falkland uyuşmazlığında, İngiltere'ye karşı SSCB hiçbir destek vermiyordu.

İki kutuplu dünya düzeninin çökmesi ile birlikte, dünyadaki anarşi ve kaotik tandans hızlı bir şekilde artmıştır. Yapılan incelemeler, yeni dünya düzeni içinde, Türkiye'ye gerek insan potansiyeli, gerek hammadde kaynakları ve gerekse de jeopolitik şartlar açısından, önemli görevler düştüğünü göstermektedir.

Türkiye'nin gelişmesi, ekonomik mucizelerden ziyade, belirli politikalar uygulanarak gerçekleştirilebilir. Bunlar: Kararlı büyüme politikası, ithalat kısıtlaması, ithal edilen malların işleme derecesine bağlı olarak artan oranda gümrüklendirilmesi, yurt içinde üretimin cazip hale getirilmesi, Merkez Bankası tarafından tahdit politikası uygulanması, ihracatın taşıyıcısı durumundaki branşların korunması, stratejik para politikası, sağlam para stratejisinin seçimi, tasarruf teşvik edilerek self finansman imkânlarının yaratılması, üretimi artırmanın ücret artışından önde götürülmesi, makro ekonomik dengenin garanti edilmesi olabilir.

İlk üretim olarak madencilik, cemiyetimizin temel unsurlarından biridir. Nüfusun ve hayat standardının artması, tüm dünyada mineral hammaddelerin kazanılmasını hızlandırmaktadır. Dünya ülkelerinin madencilik sektörü üretimleri 6 milyar tondan fazladır. İnşaat sektörü için üretilen seramik malzemeler, bu miktara dahil değildir. Katı mineraller dünya üretiminin değeri 1.000 trilyon TL'nin üzerindedir. Bu değer, çoğu ülkenin milli gelirini katlamaktadır. Madencilik sektörünün-petrol ve istatistik olarak tespiti zor olan yararlı kayaçlar hariç tutulursa-GSMH'mız içindeki payı % 2 civarındadır. Bunun takriben % 20'si kömür madenciliğine aittir. Bu sayılar, madencilik sektörünün ülke ekonomisindeki yeri hak-

kında genel bilgi vermektedir. Burada önemli olan husus, madenciliğin ilk üretim olması ve bu % 2'lik pay üzerine, diğer tüm endüstrilerin kurulmasıdır; örneğin, cevher zenginleştirme, metalürji, inşaat, makine, taşımacılık, petrokimya, kimya, tekstil, çelik, elektronik, enerji, iletişim, tarım, otomobil, beyaz eşya vb. endüstrilerin temelinde, hep hammadde ve madencilik vardır.

Madencilikte en büyük payı kömür madenciliği teşkil etmektedir. Kömür madenciliğinde, taşkömürü madenciliği ve özellikle koklaşabilir taşkömürü üretimi, endüstriyel gelişme açısından özel bir yere sahiptir. Yaklaşık 730 Mt olan dünya ham çelik üretimi için, takriben 600 Mt koklaşabilir taşkömürüne ihtiyaç vardır. Dünya taşkömürü üretimi içindeki koklaşabilir taşkömürü miktarı ise 500 Mt civarındadır. Bu nedenle, endüstrileşmenin temel unsuru olan çe-

Merkezi Avrupa ile komşu ülkeleri arasındaki ekonomik eğim ve seviye farkı giderek artarken, Türkiye'nin bu yeni dünya düzeni içindeki yeri de çok önem kazanacaktır.

lik üretimi, koklaşabilir taşkömürü açısından bir darboğaz ile karşı karşıyadır.

Zonguldak Havzası'nın kömürü, genel olarak iyi koklaşabilir bir karakterdedir; Uluslararası Taşkömürü Sınıflandırma Sistemi'ndeki kod numarası 534'dür. Dünya taşkömürü rezervlerinin, çelik endüstrisinin ihtiyacı olan koklaşabilir taşkömürü miktarını karşılamaktan uzak olduğu nazarı dikkate alınırsa, Zonguldak Havzası dünya çapında bir milli servettir. Bu nedenle, bu konudaki teknoloji, üretim, satış, personel, finansman ve otomasyon politikalarının gözden geçirilmesi gerekir.

Zonguldak Havzası'nda uygulanan işletme yöntemi, klasik uzunayak madenciliğidir. Aynı yöntem, bugün Ruhr, Belçika, Aachen, Sauerland,

Silezya, Saar, Südet, Britanya Adaları, Rusya ve Kuzey Amerika Havzalarında da uygulanmaktadır. Jeolojik ve tektonik şartlar, hiçbir kömür havzasında son derece düzgün değildir. Teknik ilerleme, dünya çapında rekabet, ulusal piyasaların durumu, bütün ülkelerde, ekonomik bir maden işletmeciliği için zaman zaman yeni tedbirlerin alınmasını gerektirmiştir. Şu anda, benzeri tedbirler, Zonguldak Havzası için de acilen zaruridir.

Üretim ve verimlilik artarken, başka bir problem ortaya çıkmaktadır: İşsizlik veya mevcut iş güçlerinin yeni sahalara kaydırılması. Bu konuda yapılan araştırmalar, teknik ilerleme ve dünya çapında rekabet ile ulusal emek piyasasının karşılıklı ilişkisi içinde olduğunu göstermektedir. Emek piyasasında, bir mesleği olmayan işsizlerin sayısının kabarıp olmasına karşılık, ihtisaslaşmış meslek sahiplerine çok sayıda ihtiyaç vardır. Verimliliğin artması konusunda üretim yapan kuruluşlara belirli görevler düşerken, yeni çalışma ve üretim alanlarının bulunması konusunda üst düzey planlamacılar sorumlu olacaktır.

Madenciliğin endüstriyel gelişmedeki önemi ve madencilikte verimlilik gibi konulara değinirken, konuyla ilişkisi nedeniyle, Türkiye'nin içinde bulunduğu genel duruma ışık tutması açısından, diğer önemli bir hususa değinmek istiyorum. Bugün Türkiye'de 5 milyon işsiz vardır. Bunların ülke ekonomisine yapabilecekleri katkı yapamadıkları katkı, takriben yılda 10 milyar çalışma saatidir. ABD'nde 1 saatlik çalışma ile üretilen değer, takriben 40 \$'dır.

Bu hesap ile, ülke ekonomisinin yıllık kaybı takriben 400 milyar \$'dır. Diğer bir deyimle, işsizliği önleyemediğimiz için kaybolan değerler toplamı, takriben 4000 trilyon TL'dir. Bu değer Türkiye Bütçesi'nin yaklaşık on katıdır. AET ve diğer Avrupa Ülkeleri ile kıyasladığımız takdirde, kişi başına düşen gelir de bu durumu yansıtmaktadır. Kişi başına milli gelir İsviçre'de 29.900, Lüksemburg'da 25.000 \$ iken, Türkiye 1.400 \$ mertebesindedir. İşte bu nedenle, madencilik, endüstriyel gelişmenin ilk üretim noktası olarak, Türkiye'nin ekonomik geleceği açısından büyük öneme sahiptir. Madenciliğin gelişmesi ile diğer sanayi dalları gelişme gösterecek; milli gelir ve refah artarken, işsizliğin azalması ve enflasyonun kaybolması kaçınılmaz sonuç olacaktır.

ÖRGÜTLÜ TOPLUM ÜLKE SORUNLARINI ÇÖZEBİLİR Mİ?

A Ali AYDIN
Maden Mühendisi

"Ülkemizin sorunları son sınırına ulaştığı şu andan sonra, oluşturulacak bir örgütlü toplum, bu sorunların üstesinden gelebilecek midir? Sorusuna açıklık getirmek gerekir. Bu soruya açıklık -getirmek için ülkemiz ve dünyamız tarihinde yaşanan olayları (Siyasi, İktisadi, Kültürel vs.) gözardı edemeyiz. Çünkü son yıllarda çıkan "Dünyamız küreselleşmektedir" cümlesi bu olayları bir kalemde silip atmaktadır. Acaba, Dünyamız hangi anlamda küreselleşmektedir? Sorusuna kimse, siyasi, iktisadi ve kültürel anlamda diyememektedir. Sadece söylenen, kapitalist sistemin son ürünü serbest piyasa ekonomisi alanında küreselleşme yaşandığıdır. Bu ise, sömürülen toplumların gelecekte de mutlaka sömürüleceğinin tam karşılığıdır. Çünkü, ileri derecede sanayileşmiş toplumlar yaptıkları üretimi, hammadde aldıkları geri kalmış toplumlara istediği gibi pazarlayabilmektedir. Hammadde kaynağı olan toplumlar ise, bu kaynaklarını yine en düşük fiyattan pazara sunabilmektedir. Oysa enternasyonalist olarak bakılırsa, dünya üzerindeki herhangi bir ürün bir insana veya topluma maliyet+nakliye+insanlığa yatırım için pay, karşılığı kadar malolmalıdır. Bu kısa ve öz açıklamalar, dünya üzerinde sömüren-sömürülen ilişkisinin, değişik bir ad ile gelecekte de devam edeceğinin kanıtıdır. Çünkü, sömürülenler böyle olmasını istemektedir. Siz de sömüren olmasanız öyle olsun istersiniz. Ülkemiz, bu değişim içindeymiş gibi görünen dünyada acaba hangi devletlerin içindedir? Eğer, yarı sömürge veya yarı sömürülen gibi laf oyunlarını bir kenara iterek, sömürülen devlet kategorisine girmektediriz. Kırk senelerdir uygulan gelen, çarpık bir siyasi sistemin ürünü olarak bu kategoriye kadar sürüklendik. Her alanda yakalanan ileri teknoloji bütün ülkeleri işsizlik bunalımına sürüklediğinden, ülkemiz de bu olaydan nasibini aldı ve bugünlere işsizler ordusuyla geldik. Bütün ülkelerde işsizlik sorunu gelecekte daha da büyüyecektir. Bu sorunu, herhangi bir ülkede (şu anda tek süper güç kabul edilen A.B.D dahil)

eksi nüfus planlamasıyla çözmek mümkün değildir. Olabilseydi, günümüzde eksi nüfus planlamasına örnek olan ülkelerde işsizlik diye bir sorun olmazdı. Oysaki, aynı sorun bu ülkelerde yaşanmaktadır. Sorunu, başka sektörlerde insanları ikame etmek de çözüm değildir. Eğer bu da olabilseydi, bugün G-7'ler diye bilinen gelişmiş yedi devlette, bu sorunlar çözülmüş olmalıydı. Çünkü G-7'ler diye bildiğimiz devletler bugün, her alanda veya sektörde en ileri teknolojiyi ve en verimli istihdamı yakalamış durumdadırlar. Bildiğiniz gibi bu devletlerden birisinde, 1940'lann nazi saldırıları hortlamaya başlamıştır.

Artık, teknolojik atılımları hiçbir devlet geriye tepemez. Gelecekte bütün alanlarda çalışmalar makinalarla olacaktır. İnsanlara iş olanağı kalmayacaktır. Bunu şimdiden görebiliriz. Örneğin, tarım sektörüne baktığımızda ekimden, hasata kadar işi makinalar yürütmektedir. İnşaat sektöründe prefabrik konutlaşma yerleşmiştir. Pnömatik beton basma makinaları beton işçisi çalıştırmayı gerektirmemektedir. Madencilik sektöründe kumandalı dekapaj kamyonları çalışmaya başlamıştır. Hizmet sektörünün her birimine bilgisayarlar girmiştir. Eğer sermaye devletin ise, devletle beraber çalışan belli bir kesimin yaşama şansı vardır. Yok

Özel Sermaye ise, Sermayenin patronu ve ona yetecek kadar bir kitlenin yaşama şansı olacaktır. Geriye kalan kitle, sürekli problem yaratacaktır. Bu kitlenin genel nüfusa oranı, G-7'lerde % 20-30 ise, geri kalmış devletlerde % 60-70 olacaktır. Ortaya çıkan problemler ise, herkesçe bilindiği gibi, ya terördür, ya hırsızlıktır, ya kaçakçılıktır, ya yabancı düşmanlığıdır, veya en ilerisi dünya savaşı değil de devletler arası savaştır.

Ülkemizin ve dünyamızın yakın tarihinde yaşanan bu olaylara baktıktan sonra, yaratılacak bir örgütlü toplum, kısa vadede çalışan kesimi rahatlatılabilir. Diğer çalışmayan kesimlerin sosyal refahı için ise, daha uzun süreler gerekecektir. Bu süreç G-7'lerde bir on sene ise, bizim gibi ülkelerde bunun bir iki katı olacaktır. O halde örgütlü toplum (tabandan tavana kadar) gereklidir diyebiliriz. Zaten günümüzde gerekliliğinden çok, örgütlenme çalışmalarının yöntemleri üzerinde duruluyor.

Tabandan tavana kadar örgütlenmiş toplum örnekleri diğer ülkelerde vardır. Özellikle G-7'ler dediğimiz ülkelerde gözlemleyebiliriz. Dikkat edilecek olursa, üst düzeyde en ufak bir rüşvet, yolsuzluk veya skandal olayları bu ülkelerde hükümetlerin istifa etmesine kadar sorunlar yaratıyor. İsviçre'de tarıma verilen süb-

vansiyon azaltılınca çiftçi başkente kadar gelebiliyor. İngiltere'de kömür ocakları kapatılınca ilgili bakana protesto eylemleri yapılabiliyor. Bu olaylar, örgütlü toplumun problemleri sadece grevle karşılamadığını gösteriyor. Biz de ise anlayış, örgütlü toplumun mutlaka grev yapacağı şeklindedir. Oysa sermaye ile çalışanlar bir masaya oturarak yatırımları dahi konuşabilmektedir. Zaten hedefte bu olmalıdır. Ülkemizde sadece işçi kesiminde yaşanan sendikalaşma ülkenin geleceğine, yatırımlarına tesir edememektedir. Bu sayede de üst kademede çok büyük oranlarda sermaye savurganlığı yaşanmaktadır. Kuruluşların genişleyebilme olanakları böylece kısıtlanmakta ve zaten varolupta, dünyayı kasıp kavuran işsizlik, bizde de katlanarak artmaktadır. Sonuçta iç sorunlar patlak vermektedir.

Bu uğurda ilk görev, çevre sorunlarında olduğu gibi yine devlete düşmektedir. Devlet sermayesi, çalışanların örgütlenme özgürlüğünü kısıtlamamalıdır. Önce ülkemiz, devlet sermayesini kontrol altına almalıdır. Senelerdir uygulana gelen denetleme mekanizması rüşvet, tehdit, kayırma veya ört-bas etmeler sonucunda ürün verememiştir. Bundan sonrada vermeyeceği kesindir. Bir kişi veya belli bir zümreden oluşacak denetleme mekanizmasını topluma devretmek en akılcıl yol olacaktır. Aksi taktirde gelecekte de bakanlık veya Başbakanlık önünde topluluklar halinde istek sıralamaya ve sonuç alamamaya devam edeceğiz. Devletin üst düzey kesimi bu ziyaretlerden görev yapamayacak duruma gelecektir.

Sonuç olarak, toplumun örgütlenme yöntemlerinin tartışıldığı şu günlerde yaratılacak örgütlü toplum, öncelikle çalışan kesimin sorununu çözebilir. Ancak, bu süre ne kadar kısa olursa ülkemizin o kadar yararına olacaktır. Çünkü böyle bir toplum dışarıdaki örneklerinde olduğu gibi çok sıkı denetleyici olacaktır. Türkiye Avrupa'daki toprak dolgu bir ülke değildir. O ülkelerdeki sermayenin yatırım sorunları daha büyüktür. Dış yatırımlar için çok büyük güvenceler istemektedirler. Biz de belki onlar gibi olursak büyük güvenceler isteyeceğiz ama, önce yurt içinde yapılacak atılımlara sermaye yaratılması gerekiyor. Bunu da öncelikle devlet sermayesi hayata geçirecektir. Devlet sermayesinin denetleme mekanizması, örgütlü topluma devredilmesi gerekmektedir diyebiliriz.

LOKAL ÜZERİNE...

A Bülent ŞENTÜRK
Maden Mühendisi

Oda'mızın bir lokalinin olması çok uzun yıllardan beri düşünülmekteydi. 12 Eylül 1980 sonrası şoktan kurtulunca, üyelerimiz yeniden Oda'ya gelmeye başladılar. O yıllarda Oda ile lokal aynı daimiydi. Lokal diye nitelendirdiğim de; bira, rakı, kanyak ve çayın, istenirse de kuruyemişin alındığı oturma salonuydu. Eski mobilyaların olduğu küçük oturma setlerinden oluşan sevimli bir salondur. Satranç tahtaları vardı, isteyenler satranç oynayabilirlerdi. Oda'ya ilk defa geldiğim 1984 yılında görüntü bu şekildeydi. Herşeye karşın genel görüntü çok samimi ve sıcaktı. En önemli sorun, cumartesi günleri belli saatlerde ve şöyleşi gibi etkinlikler yapıldığında oturulacak yer bulunamamasıydı.

O yıllarda Etibank, TKİ ve MTA'nın yemek yenilebilecek lokal türü yerleri yoktu. Yönetim Kurulu üyesi olduğum 1985-1987 yılları arasında Yönetim Kurulu'na Oda'nın bir lokal açması için çok başvuru oldu. O zaman ki Oda Genel Sekreteri Nadir Karapınar'ın uzun araştırmalar sonucu bulunduğu, Menekşe Sokak'taki üç daireyi 70-80 milyon TL arası bir paraya 1986 yılı başında satın aldık. Ancak lokalin nasıl olacağı konusu tartışmalara neden oldu. İki görüş ortaya çıktı:

- 1- Bugünkü durum; Oda burada, lokal Menekşe Sokak'ta olsun,
- 2, Oda'nın bugünkü yerini satalım, Oda ve lokal Menekşe Sokak'ta olsun.

Lokali başından beri örgütlenme ve kitleselleşme için bir araç olarak gördük. Tartışmalar bu bazdan sonra devam etti. İlk görüşü savunanlar Oda'nın yerinin üyeler tarafından bilindiğini, buranın satılmaması gerektiğini belirttiler. İkinci görüşü savunanlar ise (aralarında ben de vardım) Oda ile lokal ayrı olunca lokalin denetlenemeyeceğini, bunun için de istenilen amaca ulaşamayacağımızı söylediler.

Yönetim kurulu bu görüşleri Oda çevresinde tartışmaya açtı. Uzun tartışmalardan sonra bir sonuca varılamadı. Bu konu yönetimin gündemini aylarca meşgul etti. 1987'de yeni yönetimde ikinci görüşü savunanlar yoktu. Yönetim kararı aldı ve hızla uygulamaya koydu.

Bugün yeniden lokale baktığımızda bazı sonuçlar çıkarabiliriz.

Herşeyden önce, lokal başlangıçta düşündüğümüz amaca uygun olamadı. Kitleselleşme için araç olmayı bir kenara bırakalım, Oda'ya gelen üyelerimizde ne lokale ne de Oda'ya gelir oldular. TKİ, Etibank ve MTA'nın kendi lokalleri var ve daha ucuz. Üyeler oralara gidiyor. Şu an lokal içki içilip, yemek yenilen ve kağıt oynanan bir yer. Genel hava böyle. Düzenlediğimiz sosyal ve kültürel etkinlikler de bu havayı değiştiremedi. Bir haftada lokalden faydalanan üye sayımız on'u geçmez. Kullanım şekli olarak da, lokalin dizaynında hatalar var. Mobilya ve masa seçimleri yanlış. Bütün bunların üstüne müstecirlerle sürekli sorunlar yaşanıyor. Sık sık müstecir değiştirilmek zorunda kalınıyor. Lokalin maddi olarak yaşayabilmesi için diğer Odalar'a da açılması zorunlu oldu. Artık Oda merkezinden lokalin denetlenmesi mümkün değil.

Üyelerimiz de lokale sahip çıkmıyorlar. Üyelerimizden lokale gelip, sarhoş olunca Yönetim Kurulu'na küfür edenler, oradaki bayanlara saygısızlık edip, olay çıkaranlar var. Kısaca bugünkü görünüş hiç hoş değil. Üstelik yönetimler bu sorunları çözmek için de zamanlarının ciddi bir bölümünü buraya ayırmak zorunda kalıyorlar. Sonuç olarak, lokalimiz bu haliyle ne amaca hizmet edebiliyor, ne de üyelerimize hizmet verebiliyor. Çok az üyemiz bundan

yararlanabiliyor. Bugün lokalin tahmini değeri 2,5 milyar civarında. Odamız bir kitabı basarken bunun maliyetini düşünmek zorunda kalıyor. Oda bu kadar sıkıntıdayken çok az sayıda insan yararlanacak diye 2,5 milyarı oraya bağlamak bana göre çok doğru değil. Burayı satalım, alınan para ile Oda'nın yanındaki daireyi satın alalım, oraya bir seminer odası ve lokal yapalım. İki bölüm arasını kayan bölmelerle ayıralım. Gerekte birlikte kullanabilelim. Lokal bölümünün eskisi gibi sıcak ve samimi bir şekilde döşeyelim. Gazeteler olsun, televizyon, video, satranç bulunsun. Eskisi gibi birkaç çeşit içki, soğuk sandviç, tost vb. olsun. Böylece üyelerimizin daha rahat geleceği, gelmekten hoşlanacağı sıcak bir atmosfer yaratalım.

Bu yazıyı yazarak lokal konusunda bir tartışma açmak istiyorum. Elbette son kararı Genel Kurul verecektir. Sizlerin de katılımıyla bu konuyu açığa kavuşturalım..

Oda bu kadar sıkıntıdayken çok az sayıda insan yararlanacak diye 2,5 milyarı oraya bağlamak bana göre çok doğru değil.

SAVULUN KİT'LERİ YOK ETMEKLE GÖREVLİ BAŞBAKAN GELİYOR...

A Remzi GEDİKOĞLU
Maden Mühendisi

Sendikalaşma gereğinin nedenleri ortadadır. Nasıl olması gerektiğini ise, katılımcı, demokratik davranışlarla yörgülacak, üye kitlesinin uyumlu hareketini sağlayacak ve onu henüz tadına vanılmamış uygar yaşam standartlarına taşıyacak bir sendikal perspektif olarak özetlemek mümkündür.

1992 yılına nokta konmasına hazırlanılan günlerde, kamu çalışanlarının sendikalaşmasının önündeki engelleri hepten ortadan kaldıran (!) 151 sayılı ILO Sözleşmesinin kabulü sonrasında, kamu emekçilerinin daha önce fiifi olarak yarattığı sendikal örgütlenmenin önüne yeni bir soru kondu: "Devlet-hükümet, bundan böyle sendikalaşma konusuna nasıl bakacak ve ne gibi adımlar atacak?" 151 sayılı ILO Sözleşmesinin kabulünün üzerinden bunca zaman geçmesine karşın, herhangi bir somut adım görülemedi. (Tabii gazete sayfalığında, Sayın Bakanlar'ın birkaç manşetle yer bulan balon beyanatlarını saymaz isek.) Devlet-hükümet cephesinde durum halen bu merkezde; sinüzoidal hareketini sürdürüyor.

Kamu çalışanlarının sendikalannın kuruluş süreci ile birlikte, bugüne değin yüzlerce, hatta binlerce açıklamanın, etkinliğin, kitabın, broşürün üst üste konması durumunda, yazılanların-anlatılanların özü itibarıyla aynı çizgiye oturmakla karşı karşıya olduğunu görüyoruz. Bu iyi bir şeydir. Eksiği olanlar eksikliğini tamamlıyorsa ve doğal olarak, yaşanan kimi olumsuzluklar, çeşitli etkinlikler sonucunda yine doğal bir ikna sürecini yaratmışsa ve kamu emekçileri omuzlarını yavaş yavaşada olsa birbirlerine yaklaşıyorlarsa, ileriki günlerde yapılması gereken şeyin tariflenmesi de kolaylaşacaktır. Bugünden sonra yapılacak şeyin, mutlaka ama mutlaka, örgütlenmek-sendikalaşmak olduğunu bir kere daha vurguladıktan sonra, günümüzün enine boyuna değerlendirip önümüzdeki dönemde sendikalaşma mücadelesi ile "sendikalann mücadelesi'nin hayatı önem kazanacağını kavramamız gerekiyor.

Birincisi, yakın zamanda bir Reiscumhur, "sadık yar" kara toprağa dön-

müş; yenisi ise, akabinde hiçbir krize yol açılmaksızın, "arkadaşlarının ve kamuoyunun yoğun baskısı üzerine" seve seve 864,5 rakımlı tepeye çıkmıştır.

İkincisi, 45 gün süren, "ülkenin başbakansızlığı" döneminde, Sayın Erdal İNÖNÜ, Başbakan Yrd.'ndan vekilliğe terfi etmiş ve ülkeyi bir güzel yönetmiştir.

Üçüncüsü, çok önemlisi ve hatta kafa-falara dank ettirircesine çok önemlisi, 47 (bir rivayete göre 49 ve yine bir rivayete göre de 51) yaşındaki Tansu ÇİLLER'in başbakan olmasıdır.

Dönemin çok çok önemli olayı olarak nitelediğimiz yeni başbakanın önemi nereden kaynaklanıyor? Öncelikle, SHP'nin kurultay karan ile somutlaşan; -delege ve tabanının iradesine karşın, doksana gönderilircesine, PTT ile diğer KİT'lerin haraç mezat satılması, kapatılması yolunda DYP'ye evet diyebilmesinden ve bunlan yapacak icraatın başında mı, sonunda mı olduğu belli olmayan Tansu ÇİLLER'in "önce halk", diyebilmesinden kaynaklanıyor. Çünkü bu ülkede, "halk", Tansu ÇİLLER Hükümetine göre, 2 milyon, bilemediniz 3 milyonluk çok büyük bir kitleyi (!) kapsıyor. Bana inanmıyorsanız, Yalın EREZ'e veyahut Süleyman DEMİREL'in 500 gününün her biri gününü haram eden, buna mukabil, aynı partinin yeni Genel Başkanı ve Başbakan Tansu ÇİLLER'e açık çek veren TÜSİAD'a sorabilirsiniz. Çünkü, sanayicilerin ve işadamlarının yanında azınlık olan halka(!), KİT'lerde çalışan işçilere, memurlara ve mühendislere "Biz burayı kapatıyoruz; satıyoruz; hibe ediyoruz." diyenler, yıllarca devlet için çalışan bu insanlara, "Siz ne diyorsunuz?" demedi; yine boyalı-boyasız basınımız, bu insanları düşüncelerine yer vermedi. Hatta ne düşünüyorsunuz deme zahmetinde bulunmadı ve demeye de niyetli görünmüyor.

Şunun şurası basın demeyin. Bugün ülkeyi basın yönetiyor. Bunu DYP Genel Başkan Adayı, Bartın Milletvekili Sayın Koksal TOPTAN bile bağıra bağıra söyledi. Peki niye söyledi: DYP'nin kongresi bitmiş. Tansu ÇİLLER Genel Başkan. İki büyük gazete (!) Tansu ÇİLLERİ kapak fotoğrafı yapmış. Elin ağzı çuval değil ki büzesiniz. Diyorlar ki, bu iki büyük gazete devletten teşvik istedi. Tansu ÇİLLER'de Genel Başkanlığa aday olmak için Bakan-

lıktan istifa etmeden önce, her iki gazeteye de 100.000.000.000 TL'lik teşviğe onayı imzasını çaktı ve istifa etti. O kadar çok dedikodu, spekilasyon yapılıyor ki, bir yazı yazmaya niyetleniyorsunuz. Kafanıza hep böyle aslı astan olmayan (!) şeyler takılıyor. Neymiş efendim Tansu ÇİLLER ABD vatandaşıymış. Miniminnacık ABD, Tansu ÇİLLER'e gitmiş etme eyleme bizim vatandaşımız ol demiş. O da ABD'de "ezan, kuran ve bayrak" olmadığı için reddetmiş. Bunlan bırakıp ülkemizde olup bitenlere dönelim.

Tansu ÇİLLER hükümeti henüz güvenoyu almasını bırakın hükümet programı koalisyon partilerince tartış-

££ Bugün ülkeyi basın yönetiyor. Bunu DYP Genel Başkan Adayı, Bartın Milletvekili Sayın Koksal TOPTAN bile bağıra bağıra söyledi. § |

lıp netleştirilmemişken kamu çalışanlarının ve KİT'leri bir kaşık suda boğmasını sağlayacak yetkilerle donatıldı. 24.06.1993 tarihinde kabul edilen, 3911 no.lu Süper ÇİLLER Kanunu, 27 Haziran 1993 günü 21620 sayılı Resmi Gazetede yayımlandı. Süper ÇİLLER Kanununun amacı, "...YÜRÜTME ORGANI BÜNYESİNDEKİ KAMU KURUM VE KURULUŞLARININ (GENEL KURMAY BAŞKANLIĞI HARIÇ) KURULUŞ, GÖREV VE YETKİLERİNE İLİŞKİN KONULARDA DÜZENLEMELERDE BULUNMAK VE GENEL, KATMA ÖZEL VE ÖZERK BÜTÇELİ BÜTÜN KAMU KURUM VE KURULUŞLARINA AİT TAŞINMAZ MALLAR ÜZERİNDEKİ YÖNETİM VE TASARRUF ESASLARININ TESBİTİ; BAĞKUR SSK VE T.C. EMEKLİ SANDIĞI KANUNLARINDA DÜZENLEMELERDE BULUNMAK; ÖZELLEŞTİRME KAPSAMINA GİREN KURULUŞLARLA, DİĞER KU-

RUM VE KURULUŞLAR ARASINDAKİ İHTİLAFLARIN ÇÖZÜLMESİ ESASLARIN TESPİTİ; T.C. MERKEZ BANKASI VE BANKALAR KANUNU İLE SİGORTA MURAKABE KANUNUNDA DÜZENLEMELER YAPILMASI İÇİN İVEDİ VE ZORUNLU HALLERE MÜNHASIR OLMAK ÜZERE BAKANLAR KURULUNA K.H.K. ÇIKARMA YETKİSİ VERMEKTİR." şeklinde ilan ediyor.

Yukarıda yazılan yetkileri dikkatle okuyunuz ve düşününüz. Çillerin bu kadar geniş yetkiyi **kullanmamak** üzere almış olduğunu düşünen yoktur. Bu yetkilerin kullanılması durumunda olabilecekler için kâhin olmak da gerekmiyor. Bugünkü sorumluluk, kamuda çalışanların sendikal örgütlenmelerine olabildiğince, hız vermeleridir. Kısacası kamu çalışanları "BİR OLALIM, DİNAMİK OLALIM, GÜÇLÜ OLALIM" demelidirler.

Bu denemezse ne olur? Şu olur:

ASELSAN, ÇİTOSAN, TPAO, THY, PTT, SÜMERBANK, TTK, TKİ, MTA, ÇİNKUR KBİ, TEK, TÜPRAŞ v.s., v.s. tüm KİTler ATILIR, SATILIR, KAPANIR.

Yukarıdaki yetkilerle bunların kat kat fazlası yapılır. Satışlardan gelen üç-beş kuruş da "Bizim beyaz atımızın" Kasım Kongresinde ve Mart 94'deki yerel seçimlerde cep harçlığı edilir.

NE YAPMALI?

Yapılacak bellidir. KİT'lerde çalışan işçiler, memurlar, mühendisler ne yapacaklarını bilirler.

Örgütsüz olanlar örgütlenir. Hükümetten icazet beklemeden sendikalarına dolar, güçlerini birleştirir ve "yoketme" planlarıyla başbakanlık koltuğuna oturanlar "binaenaleyh" boşa düşerler.

SONUÇ OLARAK:

80li yıllarda başlayan memurların sendikalaşma mücadelesi meşruluğunu hem kamuoyu, hem de devlet nezdinde kesinlikle kazanmıştır. Ülkenin içinde bulunduğu durum ve gidişat ortadadır. Gündem KİTlerdir. Yağdanlıklar, çıkarıcılar, kap kaçıcılar, meclis ağaları ve bilimün gazete-televizyon kuşları her konuda konuşmaktadır. Oysa KİT'lerin ve çalışanlarının geleceği konularında söz söylemesi gerekenler öncelikle çalışanlar ve onları örgütleridir. Bu bağlamda, kamu çalışanlarının ve onların örgütlerinin ivedi görevi, örgütlenmek, kitleselleşmek ve grevli-toplu sözleşmeli sendikal hakkını kazanmaktır. Haklarını haykırmaktır. Çünkü susmak kabullenmektir.

YORUMSUZ

SÖZLEŞMELİ MESLEKTAŞLARIMIZIN ÜCRETLERİNDEN BİR KESİT

UNVANI	EĞİTİM	ÜCRET	UNVANI	EĞİTİM	ÜCRET
MUHASEBE MÜDÜRÜ			EĞİT.EMN.BAŞ.MÜH	Yüksek	10.978.242
Muhasebe Müd. Yrd.	Orta Okul	11.042.840	ETÜT BAŞ MÜH.	Yüksek	11.389.762
Muhasebeci	Orta Okul	10.119.347	Maden Müh.	Yüksek	8.971.086
Maliyet Şefi	Lise	8.972.308	Fizik Müh.	Yüksek	7.725.103
ŞefYardımcısı	Orta Okul	8.558.282	AÇIK OCAK B.MÜH	Yüksek	11.796.539
ŞefYardımcısı	Yüksek	8.275.652	Teknik Şef	Yüksek	10.305.022
Veznedar		5.472.558	Vardiya Müh.	Yüksek	6.449.801
TİCARET MÜDÜRÜ	Yüksek		KAPALI OC. B.MÜH.	Yüksek	12.203.316
Ticaret Md. Yrd.		10.766.770	Teknik Şef	Yüksek	10.749.668
Ticaret Şefi		8.345.653	Vardiya Müh.	Yüksek	10.440.613
Ticaret Şef Yrd.		7.935.209	Vardiya Müh.	Yüksek	6.558.189
Ticaret Şefi		7.935.209	KONS.BAŞ.MÜH.	Yüksek	11.902.818
PERSONEL MÜDÜRÜ	Yüksek		Maden Mühendisi	Yüksek	8.674.701
Personel Md. Yrd.	Orta Okul	10.776.770	LAB.BAŞ MÜH.	Yüksek	12.921.589
Personel Şefi	Yüksek	8.619.220	MAK.İKM.BAŞ MÜH.	Yüksek	11.902.818
Personel Şef Yrd.	Lise	8.175.564	Teknik Şef	Yüksek	11.902.818
İşçi Sic. Şefi	Yüksek	7.926.659	Ambar Şefi	Orta	8.311.449
İşçi Sic. Şef Yrd.	Lise	7.935.209	Memur	Lise	6.923.764
Muhaberat Şefi	Lise	8.047.524	ELEKTRİK BAŞ MÜH.	Yüksek	11.218.744
Muhaberat Memuru	İlkokul	5.076.919	Elektrik Müh.	Yüksek	8.972.308
idare Şefi	Orta Okul	8.696.238	Elektron. Tekniker	Yüksek	6.181.050
idare Memuru	Orta Okul	3.908.645	STOK KONT.B.MÜH.	Yüksek	11.218.744
Ekonomi Memuru	Lise	5.423.698	Teknik Şef	Yüksek	9.355.876
Özel Güvenlik Amiri	Lise	7.798.396			
Avukat	Yüksek	8.443.375			

SAYIN ÜYEMİZ,

DAHA GÜÇLÜ BİR TMMOB

VE ETKİN BİR MADEN

MÜHENDİSLERİ ODASI İÇİN

ADRESİNİZİ GÜNCELLEŞTİRİP

AİDATINIZI ÖDEYİNİZ.

YÖNETİM KURULU

TMMOB BASIN AÇIKLAMASI

- **"KAMU ÇALIŞANLARININ GREVLİ TOPLU SÖZLEŞMELİ SENDİKAMÜCADELESİNİ DESTEKLİYORUZ"**

İki milyon kamu çalışanı yıllardır Aralık ve Temmuz aylarında olduğu gibi bu yılda demokrasi söylemleriyle iktidara gelen koalisyon hükümetinin iki dudağı arasında çıkacak zamları beklemektedir.

24 Ocak kararlarıyla başlayan, askeri rejimle pekiştirilen, koalisyon hükümetiyle süregiden ücretli çalışanlar aleyhine çözümler, ücretli çalışanların milli gelirden aldıkları payı hızla % 36'lardan, % 13'lere düşürmüştür.

Bu süreç içerisinde;

- Çalışan kesimler nedeni olmadıkları enflasyonun ağır sonuçlarıyla artan hayat pahalılığı karşısında giderek yoksullaşmalarındır.

- Gelir dağılımının en bozuk olduğu 7 ülkeden biri olan ülkemizde, gelir dağılımındaki adaletsizlik giderek büyümüş, sosyal devlet anlayışı terk edilerek çalışanları koruyucu hiçbir politika geliştirilmemiştir.

- Vergi yükü çalışan kesimlerin üzerine yıkılmış, Devlet çalışan kesimden vergi, sermaye ve rant kesiminden borç almış ve bu borçlarda yine çalışan kesimlere ödetilmiştir.

- Özelleştirme ile yıllardır politik müdahalelerle bugünkü duruma getirilen KİT'lerin ağır faturası, 700 bin kişinin işsizliği ile sonuçlandırılacak ÖZELLEŞTİRME ile çalışanlara çıkarılmak istenmiştir.

Bütün bunlara karşın;

- 80'li yılların sonlarında başlayan ve gittikçe yükselen kamu çalışanlarının sendikal mücadelesi sürekli olarak engellenmek ve bastırılmak istenmektedir.

İnsan hakları kapsamında değerlendirilen ve demokrasilerin vazgeçilmez unsuru olan sendikal haklar, hazırlanan Personel Yasası ve Kamu Çalışanları Sendikaları Yasa Tasarıları ile içi boşaltılmış, yasaklar ve kısıtlamalarla dolu olarak kamu çalışanlarına dayatılmak ve kabul ettirilmek istenmektedir. Toplu sözleşmesiz ve grevsiz sendikalar yasası önerileri mevcut durumun devamını sürdürme çabalarından kaynaklanmaktadır.

TMMOB olarak, kamu çalışanlarının toplu sözleşmeli-grevli sendikal haklar için yürüttükleri haklı mücadelelerini bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da desteklemeye devam ediyor, Kamu çalışanlarının "Demokrasi ve Sendikal Haklar" için başlattıkları eylemleri destekliyor, sendikal hakların bir bütün olarak elde edilmesinin ancak ve ancak toplumun demokratik örgütlerinin mücadelesiyle olanaklı olduğunu bir kez daha vurguluyoruz!

TMMOB İSDEMİR TEMSİLCİLİĞİNDEN

Bir yıl önce Temmuz-1992'de İskenderun Demir Çelik'te çalışan mühendis ve mimarlar 300'ü aşkın imza ile TMMOB'ye yazdıkları yazıda ve daha sonraki toplantılarda kamu çalışanı mühendis ve mimarların taleplerine TMMOB'nin yeterince eğilmediğini dile getirmişlerdi.

Toplantılardan edindiğimiz izlenim TMMOB yönetiminin tabandan kopuk olduğu, gücünü ve neleri yapabileceğini kestiremediği olmuştur. Gücünü anlamının yolunun tabana inmek, onların sesine kulak vermek olduğu net bir şekilde anlatılmıştı.

TMMOB İsdemir İşyeri Temsilciliği olarak TMMOB yönetiminden İsdemir'de çalışan 600 mühendis ve mimarı dinlemesini defalarca rica ettik. Ne yazık ki yöneticiler Adana'ya kadar gelmelerine rağmen ne bizleri bilgilendirerek Adana'ya görüşmek için davet ettiler ne de İskenderun'a kendileri geldiler.

Bunlar gösteriyor ki TMMOB yönetimi aktif bir çalışma yapmıyor. Üyelerinin sorunları ile ilgilenmiyor. Kamu çalışanlarının heyecanlarının en yüksek olduğu dönemlerde Aralık ve Haziran aylarında memur maaş zamlarının açıklanması öncesinde etkin eylemler ve açıklamalar beklenirken TMMOB yönetiminin duyarsızlığı ve pasifliği sürüyor.

Üyelerinin yaklaşık yarısının kamuda çalıştığı düşünülürse TMMOB'den bizlerin taleplerine duyarsız kalmamasını istemek hakkımızdır. Birçok çözüm bekleyen sorun arasında şu anda ücret artışı ön plana çıkmıştır.

Temmuz-1993 memur maaş artışının açıklanacağı şu günlerde TMMOB yönetimi üyelerinin taleplerini en etkili bir şekilde duyuracak bir yol izlemelidir. Ücret dengesizliği çarpıcı bir şekilde açıklanmalı, mühendis ve mimarların onurlarına yaraşır bir yaşam standardı sağlayacak maaş artışı beklentimiz yetkililerin dikkatini çekecek eylemlerle anlatılmalıdır.

Kitlelerin eylemlere hazır olduğu bir ortamda TMMOB yönetimi pasifliğini ve duyarsızlığını sürdürürse üyenin "TMMOB benim için ne yapıyor" sorusuna bugüne kadar cevap bulunamadığı gibi bundan sonrada bulunamayacaktır. Pamuk ipliği ile bağlı TMMOB yapısı çökecektir.

TMMOB'nin güçlenmesini isteyen ve bu yönde her türlü çalışmayı yapan İsdemir işyeri Temsilciliği olarak yukarıdaki taleplerimiz doğrultusunda çalışmalar bekler başarılar dileriz.

İTÜ MADEN 40. KURULUŞ

İTÜ Maden Fakültesi 1-3 Temmuz 1993 tarihlerinde üniversitenin Ayazağa Kampüsü'nde düzenlediği törenlerle, kuruluşunun 40. yılını kutladı. Kutlamalara İstanbul dışından, çoğu Fakültemizin eski mezunu 100 den fazla misafir katıldı. Bu sayı, başta Fakültemiz mensupları olmak üzere, üniversitemizden ve İstanbul içinden katılmalarla zaman zaman 200'e yaklaştı. 1 Temmuzda Fakültemiz orta bahçesinde yapılan Açılış kokteyline 350 kişi katılırken, Fakültemizin iki geleneksel sosyal faaliyetine yani 2 Temmuz Cuma akşamı Hilton havuz başında yapılan "Fakülte Gecesi" ile 3 Temmuzda Belgrad ormanlarında yapılan pikniğe olan katılımlar sırasıyla 280 ve 300 olarak gerçekleşti.

Fakülteye 25 yıldan fazla hizmeti geçen 48 kişiye hizmet plaketinin verildiği, ilk kuruluş yıllarından başlayarak bugünlere gelinmesinde büyük hizmetleri dokunmuş emekli hoca ve memurlarımızın ve birçok eski mezunumuzun çeşitli sohbetlerle ve söyleşilerle renklendirdiği kutlama törenlerinde ayrıca, "Dünden Bugüne Türkiye'de Madencilik" ve "40. yılın ışığında Madencilik Eğitimi ve Sorunları" isimli, günümüzün sektörle ilgili iki güncel ve önemli konuda, değişik görüşlerin ortaya konup tartışıldığı iki tane de panel yer almıştır.

Bu kutlamaların ikinci kısmı 1-3 Aralık 1993 tarihlerinde, "Maden Fakültesi 40. Yıl Sempozyumu" adı altında, ge-

FAKÜLTESİ YILINI KUTLADI

ne Fakültemizde düzenlenecektir. 3 gün sürecek olan bu sempozyumun konulan "Ekonomik açıdan Madencilik sektörü (pazarlama dahil), "çevresel etkiler açısından madencilik faaliyetleri" ve "Dünyada ve Türkiye'de Madencilik Eğitimi" ana başlıkları altında toplanacaktır. Sempozyum, 4 Aralıkta, Maden mühendisleri odasının her yıl muntazaman düzenlediği "Madenciler Bayramı" ile son bulacaktır.

Bu sempozyumda tebliğ sunmak isteyenlerin 17 Eylül cuma akşamına kadar bu isteklerini bize iletmeleri ve 300 kelimedenden az olmayan tebliğ özetlerini de, en geç 8 Ekim 1993 cuma akşamı bize ulaşacak şekilde göndermeleri gerekmektedir. Tebliğleri kabul edilenlerin, kendilerine gönderilecek yazım kurallarına göre hazırlanmış tam metinlerinin bize ulaşma tarihleri ise 12 Kasım 1993'tür. Bu tarihten sonra gelen tebliğler basılmayacak ve programa alınmayacaktır.

Sempozyum boyunca kapalı alanlarda tanzim edilecek sergi imkânları da sektörümüzün tüm kurumlarına açıktır.

Bu vesile ile, kutlamalarımıza çeşitli şekillerde destek verecek veya katılarak katkıda bulunan ve emeği geçen herkese burada bir defa daha teşekkür etmeyi borç biliyorum. Saygılarımla.

Prof. Dr. Şinasi Eskikaya
DEKAN

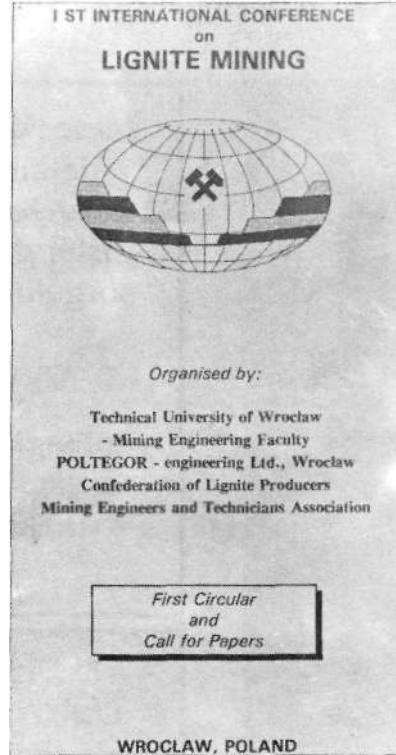
Fazla bilgi ve başvuru;

İTÜ Maden Fakültesi Dekanlığı
Ayazağa - İSTANBUL

BİRİNCİ ULUSLARARASI LİNYİT MADENCİLİĞİ

"Birinci Uluslararası Linyit Madencilik Konferansı" 20-23 Haziran 1994 tarihlerinde Polonya'da yapılacak. Konferans Organizasyonu Wroclow Teknik Üniversitesi, Poltegor Mühendislik Şirketi, Linyit Üreticileri Birliği ve Maden Mühendisleri ve Teknikerleri Birliği'nce yapılacaktır. Konferans konuları genel olarak; jeolojik arama, linyit rezerv ve kalite tespiti, dizayn, madencilik, su atımı, şev stabilitesi, makina-ekipman, çevre düzenlemesi, ekonomik problemler ve linyitin gelecekte enerji ve diğer kullanım alanları şeklindedir.

Konferans başvuru adresi :
The Secretary of 1st International
Conference on Lignite Mining
Instytut Gornictwa Politechniki
Wroclawskiej
PL. TEATRALNY 2
50 - 051 WROCLAW, POLAND
FAX: (4871) 223-664

DUYURU

Oda kimliklerimizi değiştiriyoruz. Eski Oda kimliklerini, daha çağdaş bir tasarımlı yeni oda kimlikleriyle değiştirmek için; vesikalık bir resim ve eski kimlik kartınız ile beraber Odamız'a başvurmanız gerekli ve yeterli olacaktır.

Sayın Üye,

Meslek örgütleri bilimsel ve teknik çalışmaların yanında, üyelerinin hak ve çıkarlarını da korumalıdır. Bu uzun soluklu bir mücadeleyi gerektirir. Bu süreç içinde, Odamıza maddi ve manevi desteklerinizi her zaman olduğu gibi bekliyoruz. Aidatlarımızı yatıralım. Odamız bu sıkıntılı, günlerini yine sizin desteklerinizle aşacaktır.

Sayın Üyemiz,

Bültenimiz, sayenizde her geçen gün daha okunur oluyor. Israrla bize yazın. Eksiklerimiz konusunda bizi uyarın. Bülteni daha okunur kılmak için bize yol gösterici olun. Görsel malzeme konusunda çok sıkıntı çekiyoruz. Yazılarınız yanında konuyla ilgili fotoğraflarınızı da bekliyoruz.

Bültene yazı yazarken, kısa özgeçmişinizi ve bir fotoğrafınızı gönderirseniz, onları da basmak istiyoruz. Böylece üyelerimizin birbirini daha iyi tanıyacağını düşünüyoruz.

Saygılarımızla,
Bülten Kurulu

YAYIN DÜNYASI--YAYIN

COAL

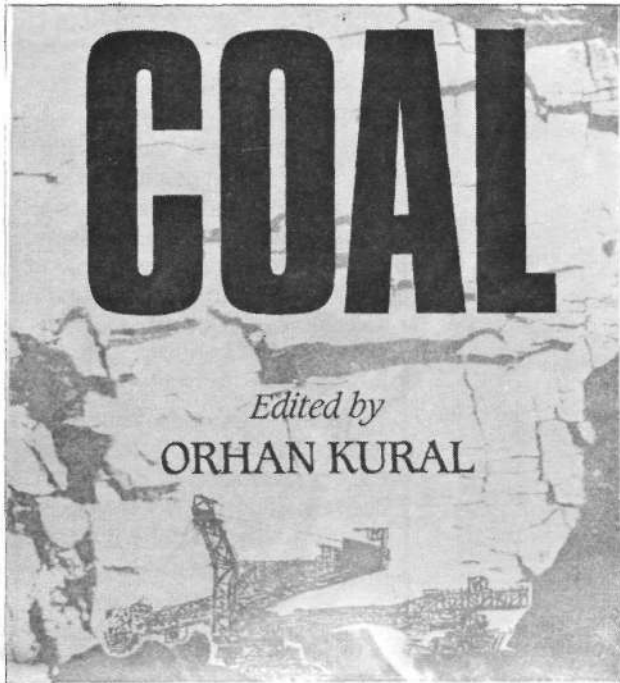
Prof. Dr. Orhan KURAL'ın editörlüğünde Türkçe olarak basılan "Kömür" kitabının bir benzeri geniş bir araştırmacı kadrosu tarafından uluslararası maden bilim çevrelerinin de katılımıyla İngilizce olarak yayına hazırlanıyor. Önceleri yurtdışından yabancı yazarların yazı kadrosundaki çoğunluğu öngörülmüşken, yoğun bir emek harcanarak ortaya çıkacak böylesi önemli bir eserin ülkemizin bilimsel yönden tanıtılmasına olanak yaratacağını düşünerek, Türk ve yabancı bilim adamlarının ortak bir ürünü olmasına karar verilmiştir.

Yayına hazırlanan "COAL" kitabının bölümler arası uyumu sağlayacak ilkeleri ortaya çıkarılarak, Türk yazarları ağırlıklı olmak üzere değişik ülkelerden 60 kişilik yazar kadrosu tespit edilmiş ve tüm bölümler üzerinde çalışmalar devam etmektedir.

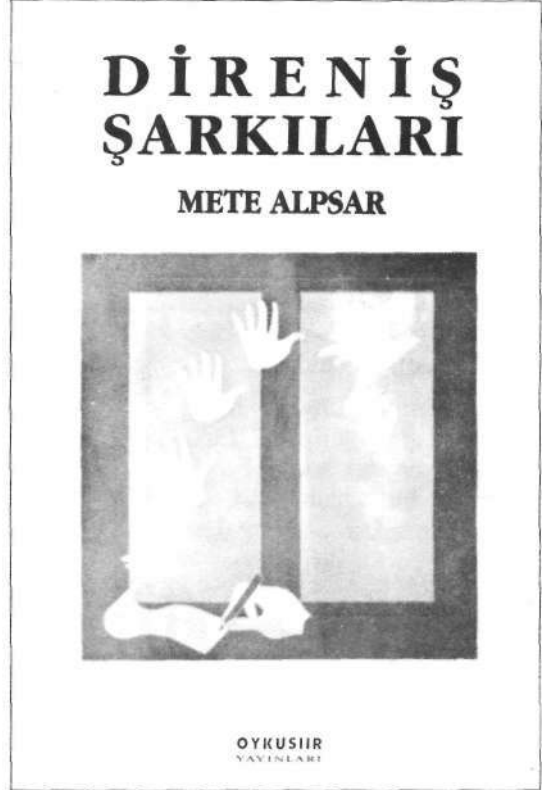
Kömür üretimi veya tüketiminde dünyada söz sahibi 17 devlet başkanının hazırladıkları yazılar kitabın önsözüne konulmuştur.

Yazılacak bölümleri bilimsel açıdan incelemek üzere oluşturulan "Advisory Board" (Danışma Kurulu) başta Türkiye olmak üzere; ABD, Almanya, Arjantin, Arnavutluk, Avustralya, Belçika, Birleşik Arap Emirlikleri, Brezilya, Bulgaristan, Burma, Cezayir, Çekoslovakya, Çin, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Hindistan, Hollanda, Irak, İngiltere, İran, İspanya, İsrail, İsviçre, İtalya, Japonya, Kanada, Kazakistan, Kıbrıs, Kırgızistan, Kolombiya, Litvanya, Macaristan, Malezya, Meksika, Mısır, Nijerya, Peru, Polonya, Romanya, Rusya Federasyonu, Sırbistan, Slovenya, Şili, Ürdün ve Yunanistan temsilcilerinden oluşturuldu. "Advisory Board" üyeleri arasında Bulgaristan Çevre Bakanı Mr. Valentin VASELIEV ve Estonya Devlet Bakanı Prof. Dr. Anto RAUKAS gibi üst düzey yöneticileri de bulunmaktadır.

Dünyada ilk kez bu denli geniş bir kadro ile hazırlanmakta olan kitap unvanına sahip olacak "COAL" isimli eser, yaklaşık 1500 sayfa ve 32 bölümden oluşmaktadır. Eserin en geç Mart 1994 yılında tamamlanması ve dış ülkelerin temsilcilerinin katılacağı bir kokteyl ile tanıtımının yapılması planlanmıştır.

DİRENİŞ ŞARKILARI"

Mete Alpsar, on yıldır yüreğinde damıttığı şiirleri gün yüzüne çıkarıyor. İşlek bir dille kanaviçe işler gibi işlediği şiirlerle hem sorguluyor, hem yakın tarihimizi yazıyor.

Direnış Sarkılan,
yeni sesler, yeni renkler, sevinçler,
çoşkular getiriyor. Taze diri bir
dünya sunuyor bize...

Yürek Gökökur

* **BU KİTAPLARI ODAMIZDAN
TEMİN EDEBİLİRSİNİZ...**

DÜNYASI

MADEN İŞLETME PROJELERİ HAZIRLAMA VE DEĞERLENDİRME*

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Maden Mühendisliği Bölümü'nde öğretim görevlisi olarak çalışan Sn. Ali Kahrıman "Maden İşletme Projeleri Hazırlama ve Değerlendirme" isimli kitabını yayınladı. Sn. Prof. Dr. Mehmet Canbazoğlu'nun yazdığı sunuş yazısını veriyoruz.

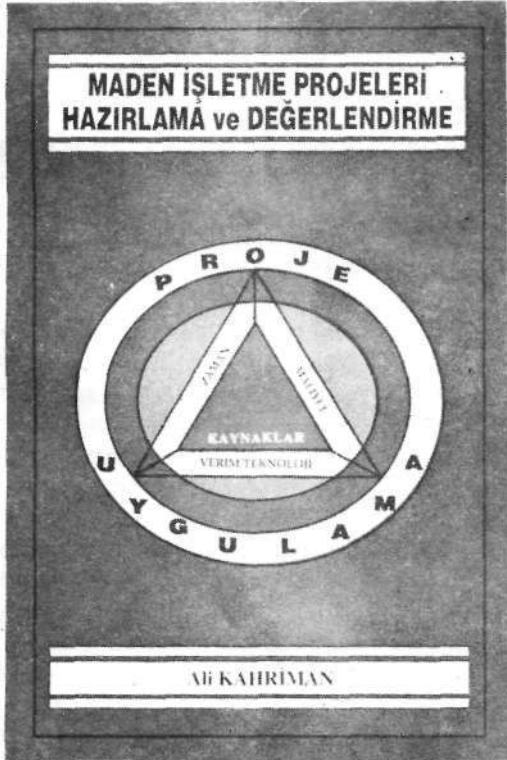
Bilindiği üzere, günümüzde, ülkelerin gelişmişlik düzeyini ölçmede kullanılan başlıca kriterler; kişi başına tüketilen enerji, fosfat, çelik, çimento gibi, temelinde hammadde olarak doğal kaynak gerektiren, madencilik esaslı parametrelerdir.

Esasen doğal kaynaklarını doğru ve zamanında, en fazla katma değer yaratacak şekilde değerlendirerek toplum hizmetine sunan ülkelerin ekonomik sorunlarını önemli ölçüde çözümlenmiş oldukları da bilinen bir gerçektir.

Öte yandan, madencilik sektörü tüm girişimciler açısından riski yüksek, büyük yatırımlar gerektiren nitelikleri ile de çok çekici olmaktan uzaktır. Bu nedenle madencilik yapılacak yatırımların avantajlı olup olmadığı konusunda, karar üretecek kişi yada kuruluşların, kararlarını objektif ve sayısal kriterlerle oluşturmaları; günümüzde bir zorunluluk haline gelmiştir. Tüm bu nedenlerle kit kaynakların optimum kullanımı için proje bazında yaklaşım esastır.

Sayın Ali Kahrıman tarafından hazırlanan bu kitap kişisel birikimlerine ek olarak konuyla ilgili derlemeleri de içerecek şekilde düzenlenmiştir. Madencilik projelerinin hazırlanmasında şablon çözümler ortaya koymanın yada böyle bir iddiada bulunmanın doğru olmayacağı herkesçe bilinmektedir.

Ancak, yine de büyük emekle hazırladığını bildiğim bu eserin madencilikimize önemli katkıları olacağı kanısındayım. Sektördeki görevli teknik elemanların ve öğrencilerin ciddi bir kaynak kitaba kavuşmuş olduğunu düşünmekteyim. Kitabın madencilik camiasına yararlı olmasını dilerim.

RE'SEN EMEKLİLİK UYGULAMASINDA YENİ GELİŞMELER

Bültenimizin 22. sayısında; İktidarda bulunan koalisyon hükümetinin kimi Bakanlarının TBMMden yasa çıkarmaksızın KİT yöneticilerine verdikleri şifahi talimatlarla, Kurumlarda 30 hizmet yılını doldurmuş elemanlara -kayıyı gösterdiklerini- belirtmiş, bu biçimiyle anti-demokratik bulduğumuz uygulamamı., yıllarca Kurumlarına özveriyle hizmet vermiş emekçilere karşı büyük bir vefasızlık örneği oluşturduğuna işaret ederek, bu durumun hem Kurum yöneticilerini çalışma arkadaşları karşısında zor duruma düşüreceğine/yıpranacaklarına hem de hedef alınan çalışanlarda onulmaz yaralara neden olacağına ilişkin görüşlerimize yer vermiştik. Yine aynı yazıda, bu gayri insani uygulamaya son verilmesini, emekliliği özendirici, yasal, insani, çağdaş düzenlemeler yapılması gerektiğine işaret etmiştik.

O günden bu yana yaşananlar ne yazık ki endişelerimizi haklı çıkarmış, konu alabildiğine tatsız bir düzeye gelmiştir. Resen emeklilik uygulamasına hedef olan (aralarında çok sayıda üyemizde bulunmaktadır) elemanlar-doğallıkları yargı yoluna başvurmuşlar ve hepsi de açtıkları davaları kazanmışlardır. Böyle olmasına karşın kurum yönetimleri mahkeme kararını uygulamamak için hukuk dışı baskı yöntemlerine başvurmuşlardır. Bu baskılar sonucunda bir kısım çalışan durumu kabullenerek emekli olmuş, diğer bir kısım ise mahkeme kararlarının hukuksal çerçevede uygulanması hususunda ısrarlı olmuşlar ve sonuçta görevlerine iade edilmişlerdir. Ancak, kararın uygulanmasının akabinde; eleman ihtiyacı bulunmayan, en ücra köşelerdeki işletmelere suni/uydurma gerekçelerle gönderilmişlerdir: Daha da ileri giderek yıllık izinleri kullanılmamış hatta akıl almaz bir şekilde sağlık dispanserine gidebilmek için gerekli olan sevk işlemi bile engellenmiştir.

Dünyanın yeni bir binyıla hazırlandığı şu dönemde, yönetenlerin ülkemiz çalışanlarına bakiş açısı anlaşılır gibi değildir. Daha da öte son derece üzücüdür.

Bu olayda bir kez daha göstermektedir ki, Kamuda çalışan emekçi memurlar ekonomik demokratik-mesleki ve diğer sorunlarının çözülebilmesi, insani çalışma koşullarına ulaşılması için vakit kaybetmeksizin grevli-toplu sözleşmeli sendikal haklara kavuşmalıdırlar.

ETİBANK ve GERÇEKLER

Etibank'ın bankacılık bölümünün, Genel Müdürlükten ayrılarak bir anonim şirket haline getirilmesi kararlaştırıldı.

Cumhuriyetin ilk yıllarında ülkemizi yönetenler, sanayileşmenin ve kalkınmanın en önemli etkenlerinden birinin de madencilik sektörü olacağı bilinciyle, 1935 yılında Etibank Genel Müdürlüğü'nün kurulmasına karar vermişlerdir. Bu yıllarda madencilik sektörüne yapılan yatırımların toplam yatırımlar içerisindeki payı % 40'a kadar yükselmiştir. Bugün bu oran % 1,5 civarındadır.

Madencilik sektörü, yılların ihmal ve yanlış politikaları sonucu, günümüzde büyük bir kriz geçirmektedir. Dünya maden ve metal

borsalarındaki dalgalanmalar, Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla maliyet kavramlarını hiç gözönünde bulundurmadan dünya pazarlarına "damping" rayiçlerle sürülen cevherler, fiyatların hızla düşmesini sağlamış ve ülkemizde birçok maden ocağı ya kapanmış ya da kapanma noktasına gelmiştir. Özet olarak, madencilik sektörü, "kamusu ve özeli ile birlikte" bir kriz geçirmektedir. Krizin en somut "semeresi" olarak, özel sektöre ait birçok linyit, demir, cıva, antimuan, kurşun-çinko, manganez ve manyezit ocağının kapanması örneklenebilir. Şu anda, sektörümüzde, metal madenciliği kapsamında hayat belirtileri gösteren tek işkolu olan krom madenciliğinin durumu da pek iç

açıcı değildir. Dünyaya krom fiyatları, 1989 yılında 100-150 \$/ton olmasına rağmen, 1993 yılında 50-60 \$/ton'a kadar düşmüş ve krom madencileri, bu fiyatların üzerinde krom ürettiklerinden, malî krize girmişlerdir. Etibank, krom üreticilerinden yaklaşık 200.000 ton krom cevheri olarak ferrokrom haline getirmiştir. Etibank'ın bankacılık bölümü halktan % 70-71 faizle topladığı mevduatı % 84-85'e malederek madencilik alanında kullanılmaktadır. Şayet bankacılık bölümü olmasa idi, Etibank, özel bankalardan faizi % 200'lere varan krediler kullanmak

mecburiyetinde kalacak ve bugünkü zararı (1,7 trilyon TL), iki katına katlanmış olacaktı.

Bankacılık bölümü ayrıldıktan sonra, madencilik bölümünün daha fazla zarar edeceği bir gerçektir; çünkü, Etibank, ekonomik ömrünü tamamlamış olan madenleri de işletmek mecburiyetindedir. Bu durum, ileri aşamalarda tasfiye ve özelleştirme konularını gündeme getirecektir. Tabii ki, gündeme ilk gelecek olan da borlardır. Dünya bor rezervleri 2,7 milyar ton civarındadır. Bu toplam rezervin 2 milyon tonuna, yani % 60'ına ülkemiz sahiptir ve dünya bor üretiminin % 48'ini ülkemiz karşılamaktadır. Etibank, bor üretiminde tekeldir ve ülkemize önemli miktarda döviz girdisi sağlamaktadır. Daha iyi politikalar izlenerek, üretim miktarı ve pazar payı rahatlıkla artırılabilir. Borlar, özelleştirilirse -hele de uluslararası sermayeye açılması gerçekleşirse- Türkiye elindeki çok önemli bir kozu kaybedecektir.

Tüm madencilik sektörünün olduğu gibi, Etibank'ın da önemli sorunları vardır. Etibank'ın, bankacılık ve madencilik bölümleri ile bir bütün halinde değerlendirilerek, verimli hale getirilmesinin daha doğru olacağı görüşündeyiz. Madencilik sektörü kaynak yaratıcı bir sektördür. Madenlerimiz, sanayinin ihtiyacına göre ve maksimum verimi elde edecek şekilde değerlendirilmelidir. Konjktürel fiyat alçalmalarının geçici olduğu gerçeğini gözardı etmeden ve madenciliğe gereken desteği vererek uzun vadeli politikalar üretmemizin, hem sektörümüz, hem de ülkemiz menfaatleri açısından yararlı olacağı düşüncesindeyiz.

Asım KUTLUATA
Yönetim Kurulu Başkanı

ETİBANK

Madenciliğin Ustası

Anadolu'dan binlerce yıllık madencilik mirasını devralan Etibank, yıllardır madenlerimizi değerlendiriyor.

Daima daha iyiye, daha büyük hedeflere yol alan ETİBANK, sizlerle birlikte Türk ekonomisine madencilik alanında en büyük katkısı olan kuruluş....

Etibank'la Türk Madencilik sektörü büyüyor, geliyor....

ETİBANK

"güçlü kuruluş, güçlü bankacılık"

ODAMIZ, GENEL MADEN-İS'İN DÜZENLEDİĞİ EĞİTİM SEMİNERLERİNE KATILYOR

HHMBjr ve MTA işyerlerinde örgütlü Genel Maden İşçileri Sendikasının Haziran-Ekim/1993 döneminde programa aldığı "Temel Sendikacılık, İşçi Sağlığı-İş Güvenliği ve Meslekî Eğitim Semineri", TURK-İŞ'in Samsun'daki tesislerinde gerçekleştiriliyor. Çoğunluk itibarıyla Armutçuk, Kozlu, Üzülmöz, Karadon ve Amasra Ms.'nin gruplu işçilerinden oluşan 900 kişilik bir madenci kitlesinin eğitimini hedefleyen seminer, anılan dönem içinde 10 tur dönülecek 4 günlük vardiyalarla ve 90'ar kişilik katılımlarla hayata geçiyor.

Seminer programının ilk günü, açılış oturumu ile Odamız'ca hazırlanan "Türkiye'de Madencilik Sektörü ve TTK'nun Genel Durumu" başlıklı bir tebliğin sunulduğu madencilik politikası oturumunu kapsıyor. Kalan üç günde ise, Sendikamızın teknik danışmanları ile Kurumda çalışan uzman üyelerimizin ve işyeri hekimlerinin sunduğu tahkimat, ferdi koruyucular, ocak gazları, havalandırma, kaza istatistiklerinin tahlili ve ilkyardım konularındaki tebliğlerle, seminere devam ediliyor. Sendikamızın uzmanları da sendikal örgütlenme ve toplu sözleşme düzeni konularında madencilere eğitim veriyor.

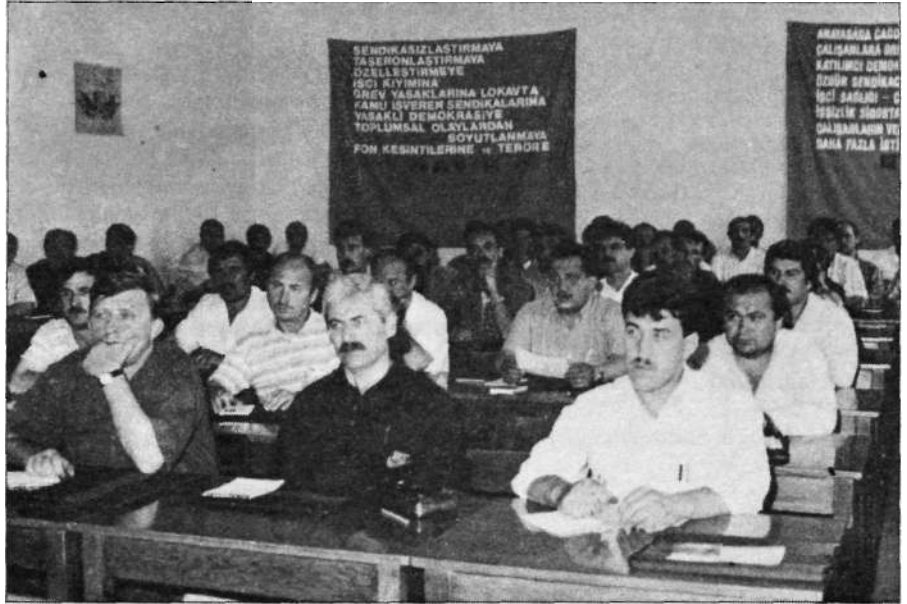
Gruplu işçilerin tamamı, hayatlarında ilk defa böyle bir seminere katıldıklarını ve çoğunluğu da, askerlik, hizmetleri dışında, köylerinden dışarı hiç çıkmadıklarını ifade ettiler.

Odamız, tebliğ metnine bağımlı kalmaksızın üç saat süreyle, madencilik politikaları hakkında işçilere irticalen bilgi aktarıyor ve bir saat süreyle de kendileriyle fikir teatisinde bulunuyor. Madenciler, Odamız'ca sunulan tebliği, kimi zaman dikkatli, kimi zaman da öfkeli bir ilgiyle izliyorlar. Çok canlı bir tartışma ortamı yaratan ve 32 sayfalık bir eğitim broşürüne dönüştürülerek Sendika tarafından 5.000 nüsha bastırılıp tamamı dağıtılan tebliğimizi dinleyen madenciler, konu üzerine yorum getiriyor ve öfkelerini aşağıdaki iki ayrı tepkiyle dile getiriyorlar:

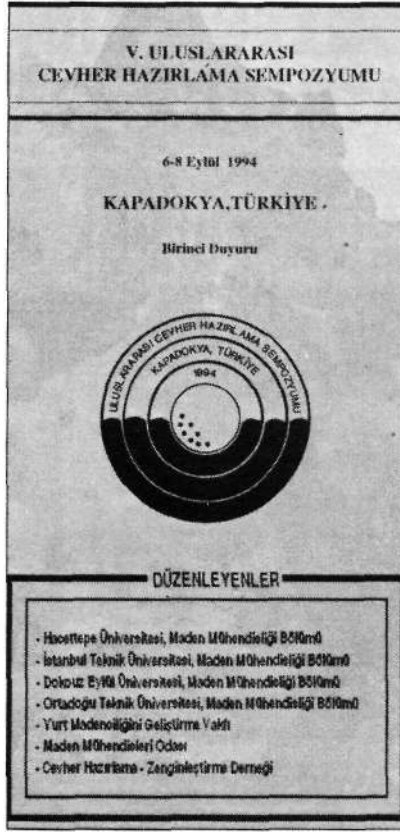
- Oda, burada söylediklerini niye kamuoyuna ve devlet yetkililerine anlatmıyor?

- Habire konuşuyorsunuz, konuşuyorsunuz; ama söylenenler hep lâfta kalıyor. Bu anlattıklarınız aşağıya inmiyor. Ocakta, değişen hiçbir şey yok. Artık, bir şeyler yapmak lâzım!

İkinci tepkinin, genellikle yeraltı işçilerince dile getirildiği bildiriliyor.

Kazmacıların, Domuzdamcıların, Lâğımçıların, Tabancıların ve Otekiler'in, Geleneksel Madencilik Politikalarımızı Dinlediklerinin Resmidir.

2. MADENCİLİK ŞURASI ANKARA'DA YAPILACAK

Madencilik Sektörünün sorunlarının tartışılacağı 2. Madencilik Şurası çalışmaları devam ediyor.

20-21-22 Ekim tarihlerinde Ankara'da Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü salonlarında gerçekleştirilecek olan şura Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının koordinatörlüğünde tüm sektör kuruluşlarının katılımı ile hazırlık çalışmaları yürütülmektedir.

Şura'da ağırlıklı olarak şu konular işlenecek:

- Madencilik'in ülke ekonomisindeki yeri,
- Madencilik Sektörünün güçlendirilmesi,
- Çevre ve Madencilik,
- Madencilikte özelleştirme,

bu konularla ilgili kurulan komisyonlar raporlarını hazırlayarak Organizasyon komitesine ilemişlerdir.

BRIÇ... BRIÇ... BRIÇ...

Gayri maddi el yer trampaları

Aşağıdaki el, Geza Ottlik ile Hugh Kelsey'in "Adventures in Card Play" (Kağıt Oyununda Maceralar) adlı kitabından alınmıştır:

Batı - Doğu zonda

4D85

VD6

• D865432

* AD

4 RV1094

İM 054

• -

* R8762

Batı	Kuzey	Doğu	Güney
1 SA	Pas	Pas	2 Pik
(16-18)			
Pas	4 Pik...		

Zonda olmasa bile, Güneyin "kuvvetli" bir sanzatu açışını 2 Pikle uyandırması (sadece 7 op VE 10 ODP ile) epey cesaret ister! Belki önce 2 Trefl ile uyandırıp kontr gelirse 2 Pike kaçmak daha isabetli olurdu. Diyaqramdaki dağılıma göre, Kuzey 2 Karo der Güney 2 Pik deklare ederdi. Ama bu sekansla manşın bulanabileceği kesin değildir.

Batı pik asını çıkar ve pik üçlüsüyle devam eder, Doğu sırasıyla ikiliyi ve beşliyi verir. Oyuna nasıl devam edersiniz?

CEVAP : Batı en iyi çıkışı yapmış ve yere bir kör çaktırmanıza izin vermeye hiç niyeti olmadığını açıkça belli etmiştir. Karoları en az üç kupla sağlayabileceğinize göre sağlanacak karoları kullanmanıza imkân yoktur: Çünkü üç karo kupundan sonra elde kozunuz kalmaz ve yere geçip dışardaki son kozu olmak için başka yer geçeriniz yoktur. Öyleyse, kontratınızı yapabilmenin tek yol beş trefl ve şu veya bu şekilde beş koz lövesi almaktır. Bu ise, tréfiler 3-3 bile olsa imkânsız gibi görünmektedir. Ama siz umudunuzu kaybetmediniz ve elyer trampası şeklinde oynamaya karar verdiniz.

ikinci kozu yerden alarak bir karo ya çaktınız, trefl damıyla yere geçtiniz, ikinci bir karo ya çaktınız, trefl asıyla tekrar yere geçtiniz, üçüncü

bir karo ya son kozunuzla çaktınız ve AR bir tarafta (Batıda) üçlü olduğu için yerde üç karo sağladığınız.

Şimdi trefl masını çekip yerden bir kör kaçtınız ve şu duruma geldiniz

	48	
		• D86
47		4 - - -
VR972		¥AV83
• - - -		• V
* - - -		* - - -
	4 - -	
	¥1054	
	• - - -	
	* 87	

Elinizde antre kalmamış olmasına rağmen, Batı sağ trefllerinize çakamaz. Çünkü çakarsa üste çakar ve sağ karolarınızı çekerek bir fazla yaparsınız! Böylece, her şeye rağmen beş trefl yapar ve yerin sağ kozuyla da onuncu elinizi alırsınız.

Dört elin dağılımı şöyleydi:

4D86											
VD6											
• D86532											
* AD											
4A73		4 52									
¥ R972		¥AV83									
• AR9		• V1074									
* V93		• 1054									
	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td></td> <td>K</td> <td></td> </tr> <tr> <td>B</td> <td></td> <td>D</td> </tr> <tr> <td></td> <td>G</td> <td></td> </tr> </table>		K		B		D		G		
	K										
B		D									
	G										
	4RV1094										
	¥1054										
	• - - -										
	* R8762										

Koz atağından sonra kontratınızı yapabilmenin iki şartı vardı 1) Trefllerin 3-3 olması; 2) Karo AR'sinin bir tarafta üçlü olması. Son kozun Batıda veya Doğuda kalmış olmasının önemi yoktur: Son koz Doğuda bile olsa, sağ treflnizi oynayıp yerden ikinci kör perdanınızı kaçarsanız ve yer sağlanır!

SATRANÇ... SATRANÇ... SATRANÇ...

Bu sayımızda, geçen sayımızda da gördüğünüz açılış tuzaklarına yeni örnekler, unutulmayan partilere Alekhin ve Marshall arasında oynanan güzel bir oyun ve her zaman olduğu gibi Problem ve Etüt bulacaksınız.

AÇILIŞ TUZAKLARI

* 1. e4 e5 2. Af3 Ac6 3. Fb5 (ispanyol Açılışı - Ruy Lopez) Age7 4. c3 d6 5. d4 Fd7 6. 0-0 Ag6 7. Ag5 h6? 8. Axf7! Şxf7 9. Fc4 + Şe7 10. Vh5 Ve8 11. Vg5+Ü hxg5 12. Fxg5+MAT

* 1. e4 e5 2. Af3 Ac6 3. Fc4 Af6 (iki At Savunması) 4. Ag5!? d5! 5. exd5 Aa5 6. Fb5+ c6 7. dxc6 bxc6 8. Fa4?! h6 9. Af3 e4 10. Ae5? Vd4 11. Fxc6+ Axc6 12. Axc6 Vd5 13. Axa7 Fg4 14. f3 exf3 15. 0-0 Fc5+ 15. Şh1 f3+ MAT

* 1. e4 e5 2. f4 (Şah Gambiti) exf4 3. Af3 g5 4. Fc4 g4 5. 0-0 gxf3 6. Vxf3 Vf6 7. e5 Vxe5 8. d3 Fh6 9. Fd2 Ae7 10. Ac3 Abc6 11. Kae1 Vf5 12. Ad5 Şd8 13. Ve2 Axd5? 14. Fxd5 Vxd5 15. Fc3 TERK (1-0)

* 1. e4 c5 (Sicilya Savunması) 2. Af3 Ac6 3. d4 cxd4 4. Axd4 g6 5. Ac3 Fg7 6. Fe3 Af6 7. Fc4 0-0 8. Fb3 Aa5? 9. e5 Ae8? 10. Fxf7+ Şxf7 11. Ae6 kazanır.

* 1e4 e5 (Fransız Savunması) 2. d4 d5 3. Ac3 Af6 4. exd5 Axd5 5. Af3 c5 6. Axd5 Vxd5 7. Fe3 cxd4 8. Axd4 a6 9. Fe2 Vxg2? 10. Ff3 Vg6 11. Vd2 e5 12. 0-0-0 exd4 13. Fxd4 Ac6 14. Ff6 Vxf6 15. Khe1+KAZANIR.

UNUTULMAYAN PARTİLER

Alekhin (Beyazlar)

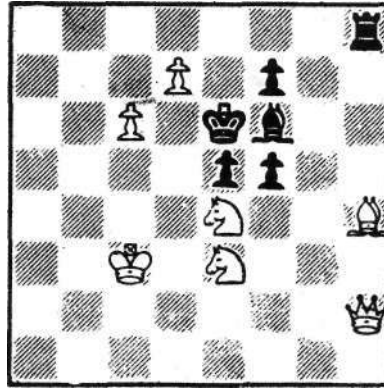
Marshall (Siyahlar)

Baden-Baden 1925

Uluslararası Turnuva

1. d4 Af6 2. c4 d5 3. cxd5 Axd5 4. e4 Af6 5. Fd3 e5 6. dxe5 Ag4 7. Af3 Ac6 8. Fg5.....(8. Ff4 hamlesi Siyahın, 8.....Ab4; hamlesi yapmasına ve taktik işlevselliği ile almasına olanak tanırdı.) 8.....Fe7 9. Fxe7 Vxe7 10. Ac3 Acxe5 11. Axe5 Vxe5(11.....Axe5 12.0-0 0-0; daha iyiydi.) 12. h3 Af6 13. Vd2! Fd7 14. Ve3! Fc6 15. 0-0-0 0-0 16. f4 Ve6 17. e5 Kfe8 18. Khe1 Kad8 19. f5 Ve7 20. Vg5

Problem : 5
ŞerifŞEN,1987

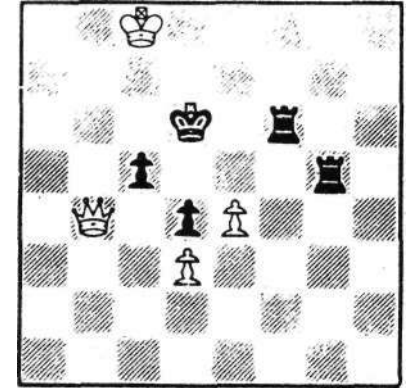
İki hamlede mat.

Çözüm :

1. Fxf6 (2. Vxe5 tehdidi ile)
- 1... Kxh2
2. d8(A)mat1.....f4
2. Va2 mat.

Ad5 21. F6.....(Piyon hücumu, oyunun sonucunu belirleyecek) 21.....Vf8 22. Fc4! Axc3 (Eğer Siyah, 22....., h6; oynarsa, 23. fxg7!.....; ve Beyaz için kazanç.) 23. Kxd8 Kxd8 24. fxg7 Axa2 + 25. Şb1!..... (25. Fxa2.....; hamlesi anlamsız olurdu. Çünkü o zaman 25.....Vc5, ve Siyah kurtulur.) 25.....Ve8 26. e6.....(Beyaz piyonlar önlerine çıkan herşeyi silip süpürüyorlar.) 26.....Fe4+ 27. Şa1..... (Eğer, 27. Kxe4, Kd1+ 28. Şc2 Va4+ 29. b3 Ab4 30. Şd1.....; ve parti siyaha hediye edilmiş olur. (M. Yudoviç).) 27.....f5 28. e7+ Kd5 29. Vf6 Vf7 30. e8 (V) +Terk (1-0).

Etüt : 5
O. Strcek
Sach, 1967

Beyaz kazanır.

Çözüm :

1. E5! Şxe5
- (1...Kxe5 2. Vb6Şe7
3. Vc7 Şe6 4. Vd7 mat.)
2. Vxc5 Şf4 3. Vxd4 Şf5
4. Ve4 mat.

DUNYA PİYASALARINDAN HABERLER

SUPERKONSANTRE DETERJANLAR SODYUMSULFAT TALEBİNİ TEHDİT EDİYOR"

Yeni pazar araştırmaları, Na₂S₄'ün en önemli üç kullanım alanı olan kâğıt, cam ve deterjan imalinde önemli talep düşüşleri gözlemlendi; kâğıt ve cam işkolunda talebin 70'lerden beri sürekli gerilediğini ve süperkonsantre toz deterjanların piyasaya çıkışına bağımlı olarak da, özellikle deterjan imalinde dramatik gelişmeler yaşandığını ortaya koydu. Deterjanlarda dolgu maddesi kullanımından vazgeçilmesi en çok Na₂S₄ tüketimini etkiledi. Süperkonsantre deterjan kullanan ülke sayısının 90'larda hızla artması ve halen en büyük tüketici olan deterjan sanayisinin Na₂S₄'ü boşlaması bekleniyor.

Deterjan imalinde 80'lerde gözlenen talep büyümesine bağımlı olarak, dünya Na₂S₄ üretimi 1990'da 5.1 Mt'luk bir doruğa erişmişti. Deterjan imalinde Sodyum Tripolifosfat kullanımının, tatlı su kaynaklarının ötrofikasyonu ile bağlantılı olarak, birçok ülkede yasaklanması da, çeşitli deterjan formülasyonlarında Na₂S₄ kullanımının artışına yol açmıştı. Ancak, bu tüketim artışı çok kısa ömürlü oldu. Çamaşır deterjanı piyasası, yaygın reklam kampanyalarıyla yeni ürün geliştirmeye sürekli açık ve rekabetin çok sıkı olduğu dinamik bir yapıya sahip olduğundan, 1987'de Japonlar'ın süperkonsantre toz deterjanları piyasaya sürmeleriyle başlayan dramatik gelişme, tüketici eğilimleri üzerinde büyük bir etki yarattı. Sonuçta, Japonya'daki deterjan sanayisinin Na₂S₄ tüketimi 1986'da 205 kt iken, 1989'da 44 kt'a kadar alçaldı ve 90'lı yıllara gelindiğinde, süperkonsantreler, ev deterjanları piyasasının % 80'ini ele geçirdi. Süperkonsantreler, 1989'da ABD ve AT'na girişleriyle birlikte, ABD'nde pazarın % 29'unu, İngiltere'de % 25'ini ve Hollanda'da da yarısından fazlasını ele geçirdi.

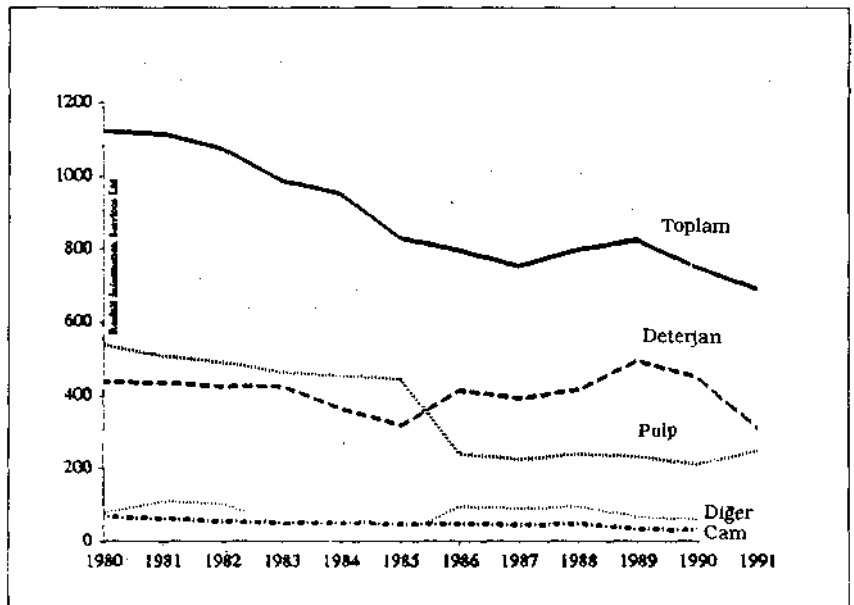
ABD'nin deterjan tekeli olan "Proctor&Gamble", bir istisna dı-

şında, bütün geleneksel toz deterjanları imalat programından çıkardı. Pazar uzmanlarının tesbitlerine göre, halen dünyanın en büyük Na₂S₄ alıcısı olan bu firmanın eğilimlerinin, yıllık talep tahminleri ile ABD'ndeki fiyatlar üzerinde çok önemli etkileri oldu. Firma'nın Na₂S₄ satınahmları da 1989'daki 200 kt'luk düzeyden 1991'de 71 kt'a kadar düştü.

Süperkonsantrelerin ABD ve Japonya'da kazandıkları başarının başka yerlerde de devamı kuşkusuz gibi görülüyor; ama, Japonya'daki deterjan imalatçıların, sıradan maddelerde kullanım için, Na₂S₄ talebine döndükleri de biliniyor ve bu alandaki tüketimin 1989'da 44 kt iken, 1991'de 90 kt'a yükseldiği bildiriliyor. Sıradan deterjanların yeniden rağbet görmesinin temelinde, hem süperkonsantrelerin tüketicilerce benimsenmesinin limite dayanışı, hem de fiyatlardan kaynaklanan isteksizliklerin artışı gibi nedenler bulunuyor. Aynı eğilim, henüz ABD ve AT'nda yankılanmadığı halde, tü-

ketici davranışlarının her yerde benzer limitlere dayandığına dikkat çeken araştırmacılar, deterjan sanayisindeki Na₂S₄ talebinin yeniden canlanacağını tahmin ediyorlar.

Kâğıt ve cam sanayisindeki tüketim alçalmasının 1995'e kadar sürmesi bekleniyor. Kâğıt sanayisinde, kloruz ağartma prosesleri gibi yeni alternatiflere karşı duyulan ilgi giderek artıyorsa da, ekonomik gerileme yüzünden, üreticilerin çoğunun yeni teknoloji yatırımlarından cayaarak "bekle, gör" davranışını tercih ettikleri açıklanıyor. Cam sanayisindeki genişlemelere bakıldığında ise, "hafifleme" eğilimleri sonucunda ortaya çıkan Na₂S₄ tüketimindeki düşüş hızının —cam kap kaçak ağırlığının halihazırda olabildiğince azaltılması nedeniyle— artık frenlendiği görülüyor ve ayrıca, G. Amerika ile GD. Asya'daki cam üretiminin artışı nedeniyle de talep alçalmasının kısmen dengelendiği bildiriliyor.

ABD'nin 1980-1991 Sodyumsulfat Tüketimi (000 T)

DUNYA PİYASALARINDAN HABERLER

BAKIR TALEBİNİN BÜYÜMESİ BEKLENİYOR⁽²⁾

Otomotiv ve telekomünikasyon işkollarında hissedilen kıpırdanmalar ile metropol ekonomilerinin gerileme döneminden çıkışlarına bağımlı olarak, dünya bakır talebinde % 1,7-2,3/yl oranında kısa vadeli artışlar beklendiği açıklandı. Bu olguyla bağlantılı olarak, arz cephesinde de, maden ocaklarının tevsiati, yeni çıkartım ve işleme teknolojilerinin geliştirilmesi gibi değişimler gözleniyor.

Son yıllarda, telekomünikasyon sinyallerinin iletimi için, Cu kablo yerine optik elyaf kabloların benimsenmesi, Cu pazarını etkileyen önemli gelişmelerin en başında yer alıyor, tki malzeme arasındaki rekabet mekanizmasının çok karmaşık bir yapıya sahip olduğu; optik elyaf kablo kullanımının —paradoksiyel olarak— Cu'dan mamul güç kabloları için ek talep yarattığı ve dolayısıyla, orta vadeli gelecekte, Cu tüketiminin beklenen düzeyin de üstüne çıkacağı tahmin ediliyor. Optik elyaf kablolar, iletken olarak kullanılmamakta ve sinyal için gereken ışığın üretimi esnasında, elektrik enerjisi tüketmektedir. Bu nedenle, optik elyaf kablolarla bağlantılı olarak, büyük miktarlarda Cu tel kullanılmaktadır. Dolayısıyla, optik elyaf kabloların kullanımındaki büyüme, bir yandan telekomünikasyon kablolarının Cu tüketimi azaltırken, diğer yandan, güç kabloların tüketimi için yarattığı ek taleple, bu olumsuz etkiyi giderecektir.

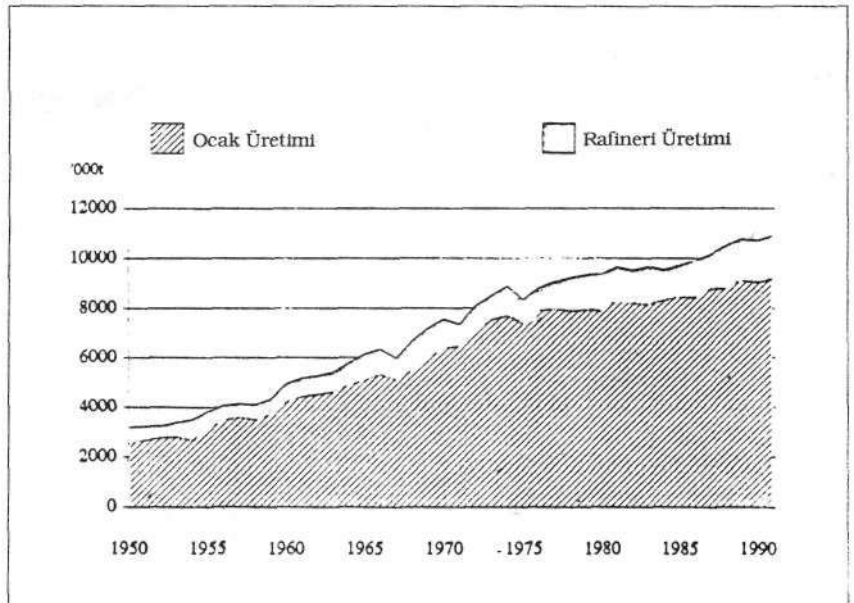
Al'dan mamul radyatörlerle eşdeğer soğutma kapasitesine sahip olan ve ağırlıkları da en az onlar kadar hafifletilen Cu radyatörlerin imaline imkân sağlayan yeni teknik gelişmeler sayesinde, otomotiv iş kolunda da bakır talebinin önü açıldı. Böylece, motorlu araçların ağırlıklarını azaltmak ve yakıt tasarrufunu arttırmak amacıyla, Cu'a tercihen Al kullanılması yönünde doğan baskılar da ortadan kalktı. Pazar araştırmaları, ABD'ndeki binek otolarının ağırlıklarının 1975'den bu yana % 25 oranında hafiflediğini ve aynı dönemde motorlu araçların imalindeki

Cu tüketiminin % 60 oranında arttığını ortaya çıkardı. ABD'nde imal edilen binek otolarındaki Cu tüketiminin doruğa ulaştığı öne sürülüyor; ancak, diğer ülkelerde imal edilen motorlu araçlardaki tüketim artışı için, hâlâ önemli fırsatlar bulunduğu tahmin ediliyor.

Cu üretimindeki en önemli teknolojik gelişme olan liç-elektrokazanım yöntemi, fazla yeni olmamakla birlikte, konvansiyonel madencilik yöntemleri olan konsantrasyon-izabe-rafinasyon proseslerine kimi yerde takviye kimi yerde ise ikame olarak, son yıllarda büyük itibar kazandı. Hidrometalürjik proses, daha önceden pasa olarak atılan oksitli cevherlerin veya artıkların içerdiği Cu'nun kurtarılmasını sağlıyor. 1968'de Arizona'da işletmeye alınan, dünyanın endüstriyel ölçekli ilk solvent ekstraksiyon-elektrokazanım tesisi, sadece 14 t/gün katodik Cu üretebildiği halde, günümüzde, Zambiya'nın Nchanga ve Şili'nin de Chuquicamata madenlerinde faaliyet gösteren yaş işleme tesislerinin 0,1 Mt/yl kapasiteyle katodik Cu üretimini sürdürdüğü açıklanıyor.

İzabe kapasitelerinde kısıntı doğacağı yönündeki endişelerin oldukça abartıldığını ileri süren yeni pazar araştırmaları, yeni izabehane yatırımlarının maden işletme yatırımlarına ayak uyduramadığını ortaya çıkardı. Dünyanın her yerinde, yeni maden işletme ve tevsiat projelerinin gerçekleşmesi için yatırımlar sürdürüldüğü halde, muhtelif büyük ölçekli ve "yeşilci" izabehane projeleri, yeniden gözden geçirildikten sonra ertelendi. Diğer izabehane projelerinin de incelenmekte olduğu ve mevcut bazı tesislerin yenilenmesi yoluyla izabe kapasitesinin artırıldığı açıklandı. Daha da ötesi, çıkartılan maden cevherlerinin tamamının izabe tesislerine sevk edilmesine gerek kalmadığı ve yaş işleme katodik Cu üretimi için talep edilen cevher tonajının, giderek arttığı bildiriliyor.

(1), (2) Bu haberler, Roskill Information Services Ltd.'in 26 Mayıs ve 25 Haziran 1992 tarihli basın bültenlerinden derlenmiştir. Konuyla ilgili daha ayrıntılı bilgiler, aynı firmanın yayınladığı The Economics of Sodium Sulphate 1992 ve The Economics Of Copper 1992 başlıklı raporlarda bulunmaktadır.

1950-1991 Dünya Bakır Üretimi (Milyon t)

YITIRDIKLERİMİZ

Av. İbrahim
TEZAN

Yıllardır Odamız'ın Hukuk Danışmanlığını yürüten, demokrat ve yurtsever kişiliği ile meslektaşlarımızın saygı ve sevgisini kazanmış, içimizden biri olan Av. İbrahim TEZAN'ı 17.08.1993 günü geçirdiği bir kalp krizi sonucunda kaybettik. Kederli ailesine, yakınlarına ve tüm sevenlerine sabır diliyoruz.

Hepimizin başı sağolsun.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Adına
Sahibi ve Sorumlu Yönetmeni: Alpaslan ERTÜRK
Yönetim Yeri: Selanik Cad. 19/3 Kızılay-ANKARA
Tel: 425 10 80 - Fax: 417 52 90

- Ayda bir yayınlanır.
 - Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.
 - İmzalı yazılardaki görüş ve düşünceler yazarlarına aittir. Odayı ve bülteni sorumlu kılmaz. Yazarlara ücret ödenmez.
- Dizgi & Mizanpaj : Grafik Dizgi Tel: (4) 434 03 31 - 434 16 67
Baskı: Kozan Ofset Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.
Tel : (4) 341 14 27 • Fax : 341 28 60

Hüseyin
KULAKSIZ

1913 Tirebolu doğumlu Hüseyin Kulaksız, ETİBANK bursu ile öğrenim görmekte olduğu Ecole Supérieure des Mines de Paris'den, II. Dünya Savaşı'nın başlaması nedeniyle ayrılarak, öğrenimini tamamlamak üzere nakil yaptırdığı Columbia U. School of Mines'dan 1942 yılında mezun oldu. Eki'nden işbaşı yapan Onur Üyemiz, Armutçuk Bölge Md. olarak görev yapmaktayken, 1957 yılında Havza'dan ayrılarak, aynı tarihte kurulan İTÜ Maden Fakültesinde öğretim görevlisi olarak çalışmaya başladı. İTÜ'nin yayınları arasında yer alan Yeraltı Topografyası başlıklı kitabın yazarı da olan aziz meslektaşımız, 1974'e kadar sürdürdüğü eğitim hizmetlerinden sonra emekliye ayrıldı ve özel sektörde çalışmaya başladı. 12 Ağustos 1993 günü aramızdan ayrılan Onur Üyemiz'in kederli ailesine, yakınlarına, arkadaşlarına, Zonguldak Havzası'na ve tüm madencilik camiasına başsağlığı diliyoruz; kendisini rahmet ve saygıyla anıyoruz.